

My Body Is Not Yours

An anthology of poems
from Manchester and Slemani

My Body Is Not Yours

جەستەم ھى ئۆۈە نىيە

First Edition

My Body Is Not Yours

Copyright © 2021 by Manchester City of Literature and Slemani
City of Literature

Original poetry copyright © each individual poet

Translations copyright © 2021 Halo Fariq, Alana Marie Levinson-
LaBrosse, Darya Najim, Renwar Najim and Abdulkhalq Yaqubi

All other contents copyright © their respective contributors

Printed in Kurdistan

Cover Illustration and Design by Pshtiwan Babakr and Leo Hermitt
Layout Design and Typesetting by Pshtiwan Babakr

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced,
stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any
means without the prior consent of the individual authors.

The vision for Manchester UNESCO City of Literature is to create an innovative, distinctive, equitable, globally connected city of reading and writing. We want Manchester to be a city where diverse voices are celebrated, creative talent and industries are nurtured and where literary activity changes lives. We will do this by uniting the collective strength and voice of writers and over 30 literary organisations.

A UNESCO City
of Literature

The Slemani UNESCO City of Literature exists to celebrate and support literary creation in Slemani and its surrounding regions as well as to bring that literature to the wider world and bring that world to Slemani, forging global and creative partnerships.

SLEMANI 1784
2019
UNESCO CITY OF LITERATURE

نەم پڕۆژە پالێشتیی دارایی کراوە لەلایەن پڕۆگرامی
دەستگیرۆیی کاری نەدەبیی نێودەوڵەتیی بریتیش کانسڵ

چاپی یەكەم

جەستەم هە ئۆه نیه

مافی لە بەرگرتنەوه © 2021 لە لایەن مانجستەر شاری ئەدەبی یونسکو و سلیمانی شاری

ئەدەبی یونسکو

مافی لە بەرگرتنەوه ی شیعەر ئۆرچیناڵەکان © هەموو شاعیرەکان

مافی لە بەرگرتنەوه ی تیکست و ۆرگێزانیەکان © هەلۆ فەریق، ئالانا ماری لیفینسۆن.

لابرۆس، دەریا نەجم، پۆنوار نەجم و عەبدولخالق یەعقوبی

مافی لە بەرگرتنەوه ی هەموو بابەتەکانی دیکە © بەشداربووەکان بە پێی ریزبەندی

لە کوردستان چاپ کراوە

هێڵکاری بەرگ و نەخشەسازی لە لایەن پشتیوان بابەکر و لیۆ هێرمیت

دیزاینی ناوەوه و رێکخستنی تیکست لە لایەن پشتیوان بابەکر

هەموو مافیکی پارێزراوە. ناییت هیچ بەشیکی ئەم کتێبە بەرھەم بهێندرێتەوه، بخرێتە

ناو سیستمی ئۆتۆماتیکییەوه یاخود دەستادەستی پێ بکەیت بەھەر شێوەیەک و بەھەر

رێگایەک بێت بەرلەوه ی ڕەزامەندی پیشووەختە ی ھەریەک لە نووسەرەکان ۆر بکەیت.

دیدگای مانچستر شاری نهده بیی یونسکو بریتیه له دروستکردنی شارژی تازه گر،
 جودا، بهرامبه ربین ههروه ها خاوه ن په یوه ندی جیهانی له خویندنه وه و نووسین.
 ئیمه ده مانه ویت مانچستر شارژیک بیت که تئیدا دهنگه جیاوازه کان بدرهوشینه وه، به هره
 داهینه ره کان و پیشه سازیه کان پیگه په ندرین، ههروه ها نه و شوینه بیت که چالاکیه
 نه ده بییه کان گۆرانکاری له ژبانی که سه کاندایکهن. ئیمه له پئی کۆکردنه وه ی هیز و
 دهنگی نووسهران و زیاتر له ۳۰ ریکخراوی نه ده بییه وه نه و کاره ده که یه.

A UNESCO City
of Literature

سلیمانی شاری نهده بیی یونسکو له پینا و پالپشتیکردنی داهینانی نه ده بی له سلیمانی
 و ده ورو بهری درووست بووه، ههروه ها بۆ ناساندی نه و کاره نه ده بییه به جیهان و
 به پینچه وانه شه وه کاره جیهانییه نه ده بییه کان بۆ سلیمانی، نه ویش له پئی نه جامدانی
 کاری هاو بهش و داهینه رانه ی جیهانی.

SLEMANI 1784
2019
UNESCO CITY OF LITERATURE

This project is funded by British Council
 Literature's Working Internationally grant
 programme

ACKNOWLEDGEMENTS

Nali's "[I sacrifice myself]" appeared in *My Moon Is the Only Moon* (Kashkul Classics, 2021), translated by Tyler Fisher, Haidar Khezri, Alana Marie Levinson-LaBrosse, and Shene Mohammed.

Kajal Ahmad's "No" appeared in *Handful of Salt* (The Word Works, 2016), translated by Darya Abdul-Karim Ali Najm, Barbara Goldberg, Mewan Nahro Said Sofi, and Alana Marie Levinson-LaBrosse.

Shamshad Khan's "Manchester Snow" was published in *Moving Worlds*, Journal of Transcultural writings, Volume 9, Number 2, 2009, School of English, University of Leeds and was Commissioned as part of "Moving Manchester," Lancaster University's project of archiving the work of Manchester writers, also referred to in "Post Colonial Manchester," 2013.

Rosie Garland's "*Something In The Water*" was commissioned for Womens' Writes Manchester 2018 and published in The Suffragette magazine.

پېژانين

شيعرى 'نء'ى كه ژال نه حمه د له كښې مشتېك خوئ سالى ۲۰۱۶ بلاكراوه ته وه. كښېكه له لايه نه ده ريا عه بدولكريم على نه جم، باربارا گولډبيرگ، ميوان نه هرو س عه يد سؤفى و نالانا ماري ليڅينسون لاپرؤسه وه وه رگيردراوه بو زمانى ئينگليزى.

شيعرى 'قوربانى تۆزى رېگه تم ئه بادي خوشمرو'ى نالى، له كښې 'ماهى من'، بلاكراوه كى كه شكول دا هاتووه. ئه م شيعره له لايه نه تايله فېشهر، حه يد ه خزى، و نالانا ماري ليڅينسون لاپرؤس و شينى محمده وه وه رگيردراوه بو زمانى ئينگليزى.

به فرى مانچيستهرى شه مشاد خان له موئينگ وولډا بلاو كراوه ته وه كه له گوڅارى ترانسكلچال، به رگى ۹، ژماره ۲ سالى ۲۰۰۹، به شى زمانى ئينگليزى، زانكوى ليدز. له لايه نه موئينگ مانچيستهر ئه رگى له شان هه لگيراه وه به شيكه له پرؤژه ي به ئه رشيفكردى نوسه راني مانچيستهر له لايه نه زانكوى لانكاسهر، ناسراو به پؤست كوئونيال مانچيستهر ۲۰۱۳.

شتېك له نيو ئاوداى رؤزى گارلاند له لايه نه ژان ده نووسن مانچيستهر وه سالى ۲۰۱۸ ئه رگى له شان هه لگيراه وه له گوڅارى مافى ده نگدانى ژان بلاكراوه ته وه.

CONTENTS

12	Introduction: Alana Marie Levinson-LaBrosse
16	On Selection: Manchester
20	On Selection: Slemani
24	Translator's Note (Kurdish to English): Halo Fariq
28	Translator's Note (English to Kurdish): Darya Najim and Renwar Najim

34	[I Sacrifice Myself]: Nali
46	[I Sacrifice My Body]: Salim
56	Manchester: Adam O'Riodan
60	The Act of Falling: Adam O'Riodan
66	Manchester Snow: Shamshad Khan
84	The City: Eva Gore-Booth
86	The Anti Suffragist: Eva Gore-Booth
88	My Body Is Not Yours: Nazand Begixani
92	Women: Sherko Bekas
94	The Cemetery of Lanterns (an excerpt): Sherko Bekas
98	The Story of a Candleholder: Sherko Bekas
100	Answer: Sherko Bekas
104	Poor Books: Sherko Bekas
106	I Can't Breathe: Hafsa Aneela Bashir
114	Rise: Louise Wallwein
116	No: Kajal Ahmad

132	Red Flower: Kajal Ahmad
134	The Bloody Flower: Goran
138	Kurdistan: Goran
144	Dervish Abdulla: Goran
148	For Poldi: Dilan
154	Algebra: Keisha Thompson
164	The Masque of Anarchy: Percy Bysshe Shelly
168	A Dictator's Will to Children: Baxtiyar Ali
172	A Murderer and a Martyr: Baxtiyar Ali
176	Smoke: John Ash
180	My Death: John Ash
182	[A Lover Unconscious]: Hamdi
186	[The Morning]: Hamdi
188	[Oh, Wine-Seller]: Hamdi
190	[I Delight More]: Hamdi
192	Something in the Water: Rosie Garland
200	Sketches Among the Poor (an excerpt): Elizabeth Gaskell
204	Father Open the Window: Dlawar Qaradaghi
220	Poets' Alley: Dlawar Qaradaghi
228	A Man Who Subdues Me with a Kiss: Lazo Azad
234	Pen-Ultimate: Dike Omeje
240	[He Asks]: Mahwi
242	[Those Enthroned Today]: Mahwi
244	The Erosion: Gerry Potter
248	Tomorrow Cometh: Gerry Potter
252	Lapwings in Fallowfield: Katherine Horrex

253	Brexit: Katherine Horrex
256	Newroz: Piramerd
258	An Eloquent Kurd: Piramerd
262	Me and the Stars: Piramerd
264	The Cotton Famine: Anonymous
266	The Droylsden Shopkeeper's Lament: Anonymous
270	The Poet's Fate: Anwar Qadir Mohammed
274	Love and Daggers: Anwar Qadir Mohammed
278	Sunlight, Moonlight: Anwar Qadir Mohammed
282	Great Northern River: Michael Symmons Roberts
284	I Shake Out My Coat: Michael Symmons Roberts
288	Flying Without Wings: Katan Xadimi
298	Tales From This Side of a Window: Katan Xademi
306	About the Authors
364	About the Translators
378	List of Contributors

INTRODUCTION

This project is remarkable for the communities it created and brought together. In 2019, Slemani, a Kurdish city in the semi-autonomous Kurdish region of Iraq, joined the UNESCO Creative Cities Network (UCCN). Within the network, the city immediately found new partners with whom to celebrate and explore the city's rich literary heritage. Together, Slemani and Manchester, another UCCN city of literature, applied for funding from the British Council to produce this anthology showcasing our two cities' literary identities over two centuries. Within each city, we convened panels of academics and writers who selected the poets and poems for translation. We had a team of translators working from English to Kurdish, Darya and Renwar, and a team of translators working from Kurdish to English, led by Halo and myself, supported by Pshtewan, Jiyar, and Mohammed: our Kurdish-language copyeditors. We had UNESCO City of Literature staff in both Manchester and Slemani keeping everything organized and moving forward. And this to say nothing of the community of poets the anthology brings together, which spans continents, centuries, languages, and genders. I'm honored to be a small part of the community behind this book.

For the vast majority of the poets included, this anthology marks the first time they have been translated into Kurdish or English. The English poets Kurdish readers will meet are formative to the Mancunian identity, many at the cutting edge of contemporary

discourse on equality, socioeconomic friction, and race. The Kurdish poets English readers will meet articulate the evolution of mysticism, nationalism, and the strange continuity of displacement Kurds have endured for the past two hundred years. Each poem in the anthology manages to be both impossibly specific to the conditions and life in its respective city and impossibly universal to the human experience. The more we see others, the more clearly we can see ourselves and that's what the impossible act of translation offers us: a glimpse out of our language, land, and moment, a way to see a wider world, a way to help our own world hold more, a way to see ourselves grow.

Alana Marie Levinson-LaBrosse
Marshall, California

پيشه‌ګی

نهم پرېژېته ناولزه‌يه، له‌بهر نه‌و دوو ګډمه‌لگه‌يه‌ي نهم پرېژېته دروستي كړدوون و پټك‌وهه ګډي كړدوون‌ته‌وه. سالی ۲۰۱۹ سلېماني، شاريكي نيمچه سهر‌به‌خوې ههرېمېكي كوردی له نړياق، چووه ناو UCCN‌هه [توړې شاره داهينه‌رانه‌ګاني يونسكو]. له ناو نه‌و توپره‌دا، سلېماني ههر زوو هاهو‌لېكي دوزييه‌وه تا له‌ګه‌لېدا يادي كه‌له‌پوري نه‌ده‌بياته ده‌ولمه‌نده‌ګه‌ي بكاته‌وه و ګه‌شتي به‌ ناودا بګه‌ن. پټك‌وهه سلېماني و مانچېسته‌ر، كه نه‌ويش شاريكي نه‌ده‌بي UCCN‌ه، داواي پالېشتي دارايان له كونسولي به‌رېتاني كړد بې به‌ره‌مه‌يناني نهم نه‌نتوللوجييه بې نيشانداني شوناسي نه‌ده‌بي ههردوو شاره‌ګه به درېزايي دوو سه‌ده. له ناو ههر شاريكدا پانيلمان بې چه‌ندين كه‌سي نه‌ګاډيمي رېكخست بې ده‌ستيشانكردني شاعيره‌ګان و شيعره‌ګانيان. تيميك وه‌رګېرمان هه‌بوو كه وه‌رګېرانيان له نينګليزي بې كوردی ده‌كړد، نه‌وانيش ده‌ريا و رېنوار بوون، له‌ګه‌ل تيميك وه‌رګېردا كه وه‌رګېرانيان له كوردی بې نينګليزي ده‌كړد، نهم تيمه له‌لايه‌ن من و هه‌للووه به‌رېوه ده‌برا، له‌لايه‌ن پشتيوان و ژيار و محمه‌ديشه‌وه پالېشتي ده‌ګرا: نه‌وان نيديتوري زماني كورديمان بوون. نيمه له ههردوو شاره‌ګه كارمه‌ندي شاري نه‌ده‌بي يونسكومان هه‌بوو كه هه‌موو شته‌ګانيان رېكده‌خست و كاره‌ګانمان به‌ره‌و پيشه‌وه ده‌برد. من ته‌نھا باسي نه‌و ګډمه‌لگه‌ي شاعيرانه ده‌ګم كه نهم نه‌نتوللوجييه ګډيكردوون‌ته‌وه، به‌لام له‌راستيدا كتبييه‌كه ګډمه‌لگه‌ي زياتر له‌خوده‌ګرېت، چونكه نه‌و شاعيرانه‌ي لېره‌دا هه‌ن بلاوبوون‌ته‌وه به‌ ناو قاره‌ګاندا، سه‌ده‌ګاندا، زمانه‌ګاندا له‌ګه‌ل جينده‌ره‌ګاندا. منيش نه‌و شهره‌فهم پېړا كه بيم به‌ به‌شيكي بچووك له‌و ګډمه‌لگه‌يه‌ي له‌ پشتي نهم كتبييه‌وه‌ن.

به‌شيكي زوري نه‌و شاعيرانه‌ي له‌م نه‌نتوللوجيايه‌دا هه‌ن، نهمه‌يه‌كه‌م جاريانه شهره‌ګانيان ده‌ګرېت به‌ كوردی ياخود به‌ نينګليزي. نه‌و شاعيره نينګليزانه‌ي لېره‌دا خوښه‌ري كورد ده‌يانخوښنه‌وه داهينه‌رن له شوناسي مانچېسته‌ردا، زوربه‌يان له ليواري باسه سه‌رده‌ميه‌ګاندا، وه‌ك په‌كساني، ناكوځييه‌ګاني سه‌ر سوسيوټيكونومۍ و نه‌ژاد. نه‌و شاعيره كوردانه‌ش كه خوښه‌ري نينګليز پنيان ناشنا ده‌بن، ګوزارشت له‌ په‌ره‌سه‌ندي ناپنناسي، ناسيوټاليزم ده‌كهن، له‌ګه‌ل نه‌و دڅخې ناولاره‌ييه به‌رده‌وامه‌ي كورده‌ګان كه

بە درېژايى دوو سەد سالى ړاېر دوو بەرگه يان گرتووه. هەر شيعر يکى نۀ نټولؤ ژباکۀ لۀ هۀمان کاتدا تايبۀ تن بە دؤخى تايبۀ تى نۀ وشاره ي نمايندۀى دۀکات، و لۀ هۀمان کاتيشدا گۀردوونيبۀ و پۀيوۀنديدارۀ بە نۀ زمونږى تۀواوې مرؤفايۀ تيبۀوۀ. تا زياتر نۀوانى دیکۀ ببينى، ړونتۀ دۀ توانين خؤمان ببينى و هۀولى ناوازۀى وۀرگړان نۀ مۀمان پلۀدۀ بۀخشيت: نيگايۀک لۀ زمان، خاک، چرکۀ سات، ړيگۀ يۀک بؤ ببينى جيھانيکى فراوانتر، ړيگۀ يۀک بؤ نۀوۀى نۀم جيھانۀمان بەرگۀى زياتر بگړيت، ړيگۀ يۀک بؤ ببينى گۀشۀى خؤمان.

نالانا مارى ليښنسؤن-لابرؤس

مارشال، کاليفؤرنيا

On Selection: Manchester

Manchester is a city forever reinventing itself, celebrating its radical heritage whilst also looking forward. Amongst the city's many achievements, Manchester has given the world the modern urban city, the cooperative movement, the women's vote and the first public lending library.

The growth of Manchester in the 19th century was driven by rapid industrialisation which also created social and economic challenges. Our selection of historical poetry looks at very particular moments in this period with a focus on the struggle for rights, freedoms and free expression that we thought would resonate with Kurdish readers.

In 1819 a peaceful protest by 60,000 marchers was brutally suppressed in the city centre; newspapers called it Peterloo, and it was famously documented by the great English Romantic poet, Shelley. In 1865, Lancashire mill workers and Manchester shopkeepers suffered during the 'Cotton Famine' in support of the anti-slavery movement in North America. This period of hardship saw an outpouring of popular ballads and poems in journals and newspapers, often anonymous. At the beginning of the 20th century, the Suffragette movement began in Manchester and the Irish poet Eva Gore-Booth was a committed activist in the city at the time, working to secure the vote for women and for women's rights in industry.

Today, Manchester is a beacon for poetry. Two of our internationally celebrated poets, Lemn Sissay and Jackie Kay, are Chancellors of universities, Manchester and Salford respectively. Manchester Metropolitan University is the home of Carol Ann Duffy who was the UK Poet Laureate between 2009 and 2019.

And Manchester's contemporary poets continue the city's radical tradition. In a city undergoing regeneration and renewal, the fight for inclusion and equality continues in new and different ways. We have endeavoured to represent some of the diverse voices writing against this backdrop and to showcase their varied perspectives, styles and approaches. Our thanks to the poets for their enthusiastic support for this anthology. We hope their work brings you joy, surprise and inspiration.

John McAuliffe, Centre for New Writing, University of Manchester

*Becky Swain, Manchester Poetry Library, Manchester Metropolitan
University*

Ivan Wadeson, Manchester City of Literature

لەبارەى ھەلبژاردنى شيعرەكانەوہ: مانچستەر

مانچېستەر شارېكە ھەميشە خۆى نوئى دەكاتەوہ و چاوى لە داھاتووہ، لە ھەمان كاتدا يادى كەلەپورە ڤادىكالەكەشى دەكاتەوہ. لە ناو ئەو دەستكەوتە زۆرانەدا كە ئەو شارە بە دەستى ھىناوہ، مانچېستەر يەكەمىن شارى مۆڊېرنى شارستانىي، جۆلانەوہى ھەرەوہز، مافى دەنگدانى ژنان و يەكەمىن كتيپخانەى گشتى بۆ خواستنى كتيپى بەخشيوہ بە جىھان.

گەشەى مانچېستەر لە سەدەى ۱۹ دا بەھۆى گۆڤانە خىراكانى شۆرشى پيشەسازىيەوہ بوو كە بەرەنگارى كۆمەلايەتى و ئابوورى دروست كرد. ھەلبژاردەى شعرە مېژوو پيەكانمان سەرنج دەخاتە سەر ئەو چركەساتە ديارىكراوانەى ئەو سەردەمانە و تيشكيش دەخاتە سەر ھەولەكانى بۆ بە دەستھيئانى ماف و ئازادى و ئازادى ڤادەپرېن كە پيمان وا بوو ھاوئاوازدەبن لە گەل خويئەرە كوردەكاندا.

سالى ۱۸۱۹ خۆپيشاندانىكى ھيئمانە لەلايەن ۶۰.۰۰۰ كەسەوہ لە شارەكە بەرپۆوہ چوو، بەلام بە شپۆوہ يەكى دژدانە لە ناوەندى شاردا سەركوت كرا، ڤۆژنامەكان ناويان نا پيئەرلۆ، بە شپۆوہ يەكى بە ناوبانگيش لەلايەن شىلى شاعيرى ڤۆماتىكى نينگليزەوہ دۆكيومېنت كرا. لە ۱۸۶۰دا، كرىكارانى كارگەى ڤستن و چينى لانكاشير و دووكاندارەكانى مانچېستەر لە سەررەبەندى قەيرانى كەمى لۆكەوہ ئالاندیان، ئەمەش ھەك پالېشتيان بوو بۆ جۆلانەوہى دژە كۆڤلايەتى لە باكورى ئەمريكا. ئەم ساتەوہختە لافاويك ھۆنراوہ و قەسیدەى بەدواى خۆيدا ھيئا كە لە ڤۆژنامە و گۆڤارەكاندا بلۆدەكرانەوہ، زۆر كات بە ناوى خوارزاو ياخود يىناوہوہ بوون. لە دەستپېنكى سەدەى ۲۰دا، جۆلانەوہى دايبىنكردنى مافى دەنگدانى ژنان لە مانچېستەر دەستى بە كار كرد و لەو كاتەشدا شاعيرى ئيرلەندى ئيفا گۆر-بووز بوو بە چالاكەوان لە شارەكەدا، كارى بۆ زامبىنكردنى مافى دەنگدان دەكرد بۆ ژنان و دايبىنكردنى ماف بۆ ئەو ژنانەى لە كارگەكاندا كاريان دەكرد.

نەمىرۇ، مانچىستەر مەشخەلى شەرە. دوو لە بەناوبانگترین و ناودارترین شاعىرەكانمان لەسەر ئاستى نۆۋەتلىتى، لېم سىياسى و جاكى كەي، ھەر يەكەي سەرۋىكى زانگۇيەكن لە مانچىستەر و سالفوردن. زانگۇي مېترۇپولېتان مانچىستەر مالى كارول ئان دوفىيە كە شاعىرى ھەلېزارداۋى بەرىتانىا بوو بۇ نوسىنى شەر بۇ بۇنە و ناھەنگە تاييەتەكان لە نېۋان ۲۰۰۹ بۇ ۲۰۱۹.

شاعىرەكانى ئىستەي ناو مانچىستەر بەردەۋامى دەدەن بە نەرىتى رادىكالى شارەكە. لە شارېكدا كە بەردەۋام خەرىكى نوپوۋنەۋە و خۇبەرھەمەئانەۋەيە، شەرى يەكسانى و دادپەرۋەرى بە شىۋازى نوئ و جىاۋاز بەردەۋامى ھەيە. ئىمەش لېرەدا ھەۋلمان داۋە نوپنەرايەتى ھەندېك دەنگى جىاۋاز بىكەين كە بە نووسىن بەردەۋامىيان بەم رېچكەيە داۋە، ھەۋلېشمان داۋە دىد و ستايل و شىۋازە جىاۋازەكانيان نېشان بەدىن. سوپاس بۇ پەرۋشى ئەو شاعىرانە بۇ ئەم ئەنتۆلۇژىايە. بەھىۋاين كارەكانيان خۇشى و سەرسامى و ئىلھام لەگەل خۇياندا بەئىن.

جۇن ماگولېف، سەنتەر بۇ نوسىنى نوئ، زانگۇي مانچىستەر يىكى سۈەين، كىتېخانەي شەرى مانچىستەر، زانگۇي مېترۇپولېتان مانچىستەر ئايفن ۋەيدسەن، مانچىستەر شارى ئەدەبى

On Selection: Slemani

In 1784, the city of Slemani was founded alongside its centers for knowledge, specifically a new school in the city's center that housed a large library, managed by Sheikh Marif Noedyi, a great Kurdish poet and mystic. He tended to the school as well as to the many students from various regions who visited the library to copy down favorite passages from sought after books. Sheikh Marif Nodeyi wrote over 50 books, the majority of which addressed the religious, rhetorical, and mystical sciences. Sadly, he wrote in Persian, as it was the official language of authorities and intellectuals at the time. Just a few decades later, three poets known to us as Nali, Salim, and Kurdi would found Kurdish Classical poetry and cause Sorani to take its place as a language of high art, inspiring other Kurdish writers and readers. Though the Baban Principality collapsed during this same period, these poets turned to their poetry to describe, in their mother tongue, the devastation of their city.

But cities continually renew and grow. In 1919, the city welcomed its first printing house, which published the Peshkawtin newspaper. In 1922, a second newspaper was established, The Call for Kurdistan. From that time onward, intellectuals could reach wide audiences; while all the city's intellectuals from every era have found their own voice and courage, there are several in particular who devised new ways to promote and protect art and literature, revitalizing Kurdish poetry in Slemani, notably Piramerd, Goran,

Sheikh Nuri, Sheikh Salih, and Rashid Najib. Many key members of Rwanga and Rahand, two major, twentieth-century Kurdish literary movements, came from Slemani. And what's more: the city's poets and intellectuals consistently represented and took the side of the people, in protest and demonstration, standing against oppression, backwardness, and persecution. As just one example: at the beginning of the twentieth century, it was poets who first demanded women's freedom. Men and women, they said, were two wings of the same bird. And who can fly with only one wing freed?

We selected the poets in this book to showcase the great color and variety that emerge from this city, that manifest in the poetry of this city. Some, like Mahwi, are mystical and thoughtful. Some, more national, like Nali. Modern Kurdish poetry brims with discussions of love and freedom as well as women's voices, such an essential component of the city's image today.

Prof. Dr. Dilshad Ali, University of Slemani

Dr. Ahamad Mira, University of Halabja

Aram Sdiq, Founder, Publisher, and Director of Rahand Center for

Printing and Publishing

Prof. Bushra Kasnazani, University of Slemani

له باره ی هه لېزاردنې شيعره كانه وه: سلېمانى

شارى سلېمانى له گه ل ميژووى دروستېوونى له (۱۷۸۴) دا، له ناو جه رگه ى
شاره كه دا په كه مين قوتابخانه ى مه عريفى دامه زراوه كه كتيخانه يه كى گه وړه ى
تېدا بوه، به سه رپه رشتياري يه كيك له عارف و شاعيره مه ژنه كاني كورد، به ناوى
شيخ مافى نودى، كه هه م سه رپه رشتياري قوتابخانه كه بوه، هه م له ناوچه
جياكانه وه خوښكاران سه رداني كتيخانه كه يان كړدوه و نمونه يان له بهر كتيبه
دلخو ازه كانيان نوو سيوه ته وه. نه م شاعيره زياتر له په نجا به ره مې هه يه و ژماره ى
زورى كاره كاني برتېن له باسكردنې زانسته نايېنى و به لاغې و عېرفانيه كان به
شيوه ى شيعر، به لام به داخه وه چونكه له و دهمه دا، زمانى فخرمې له نيوان
ده سه لاتداران و ژوشنييران دا، زمانى فارسى بوه، بويه به ره مې هه كاني به زمانى
فارسى نوو سيوه. به لام به چنه د ده يه يه ك پاش نه و، قوتابخانه ى شيعرې كلاسيكى له
شاره كه دادمه زريت، له لايه ن سى شاعيره وه (نالى، سالم، كوردى) كه به هويانه وه
زمانى كوردى ده چه سپيت و له ناوچه كاني ترى كوردستانه وه ده بنه شوينكه وتووى.
له م سه رده مې دا، ميرنشينى بابان ده روخت، شاعيران به هونراوه كانيان گوزارشت
له و بارودوخه ناخوشه ده كهن كه به سه ر شاره كه دا هاتوه.

شاره كه به رده وام له نوښوونه وه و پيشكه وتندا بوه، له سالى ۱۹۱۹ دا
په كه مين چاپخانه دېته شاره كه و ژونامه يه ك به ناوى (پيشكه وتن) دهمه كريت،
دواتر له سالى ۱۹۲۲ دا ژونامه يه كى تر به ناوى (بانگى كوردستان) دهمه كريت.
نيدى له و دهمه وه ژوشنييران ده نغيان باشت ده گه يه نن به خه لك، هه ر چه نه
ژوشنييراني شاره كه له هه موو سه رده مې جياوازه كاندا، ده نكي خويانيان هه بوه
و شاعيرانى خاوه ن هه لوښتيان تيدا هه لكه وتوه كه له لايه كه وه پيشه نكي
ړنچكه نوښه كاني هونه ر و نه دهب بوه، بې نمونه نوښكردنه وه ى شيعر هه ر له
شارى سلېمانى له لايه ن (پېرمېزد، گوران، شيخ نوري شيخ سالح، ره شيد نه جيب) هوه
نه جامدراوه، گروپ و بزوتنه وه نه دهمه يه كاني وهك (ړوانگه) (ړه هه ند) ديسانه وه

نەندامەكانى زۆرىنەيان خەلكى شارى سلېمانى بوون. لە لايەكى ترەو ە رۆشنىيران
 و شاعيرانى شارهكه هەميشە نوێنەرى دەنگى نارهزايى بوون بەرامبەر بە ستم
 و دواكەوتووى و چەوسانەو. بۆ نموونە لەسەرەتاي سەدەى پيشوودا شاعيران
 داوايان كردوو ە ژانپش وەك پياوان نازاد بن و بخوینن، چونكە ئەوان وەك بالى
 مەلێك وان كە بيانەوێت نازاد بن، مەلى ديل، بە يەك بال ناتوانيت بفرێت، نازادى و
 پيشكەوتنى كۆمەل، بە نازادبوونى ژنان دێتە دى.

هەلبێژاردنى ئەو شاعيرانە لەم كتيپەدا، لەو ەو ە سەرچاوەى گرتوو، كە
 فرەرەنگى و هەمە چەشنى لە بەرهەمى شاعيرانى شارهكهدا هەيە، هەندىكيان
 عيرفانى و تيرامانن، وەك مەحوى، هەندىكى تر نەتەو ەبين وەك نالى. لە قوئاغى
 شيعرى نویدا شيعرەكان بە سياست و بىرى كوردانە بارگاوين، لە شيعرى نویدا،
 كە دەنگى ژنانەمان هەيە بە پيچەوانەى كلاسيكەو، شيعرەكان هەم دەرپرپنى
 نازادى هەم دەنگى ميبينن، هەميش شيعرى ئەويندارانەى تيدان، بە هەموويان
 دەبنە نيشاندەرى سيمايەكى گشتى شاعيرانى شارهكه.

پ.د. دلشاد عەلى لە زانكۆى سلېمانى
 د. ئەحمەد ميره لە زانكۆى هەلەبج ە
 نارام سديق خاوەنى ناوەندى ەهەند بۆ چاپ و بڵاوكردنەو ە
 د. بوشرا كەسنەزانى لە زانكۆى سلېمانى

TRANSLATOR'S NOTE

(Kurdish to English): Halo Fariq

“Translating a poem is like kissing your lover through thick glass.”

Sherko Bekas

1940-2013

Many Kurdish academics and much of the Kurdish reading population believe translation kills verse, that these poems are meaningful only in their original language. Given the many challenges of translating classical Kurdish poetry, their concerns are understandable. Classical Kurdish poets, though committed to Kurdish as a literary language, were aware of and drew into their poetry Arabic, Turkish, and Persian. Not only that, but they also wrote in rhymed and metered verse, and the forms they used are integral, as all poetic forms are, to their content. But the identity or value of Kurdish classical poems cannot be abbreviated or compressed into their more formal elements; they cover and contain wider horizons, addressing topics such as Islamic philosophy, Sufism, mysticism, pluralism, modernization, nationalism, nature, and the universal questions of humanity. Poetry in the classical era was one of the primary ways to spread ideas, conduct society-wide conversations, and keep Kurdish history. If we allow the linguistic and formal complexity of these poems to prevent us from translating them, our talented poets—poets like Nali, Mahwi, and Mawlawi,

who are the equal of Hafiz, Khayyam, Rumi, and even Basho and Kabir—will remain unknown to the world. The only reason the world knows Rumi and not Mahwi is that someone had the courage to translate the “untranslatable.” After translating almost two dozen books into and out of Kurdish, I would argue that every text is translatable, though some texts have not yet met their translator. So, the poem loses its meter; its meaning and beauty remain.

It has been a great pleasure to translate the poems in this volume, which helped me travel through the nineteenth century to the present, through different voices, images, speech patterns, allegories, and structures. I hope English-language readers are able to take a similar journey in reading the poems that I took in translating them. I hope English-language readers will enjoy getting to know the poets and land I love.

*Halo Fariq
Slemani 2021*

تېبىنىي وەرگىر هەلۆ فەرىق

“وەرگىرانی شىعر وەك ئەو وایە ماچی خۆشەوێستەكەت بکەیت، بەلام لەودىوی
شوشەيەكەو.”

شێركۆ بێكەس

۲۰۱۳-۱۹۴۰

هەندىك لێكۆلەر و خوێنەرى كورد پێيان وایە وەرگىران شىعر دەكوژیت، پێيان
وایە شىعر تەنها بە زمانى نوسراوى خۆى مانای هەيە. ئێمە پاش پەسەندکردنى
ئەو هەموو ئاستەنگییە و وەرگىرانی چەندین شىعرى كلاسیكى كوردی، دەتوانین
بڵێین لە تەواوى خەمەكانیان تێدەگەین. شاعیرە كلاسیكییەكانى كورد، هەرچەندە
بەئەمەك بوونە بۆ زمانى كوردی وەك زمانى ئەدەبى، بەلام ناگادارى زمانەكانى
عەرەبى و فارسى و توركیش بوون و لە شعرەكانیشیاندا بەكاریان هێناون. تەنها
نەوش نا، بەلكو پەڕەوى وەزن و قافیەشیان كردوو، ئەو فۆرمانەى بەكاریان
هێناون هارمۆنین، وەك هەر فۆرمىكى دیکەى شىعرى، لەگەڵ ناوەرۆكەكانیاندا.
بەلام شوناس و بەهای شعرى كلاسیكى كوردی ناتوانرێت تەنها لە وەزن و قافیەدا
كورت و بەرتهست بكرێتەو: بەلكو ئەوان هەلگری دیدىكى فراوانتر و نايدایەكى
قولێرن، لە ناویاندا بابەتەكانى فەلسەفەى ئىسلامى، سوفیزم، تەسەوف،
پلورالیزم، نوێوونەو، نیشتمان پەرورەرى، سروشت و پرسی ئینسانییە جیهانییەكان
دەبینرێنەو. شىعر لە سەردەمى كلاسیكدایەكێك لە ڕێگە سەرەكییەكان بوو بۆ
بلاکردنەوى فكر، لەخۆگرتنى پرسی كۆمەلایەتیەكان و پاراستن و گێژانەو
میژووى كورد. نەگەر ڕێگە بەدەین لینگویستىك و بابەتە فەرمییەكانى زمانى ناو
شىعر ڕێگر بن لەبەردەمماندا و واكەن نەهێلن شىعر وەرگێڕین، ئەوا شاعیرە
بەتواناكانمان وەك نالى، مەحووى و مەولهوى كە هاوشانى حافز، خیام، رومی و
تەنانت باشو [باس هو] و كەبیر بوون، هەمیشە نەناسراو دەمێننەو و لە جیهاندا

کەس نابانناسیټ. تەنھا هۆکار کە وایکردوو هەموو جیهان مەولانای رومی بناسیټ و مەحوی نا، ئەو یە کەسیک نازایەتی ئەو ی هەبوو کە 'وەرنەگیراوه کان' وەرگیرێت. پاش وەرگیرانی حەشده کتیب، داوکی لەو دەکەم کە هەموو تیکستی وەرگیردێت، هەموو تیکستیک شایەنی وەرگیرانە، بەلام هەندیک تیکست هیشتا بە وەرگیرەکانیان ناشنا نەبوونە. راستە شیعەر بە وەرگیران وەزن لە دەست دەدات، بەلام مانا و جوانییەکانی دەمیننەو.

چیزێکی زۆرم بینی لە وەرگیران لەم پانتاییە فراوانەدا، چونکە لە گەشتێکی بەردەوامدا بووم لە نیوان سەدەی نۆزده و ئەمرۆدا، لە ڕێگەی دەنگ، وینە، زمان، ڕەمز و پیکهاتەیی جیاوازهو. هیوادارم خوێنەری ئینگلیزی زمانیش بتوانن لەگەڵ خوێندنەو یاندا هەمان ئەو گەشتە بکەن کە من لە کاتی وەرگیرانیاندا کردم. هیوادارم خوێنەری ئینگلیزیش چیرۆک لە ناسینی شاعیران و ئەو خاکە بێین کە من خۆشم دەوین.

هەلۆ فەریق

سلیمانی، ۲۰۲۱

TRANSLATOR'S NOTE

(English to Kurdish): Darya Najim and
Renwar Najim

We met through this project, becoming friends as we translated these poems. As co-translators, we discussed our experiences with literary translation only to find how similar they were: we find in translation what we cannot find in other forms of literary work. We take work from one culture, one language, to our own. But what is “our own” culture? Language? This is where we battle with our own relationships to culture, language, poetry; this is where we battle with ourselves.

Although we did not choose these poems, the translation of the collection feels as close to us as other poetry translations we have done in the past. We learned to love each poem for how it deals with experiences—sexism, racism, discrimination, poverty, war—we have lived in different ways. These universal concepts are as integral to the poems as they are integral to our understanding of who we are as persons of color in Europe, as members of a minority in Iraq, and finally as individual people.

We enjoyed the translation process, but struggled as well. These poems reference history and culture specific to the city of Manchester, which present a particular challenge: how could we make these poems both accurate and beautiful in Kurdish? And, of course, each of our translations represents only one possible way to interpret each poem.

Although translating poetry is part of who we are—this is the only way we know how to live: in translation, sometimes on paper—that process is not the whole experience, which culminates in the finished product: the people who read the work and the experience they have. All of that together makes our work whole.

Darya Najim
Renwar Najim

تیبینی وەرگیر دەریا و رینوار

لەم پرۆژە یەوێ بە کمان ناسی، لە کاتی وەرگیرانی شیعەرەکاندا بووین بە هاوڕێ. وەک دوو هاوڕێ وەرگیران، گفتوگۆمان لەبارەی ئەزموونی وەرگیرانی ئەدەبییە خۆمانەووە کرد تا بزانین چەند نزیکن لە یەکەو: ئەوێمان لە وەرگیراندا دۆزییەووە کە لە فۆرمەکانی دیکە ی کارێ ئەدەبییدا نادۆزرێنەووە. ئێمە کاری کلتوریک، زمانیک هەڵدەگیرین و دەیگۆزینەووە بۆ زمان و کلتوری خۆمان. بەلام زمان و کلتوری 'خۆمان' مانای چی؟ ئەمە ئەو جێیە یە کە دەچینە جەنگەووە لەگەڵ پەڕیوەندییەکانماندا بە کلتورەووە، بە زمانەووە، بە شیعەرەووە، ئەمە ئەو جێیە یە کە دەچینە جەنگەووە لەگەڵ خودی خۆماندا.

ئەگەرچی ئێمە خۆمان شیعەرەکانمان هەڵنەبژاردبوو، بەلام وەرگیرانی کۆمەڵە شیعەرەکانمان هەمان هەستی ئەو شیعەرەیان هەبوو کە لە ڕابردوودا وەرمانگیرابوو. شیعەرەکانمان خۆشویست بۆ شیوازی مامەڵەکردنیان لەگەڵ ئەو ئەزموونانەی-وێکسیزم، ڕەگەزپەرستی، جیاکاری، هەژاری، جەنگ-کە بە شیوازی جیاوازی خۆمان ئەزموونمان کردوون. ئەم چەمکە گەردوونیانە نمایش دەن وێک بنەمایەک بۆ شیعەرەکان و بنەمایەک بۆ تیگەیشتنمان بۆ ئەوێ ئێمە وێک 'کەسانی جیاڕەنگ' [ئەو شیوازی ناوھێنانە ڕەگەزپەرستانە یە کە خەڵکی ئاسیا و ئەفریقا و لاتینی پێ بانگدەکرێت] لە ئەوروپا، وێک کەمینە لە عێراق، دواجاریش وێک تاکیک.

چێژمان لە پرۆسەی وەرگیرانە کە وەرگرت، بەلام لە هەمان کاتدا توشی ناستەنگیش بووین. ئەم شیعەرە دەست بۆ کیشە میژوویی و تایبەتیەکانی شاری مانچێستەر دەبن، کە بە ڕەنگارییەکی تایبەتی پێشکەش دەکەن: چۆن بتوانین وابکەین شیعەرەکان بە کوردی هەم جوان و هەم بێ هەڵەش بن؟ بێگومان، هەر یەکە لە وەرگیرانەکانمان، تەنھا ڕێگە یە کە لە ڕێگەکانی تیگەیشتن لە شیعریک.

هه رچه نده وه رگړپړانی شيعر به شيكه له وهی كه ئيمه كټيږي (نممه ته نها رڼگه يه كه
 ده زانين چوڼ بږيږي: له وه رگړپړاندا، هه نديك جار له سره راخه ز)، پر ورسه كه هه موو
 نه زمونږه كه نيږه، به لكو به ره مه كه يه: نه و خه لكانه ي كاره كه ده خوښنه وه و نه و
 نه زمونږه ش كه ده يانښت. هه موو نه وانه پيكه وه ته وای كاره كه مان پيك دښت.
 باسكردنې پر ورسه ي وه رگړپړانه كه ناسانه، به لام هيوادارين نه زمونږه خوښه ران
 هښده زور و فراوان يټ كه به هيج جوړيک له باسكردن نه يه ت.

ده ر يا نه جم

رڼنوار نه جم

My Body Is Not Yours

جەستەم ھى ئۆۈە نىيە

[I sacrifice myself]
Nali

For Salim

I sacrifice myself for the dust you leave behind, you fine breeze,
you messenger entirely familiar with the city near Sharazur.

Your kindness is hidden in the moving air, a friend.
You, zephyr, carry good news from a niche of omnipresence.

You have the temperament of a lover's wet, warm tears:
the storm of sight, the heart's spark: the tandoor's heat.

At one time, fresh, you fan the heart.
At one time, a forge, you pique the pride.

He obliterates my peace remembering your scent:
the northern dust, the southern hurricane, the western wind.

It's all burned: the porch, my patience, my insides.
Nothing is left except at the corner of prayer and patience.

I am the sigh's company, the tear's stirrup.
Have mercy on the sigh and the tear. Stand. Courage.

Like my sighs, run until the land, the street of the lover.

Like my tears, flow as the waters of Shiwasur.

In that water, wash the tensions of the earth away.

Savor the reunion: you clean, water the cleanser.

Then go on until you reach Sarchinar Spring,

its waters full of pomegranate and sycamore, roses and fennel.

A source like the sun, at once in a hundred places, a bright
eruption, pure light from a stone, a geode.

Or it is the reflection of the sky as

its stars fall in meteoric light?

Or it is the abundant fonts of the knowledgeable,

the spring of light that consumed the burning bush?

I said, It's my own two eyes! If Bakrajo's tears

were sharp, fruitless, warm, salty, and red.

Don't go to Khak w Khol's amber desert
until you've passed through Slemani's lands.

It is the garden of gardens. Stay for a time.
Bathe in the musk of young boys' scalps, virgins' hair.

Its land is laced with amber, its timber worth agarwood,
its stones taxable jewels, its streams light.

its evenings all mornings, its seasons all spring,
its dust all rosewater, its steam all incense.

It's a flat, warm city, in a finely tilled plane.
To ward off the evil eye, they call it The City of Sharazur.

Such are its people: all people of knowledge.
They string necklaces yet supervise affairs.

Observe every stone, every tree, every alley.
Ask questions, make inspections, high and low.

Has the psyche of Sersheqam Bridge collapsed?
Has the body of Pirmesur's tree grown frail and fallen?

Is the standard bearer Sheikh Habas still well-dressed
or is he now naked, homeless and haggard?

Do people still gather around Kani Ba?
Or has the turmoil of Resurrection Day shattered it all?

Is Seywan still green and smooth as the dome of Saturn?
Or has it become a celestial circle of graves?

Does Kani Askan still belong to the deer?
Or has it become a field for wolves and their howling?

Is Awdar Stream still crying with love?
Or has it become a dry Sufi, distant from truth?

I wonder: does the Tanjaro still roar? Does it run clear?
Or is it captive to the land, silted?

Look closely at the grass inside the *khanaqa*.
Do deer roam or are tame beasts tied up?

Is the flowers' greenery misty as the lines on a lover's face?
Or is it dry straw, rough as the beard of Kaka Sur?

Is its heart brightened by dear ones?
Or full of hell's hulking figures?

Do they clasp hands as elm and cedar?
Or have unlucky, bent-neck Sufis begun to circle?

Check on the green trees of the *madrassa*:
Are the leaves' edges healthy? Or dying?

The full pool where my sight lives,
Has it become silted like Shiwasur Stream?

Is the courtyard's edge still a place
For play? Or ground for scorn?

Rest an eye on what was flush grass,
where my eyes once shone: is it soft or coarse?

By God, is the *faqes'* plain and its surroundings still full as on
Judgment Day?
Or has it become desolate as what Salm and Tur left behind?

Give my greetings, scented with rose-water, to my room.
What is left? What is gone from the porch, the niche, the room?

Is that lovers' grotto now full of strangers?
Still galloping with lovers? Or do snakes and ants gallop?

My mouth is like the crescent moon. I am thin as imagination.
Do I fall on anyone's tongue? Cross anyone's heart?

Explaining this exile, an illness, this burning migration,
the heart might become water and pass through the eyes.

Should I even ask to come back from this liminal place
or had I better stand still until Mt. Sur bellows?

Make her understand in secret, “Oh, stone-hearted lover,
Nali, longing, sends you his greetings from afar ...”

قوربانى تۆزى رېگەتم نالى

قوربانى تۆزى رېگەتم ئەى بادى خۇش مروور!
ئەى پەيكى شارەزا بە ھەموو شارى شارەزوور!

ئەى لوتفەكەت خەفى و ھەوا خواھ و ھەمدەمە!
وہى سروەكەت بەشارەتى سەرگۆشەيى حوزووور!

ئەى ھەم مېزاجى ئەشكى تەر و گەرمى عاشقان!
تۆفانى ديدە و شەرەرى قەلبى وەك تەنوور!

گاھى دەبى بە رەوح و دەكەى باوہ شېئى دُل
گاھى دەبى بە دەم، دەدەمېئى دەمى غوروور

مەحوى قەبوولنى خاترى عاتر شەمىمتە
گەردى شىمال و گېژى جەنوب و كزەى دەبوور

سووتا رەواقى خانەيى سەبزم، دُل و دەروون
نەيماوہ غەيرى گۆشەيى زىكرىكى يا سەبوور

ھەم ھەمەنانى ئاھم و، ھەم ھەم رىكابى ئەشك
رەحمى بەم ئاھ و ئەشكە بکە، ھەستە بېقوسوور

وہك ئاھەكەم دەوان بە ھەتا خاكى كۆيى يار
وہك ئەشكەكەم رەوان بە ھەتا ئاوى شېوہسوور

به و ناوه خوت بشو له كودووراتی سهرزه مین
شاد بڼ به وه سلی یه كدی كه توی تاهیر، نه و ته هوور

نهمجا مه وه سته تا ده گه ییه عه ینی سهر چنار
ناوئكه پر له نار و چنار و گول و چنوو

چه شمئكه میسلی خوړ كه له سه د جی، به رڅشنی
فه وړانی، نووړی سافه له سهر به ردی وهك بلوور

یا عه كسی ناسمانه له ناوئنه دا كه وا
نه ستيړه كانی رابكشيڼ وهك شه هابی نوور

یا چه شمه ساری خاتری پر فه یزی عاریفه
یه نبوو عی نووره دابرژینئ له كيوی توور

دهم وت دوو چاوی خوځمه نه گهر به كره جوئی نه شك
نه بوايه تيژ و بييسه مهر و گهرم و سویر و سوور

داخل نه بی به عه نبه ری ساری خاك و خوړ
هه تا نه كهی به خاكی سوله یمانییا عو بوور

یه عنی ریازی رهوزه كه تیدا به چهن دهمی
موشكین ده بی به كاكوئی غیلان و زولفی حوور

خاکی میزاجی عه نېه و، داری ږه و اچي عوود
به ردی خه راجی گه وهه و، جو باری عه ینی نوور

شامی هه موو نه هار و، فوسوولی هه موو به هار
توژی هه موو عه بیر و، بوخاری هه موو بوخوور

شاریکه عه دل و گه رمه، له جیگیکه خوښ و نه رم
بو ده فعی چاوه زاره ده لاین شاری شاره زوور

نه هلیکی وای هه یه که هه موو نه هلی دانش
هه م نازیمی عو قوودن و هه م نازیری نوموور

سه یرئ بکه له به رد و له داری مه حه لله کان
ده ورئ بده به پرسش و ته فتیش و خوار و ژوور

داخو ده روونی شق نه بووه پردی سه رشه قام؟
پیر و فوتاده تن نه بووه داری پیرمه سوور؟

نیسته ش به به رگ و باره عه له مداري شیخ هه باس،
یا بینه وا و به رگه، گه ږاوه به شه خسی عوور؟

نایا به جه مع و دائیره یه ده وری کانی با،
یاخو بووه به ته فریقه یی شوړش و نوشوور؟

سه یوان نه زیری گونبه دی که یوانه سه بز و ساف،
یاخو بووه به دائیره یی نه نجومی قوبوور؟

نېستنه ش مه کانی ناسکه په کانی ناسکان،
ياخو بووه به مه له به يی گورگ و لووره لوور؟!

نېستنه ش سوروشکی عيشقی هه په شپوی ناو دار،
ياخو بووه به سوږی و شکی له حق به دوور؟!

داخو د هروونی سافه، گوره ی ماوه تانجه رو،
ياخو نه سیری خاکه به لیلی ده کا عو بوور؟

سه یريکی خو ش له چیمه نی ناو خانه قا بکه
نایا په بیعی نا هووه، یا چایری ستوور؟!

سه بزه له ده وری گول ته په وهک خه تتی ږووی یار
یا پووشی وشک و زووره وه کوو ریشی کاکه سوور؟

قه لبی مونه ووووه له حه بیانی نازه نین،
یا وهک سه قهر پره له په قیانی له نده هوور؟

ده سبه ندیانه دین و ده چن سه رو و ناره وهن،
یا حه لقه یانه سوږی ملخوار و مه نده بوور؟

مه یلی بکه له سه بزه دره ختانی مه دره سه:
نه وراقیان موقه ددیمه یی شینه یا نه سوور؟

حه وزی پری که نایی دیده ی منه له وې،
لیلاوی دانه هاتووه وهک سه یلی شیوه سوور؟

نېستنه ش که ناری حه وشه که چیی باز و که وشه که،
یاری تیا به، یا بوو ته مه عره زی نوفوور؟

چاوئ بخت له سه بزه و سیرابی دائیره
جئ جیلوه گاهی چاو که مه نه رمه یا نه زوور؟

توخوا فه زایی ده شتی فه قیکان نه میسته که ش
مه حشر میساله یا بوو ته چوئی سلم و توور؟

واسیل بکه عه بیرى سه لامم به حوجره که م
چی ماوه، چی نه ماوه، له هه یوان و تاق و ژوور؟

نه و غاری یاره نېسته پر نه غیاره، یا نه خو
هه ر غاری یاره، یا بوو ته غاری مار و موور؟

زارم وه کوو هیلال و نه حیفم وه کوو خه یال!
نایا ده که و مه زار و به دلدا ده که م خوتوور؟

للم شه رخی ده ردی غور به ته، للم سوژی هیجره ته
دل په نگه بئ به ناو و به چاوا بکا عو بوور!

نایا مه قامی روخسه ته للم به ینه بیمه وه،
یا مه سلله حه ت ته وه ققوفه تیا یه ومی نه فخی سوور؟

حالی بکه به خوفیه: که نه یاری سه نگ دل
نالی له شوقی توپیه ده نیرئ سه لامی دوور...

My Body Is Not Yours

[I sacrifice my body]
Salim

For Nali

I sacrifice my body for your whisper, oh morning wind,
you, the messenger ready for every dangerous road.

You inflame beauty: the moon-like heart thieves.
Oh, you comb the hair of white-bodied beauties.

You sweep the homes of dear ones in sanctum.
Servant of spring's green carpet in the plains.

In the early morning's sleep, your breath sweeps
through pitch black hair, across faces like the moon

From your breeze rains the honey of the tamarisk tree
which swayed in the bosom of the sugar cane.

When you roam the face of the heart thief, you, a breeze
tremble in her hair, reaching from her head to her waist.

Without your breath, when will the bloom's mouth begin to smile?
If not for you, the garden tree wouldn't fruit.

You revive the plants of the world.

Nursed by you, trees grew tall and blanket flowers stretched out.

Your mouth is the water of life for the fire of depression.

You rouse the flame from the firepit.

The distress is so great, my heart so constricted.

Come morning, my breath fogs and displaces the clouds.

Be steadfast, swiftly attempt what I ask.

Go as a messenger and again come back a messenger.

My letter goes to the lands of Sham, toward Nali.

Every word gives news of the city's situation.

Apparently, he asked his devoted friends

about those from the city, each resident, one by one.

Since the governor was forcefully deposed

no face has reflected true art.

When the Ottoman sun rose over the land,
thirsty grasses burned, every puddle dried up.

They no longer desire kebab, the city's desperate people,
only liver, sliced up and fried in the fire of sadness.

In these Ottoman times, I see mouths move wider
to cry and sigh, than they ever did to grin.

Saywan is full of the oppressed, high and low.
I see only graves of grief everywhere I look.

Ottoman Turks have taken up place in and out of the *khanaga*
with no knowledge of the knowledgeable disciple's place.

The pool is full, same as his eyes, but
the water has clouded, as have hearts of heroes.

The field where disciples gathered in leisure
belongs now to the Ottomans, same as the inferno's depths.

My heart burns for Sarchinar Stream.
Its source is muddied as eyes gone blind.

This winter, Sheikh Habas wore threadbare clothes.
Ottomans are such ill-fate they hurt even the holy.

Pirmesur's tree stoops like an old man.

Shivering consumes it, head to toe.

The Turks, brutes, took branches from it and bashed
every headstone, the fortresses of the dead.

It's like an eye without sorrow, Shiwi Awdar:
his eyes struggle to squeeze a single drop out.

Back then Kani Askan belonged to the deer.
Now, full of Ottoman sounds and colors, it belongs to the asses.

Today, the place we played is clogged with looters
from that field. From nowhere, someone sings, "Watch out."

The incoherent Turks don't hunt thieves at midnight,
they are thieves, harvesting blessings like fire.

The city is filled with injustice, a place filled with mourning.
A place full of uproar, a country full of fight,

its rooftop full of scorpions, its walls full of snakes,
its mazes full of looters and its desert full of dangers.

My heart won't let me tell you what has become of your room.
Spiders' webs make the only curtain, inside or out.

No voice comes from its window except the whine of an owl.
But for the trails of ants, there are no more paths.

For God's sake, tell the majesty of Nali, I beg him,
When Slemani is so, walk past.

Salim is bone tired from being alone. Let Nali not tire so.
I live this, but he shouldn't waste his blood in sadness.

This land has no system without the proper owner.
If you intend to travel here, don't.

جانم فیدایی سروه کت سالم

بۆ نالی

جانم فیدایی سروه کت ئه ی باده که ی سه حه ر!
ئه ی په یکی موسته عید له هه موو راهی پر خه طه ر!

ئه ی میروه حه ی جه مالی مه هئاسایی دلبه ران
وه ی شانه زهن به کاکۆلی تورکانی سیمبه ر!

چارووه که شی مه نازیلی جانان له خه لوه تا!
فه رپاشی فه رپاشی سه بزه، به هاران، له دهشت و ده ر!

مالش ده ده ی به ده م له ده می خوابی صوبحه م
هه م زولفی قیرگوانه وه هه م چیه ره یی قه مه ر

باری له سروه کت به شنه ی، نه نگه بیینی گه ز
کردوو یه جونبوشت به هه مئاغۆشی نه یشه که ر

وه ختی طه وافی عاریضی دلبه ر، شنۆیی تۆ
له غزش ده خا به طورپه له سه ر تا به پپی که مه ر

که ی دێته خه نده غونچه، ده می، بی وه زیده نت؟
گه ر تۆ نه بی، دره ختی چه مه ن ناگرێ ئه مه ر

نیحیاکونی جه میعی نه باتاتی عاله می
په عنا کشا له ته ربیه تت قامه تی شه جه ر

نابی حه یاتی ناتەشی ئەفسوردە یە دەمت
تەحریکی تۆیە گڕ لە تەنووڕا کە دێتە سەر

میحنەت ئەوەندە زۆرە، دلم هێندە تەنگ بوو
دوو دی هەناسەیی سەحەرەم هەوڕی گرتە بەر

هیممەت کە چابوکانە بە ئیجرائی مەطلەم
لەمسەر بڕۆ وەکوو بەرید و لەوێ بێ وەکوو تەتەر

بۆ مولکی شامە نامەیی من، سووپی "نالی" یە
هەر حەرەفی نەو لە وەضعی ویلایەت دەدا خەبەر

پرسیویە-ظاھیرەن-لە رەفیقانی یەک جیھەت
نەحوالی ئەصلی شەھر و موقیمانی سەربەسەر

لەوساوە حاکیی بە ستەم دەربەدەر کرا
نەیدبوو کەس لە چێھرەیی کەس جەوھەری هونەر

تا بوو بە جایی مەطلەعی خورشیدی مولکی رۆم
سووتا گیاهی تیشنەوو خوشکێدە بوو شەمەر

ناکەن هەوایی هێچ کەبابێ ذەللی شەھر
بۆریانە بەس لە ناری غەما، پارەیی جگەر!

جوز گاهی ئاھ و گریە لە ئەبیامی رۆمییا
نەمدیووە وا ببێ لە فەرەحدا لەبی بەشەر

(سەیان) پڕە لە شەخصی ستەمدیدە، خوار و ژوور
هەر قەبری پڕ غەمانە لە هەر لا دەکەم نەظەر!

جیئی تورکه کانی رۆمه دەر و ژووری (خانه قاه)
غافل هه موو له جایی مۆریدانی باخه بهر!

نەو حه وضه پر ده بوو که وه کوو چاوه کانی نهو
ته غییره ناوی وهک دلی مهردانی پر که دەر

نەو ده شته جایی یارییی یارانی حوچره بوو،
یه کسەر مه قامی رۆمییه ههروهک ته هی سه قهر

سووتا دلم به حاله تی چۆباری (سه چنار)
لێلاوه چه شمه ساری وه کوو چاوی بی به صهر

زستانی نهووه لێن بوو دراهه رگی (شیخه باس)
رۆمی نهو نه ده شوومه له شه خصیش ده خا ضه ره

وهک پیری خورده ساله خه می داری (پیرمه صوور)
مه شغوولی له غز شه، هه مه جا، پایی تا به سه

نەو بهرده کانی ناوی نرا قصنی شه خصه که ی،
دایان به شاخی داره که یا، تورکی بی هونه

وهک چاوی بن غه مانه، هه موو (شیوی ناودار)
به س موشکیله له چه شمه یی نهو قه طره بیته دەر

نهوسا مه کانی ناسکه بوو (کانیی ناسکان)
نێسته له دهنگ و نهنگی نه رۆمی پره له که

نەمڕۆ فه ضایی بازیگه ه جایی په هزه نه
لهو ده شته دێ له غه ییه وه ناوازی ((الحذر))

تا دوزدجویی نیمه شه بن تورکی بن نظام
دوزدن همه موو له خه رمه نی مونیم وه کوو شه ره

شه هریکه پر له ظو لم و مه کانیکه پر له شین
جاییکه پر له شور و ولاتیکه پر له شه

سه ربانی پر له که دوم و دیواری پر له مار
گوو دالی پر له ره هزه ن و صه حرای پر له صه

دل نایلی بلیم: چیه سامانی حویره که ی
هه ر توری عه نکه بوو ته، حیجایی بیروون و ده ر!!

نایی صه دا له په نجه ره که ی، جوز فیغانی جوغد
غه یزه ز شه قامی مووری نییه شوین و پت گوزه ر

توو خوا بلی به حه زره تی "نالی": ده خیلی بم
به م نه و عه قه د نه کا به سوله یمانییا گوزه ر!!

"سالم" صیفه ت له بی که سییا با نه بی هیلاک
من کردم، نه و نه کا له غه ما خوینی خو ی هه ده ر

نم مو لکه نه ظمی نابن به بی صه بطی وار یثی
بی نه و، به قه ضدی نم طه ره فیه، با نه کا سه فیه ر!!

My Body Is Not Yours

Manchester

Adam O'Riordan

Queen of the cotton cities,
nightly I piece you back into existence:

the frayed bridal train your chimneys lay
and the warped applause-track of Victorian rain.

You're the blackened lung whose depths I plumb,
the million windows and the smoke-occluded sun.

A girl steps from a door and her cotton-flecked shawl
is the first snow on a turf-plot back in Mayo.

You're the globing of the world, a litany of cities
cast and re-made in your image: Osaka, Orizaba, Gabrovo.

Your warehouses bloated by curious needs:
butter, shellfish, cloth blocks, bleach.

Your urchins, little merchants hawking Lucifers and besoms
to set a small flame guttering in a wet-brick basement:

in straw and wood shavings, a mother's lullabies
bear their freight of love and typhus.

In the small hours I remake you and remake you,
until you grow faint as a footfall on a fever ward

and I wake from my imagination's gas-lit parlour.
Whatever I seek to have or hold or harbour

is pure curio – a wreath of feathers, seashells
or human hair: a taxidermist's diorama.

مانچسته ئادەم ئۆرۈدرىان

شاژنى شاره كانى پەموو،

شەوانە پارچە كانت دەگە ئېنمەوۈ بۆ ناو وچوود:

كۆنە شەمەندەفەرى بوو كېنى لەسەر دوو كەلگېشە كانت و
بارانى لە ئېدەرچوۈى ستايشكراۋى قىكتۇر يا.

تۆ ئەو سىيە ۋە شىداگە راۋانەيت كە من قوۋلايىپە كانت پاك دەكەمەو،
ملىۋنان پەنجەرە و خۇرى بە دوو كەلگىراو.

كچىك دەرگا دەترازېنى و دەسمالى بە-لۆكە-گۈل-گۈلى
يەكەمىن بەفرە بەسەر ھەريزە كانى مايۋو^۱.

تۆ خېتىي زەۋى و تەھلىلە شاره كانى
لە وئىنە كانتدا ئۆساكا^۲ و ئۆريزابا^۳ و گابروڧو^۴ توۋر دەدەيت و درووستيان
دەكەيتەو.

كۆڭاكانت دەۋلەمەندن بە پېداۋىستىيە ناۋازە كانت:
كەرە، سەدەف، كەۋش، سىپىكەرەو.

مندالە ناجسەنە كانت، بازىرگەنە چكۆلەكان، شەيتانە بازەۋانەكان و

۱- مايۋ پەكېكە لە ۲۶ ھەرئىمەكەى ناپرلەندا

۲- شارىكە لە يابان

۳- شارىكە لە مەكسىك

۴- شارىكە لە بولگارىيا

گسکه کۆتەرەکان

ناگریکی چکۆلە دەکەنەو و گر بەردەدەنە ژێرزەمینیکی لە خشتی-تەر
دروستکراو:

لە پووش و تەلەشی دارەکاندا، لایلایە دایکێک
باری خۆشەویستی و ڕەشەگرانە تایان لە کۆل دەنی.

لە کاتژمێرە بچووکەکاندا تۆ دروست دەکەم و دروست دەکەمەو،
تا هێند سست دەبیت وەک تریپە ی پێی ناو قاوشی نەخۆشخانەت لێ دێ.

منیش لە سالتۆنی بە گاز-داگیرساوی خەیاڵمدا بە ناگا دیمەو.
هەرچییەک بەدوایدا ویل بێ تا بێمە خاوەنی یان چنگی لێ گیر کەم یان دالەم
بدا.

شتێکی تەواو دانسقە یە - تاجە گۆلینە یەک لە پەر، گۆچکە ماسی
یان پرچی مەژۆف: وێنە یەکی گۆراوی کەولکراو.

My Body Is Not Yours

The Act of Falling
(an excerpt)
Adam O'Riordan

IV Derby Day

Boaters, top hats,
frock coats, the crowd
swell like a shoal

against the barrier,
pushing the breath
from the chest

of the youngest
among them as
they strain to see

their favourites
round the corner,
the kings colours

blurring somewhere in
the brute grace and
thunder of bloodstock.

No one notices the lady,
pushing courteously
through the crowd

like a governess
who has lost
sight of her child.

V Impact

Out on the turf,
the pack bearing down,
she unrolls her flag.

The music hall slapstick
of her attempt to wrap
it about the horse,

then the impact and
its after-image –
the three of them falling –

her skull's muffled crack
a tray of ice broken
open in the Royal Enclosure.

Before her world goes black
she sees her straw hat
blow out along the course,

a bobbing speck
of horse, rider-less
in the middle distance,

its blood pumping a message
from haunch to forelock,
an imperative she understands:
telling it to cross the line
at whatever cost,
to cross the line alone if you must.

کرده ی که وتن (به شیک) ئاده م ئو، رۆدریان

رۆژی دیربی

کلاوی حه سیری، کلاوی قوت،
پالتۆی درێژ، کۆری خه لک
وه ک پۆله ماسی شه پۆل ده ده ن

دژ به به ربه سته که،
پال ده ئین به هه ناسه وه
له سینه ی

گه نچترین
له ناویاندا ئه و کاته ی
ته قه لا ده که ن بۆ بینینی

دلخوازه کانیان
له سووچیکه وه،
پهنگی پادشاکان

شوئینیک ته لخ ده که ن
له جوانییه کی کوشنده و
حیه ی ئه سپه په سه نه کانه

كەس سەرنجى ئەو خانمە نادا،
كە بەمارىفەتەو
بەناو خەلكەكەدا دەروا

وەك ئەو دايكەى
بىننىنى مەدائەكەى
لەدەست داو

كارىگەرىيى

لەدەرەو لەسەر مېرگەكە،
رەو كە خا دەبنەو،
نەو ئالاکەى دەكاتەو.

ھۆلى مۇسقىكە گالتەجارى
بەھەولەكەى دەكات بۆ پىنچانەو
ئالاکە لە نەسپەكە

دواتر كارىگەرىيەكەى و
پاش-وینەكەى -
ھەر سىڭيان دەكەون -

درزى گىراوى كەللەسەرى،
وەك سىنىيەك سەھۆل
كراپوۋە لە ناو حەسارىكى شاھانە

به ر له وه ی دونیا که ی ره ش داگه ری
کلاوه حه سیرییه که ی ده بینیت
به در ژایی ریگا که با ده بیا

پنتیکی دوو ری
ئه سپیک، به بن سوار
له دوو رییه کی مامناوه نده وه،

خوینه که ی په یامیک ده گه یه نی
له که فله وه تا کاکول،
فه رمانیک که ئه و تیی ده گات:
پی ئه لی هیله که به زینن
به هه ر نرخیک بن،
به ته نها هیله که به زینن نه گه ر ناچار بوو.

Manchester Snow

Shamshad Khan

I. street by street

can I get into your dreams
the way you get into mine?

a see-through glass ball
filled with a handful of water and glitter

I shake the ball in the future
will I dream you or will you dream me?

I get to know myself better
every time you answer

and every time my mind goes blank

Manchester everything I love about you now
I loved about you then

fake gothic promises
straight talking red bricks

choose me they said choose me
and I did

you were honest
openly pretending to be what you weren't

not as big as London
you mocked me

close enough to Leeds
let's see if a rose can change colour

if she comes
let's see if she can leave

II grafitti

I cannot take my eyes off you
I cannot look directly at you

pavement slabs
flooded gutters

my mind falls
my heart writes

so I can see what I am saying
or what you are trying to tell me

over new bridges
beside dark water

in the shade of Victorian buildings
I catch the 192

Romanian, Irish, Iranian, African Mancunians
slip sliding condensation and conversations

on the top deck
youngsters rearranging the English language

messages on the roofs of bus shelters
a bottle, a boot, a dandelion shoot

on an ordinary street
something is looking for you

III the city's quiz

Like all the others
what I thought I came for

and what I end up doing here
don't exactly match

once you've re-directed me
you start questioning my motives

the poet's purpose in a city?

I don't know the answer so I point

keep pointing you say
go there and stay there until you are given a reason to move

I've wandered from land mark to land mark
proudly pointing visitors to their destinations

stumbling across old haunts
I point at the ghost of my self

why a poet?

you ask me seemingly simple questions
that I find impossible to answer

I try pointing
you don't bat an eye lid

your most valued experience as a poet?

I remember a very long night
all daylight and ink

why did you come here?

you chuckle at my silence
and point to the door

IV. calling you home

I have recited poetry between
the explosions of fireworks

had my words swept away
from the microphone by the wind

performing in a different place
being heard by strangers ears

I am more playful
I don't act quite myself

I break habits
realising how much of being is pretending

when I am away from you
I talk about you

people see you in me
I like what they see

I miss you
I write about you

when I get back
come on I say

let's change some of these old routines
it can be fun

pretending to be real

V. getting tagged

what you read to me when my eyes were falling closed
what we read in unison

what I took down from low shelves
what I reached for

what you read by heart
what I unintentionally overheard

in everything that reached my ears
I heard you

like a book I can read from when you are not there
I read at my pace

your silent voice
spray painted on my internal wall

VI rapid eye movements

you dreamed of me
when I was walking the streets of Leeds

I heard your name but other than that
you hardly existed for me

I can't imagine myself
not having met you

you have shaped my relationship
with glitter filled skies

you have made me accept
the people who left us

in your grey streets
I found my home

what I did not notice when we met
is a familiar inconvenience now

grains of pollution
crystallising into six sided perfections

a damp hat that will not let me forget
why it rains

VII another loft conversion

Manchester where do you see yourself in twenty years?

don't answer straight away

let your mind drop into my heart

let blood mix with light

answer after you've decided

that you'll stay

به فری مانچیستر شه مشاد خان

یه کهم
شه قام به شه قام

نه توانم سهردانی خه ونه کانت بکه م
وه کوو تۆ که سهردانی خه ونه کانی من ده که یت؟

تۆ پیکه ږوونی شوو شعی ده گرم به ده ستمه وه
پر له مشتیک ناو و بریسکه

له داهاتوودا نه و تۆ په ږاده وه شینم
نایا نه وسا تۆ خه ون به منه وه ده بینیت یا خود من خه ون به تۆ وه ده بینم؟

هه موو جاریک که تۆ وه لاهم ده ده یته وه
من زیاتر خوم ده ناسم
له گه ل هه موو وه لامیکیشدا میشکی من ده وه ستیت.

مانچیستر نه وه ی من له باره ی تۆ وه نیستا خوشم ده ویت
نه وساش هه ر خوشم ده ویست

(په یامی ناره س نه گوتیکی و
قسه ی راست و ږه وانی سهر خشتی سوور)

هه لمان بژیرن، وتیان هه لمان بژیرن
منیش هه لم بژاردن

تۆ راستگو بوویت
راستگو یانه خۆت نواند

به گه وره یی له ندهن گه وره نیت
تۆ گالتت پیکردم

نزیك شاری لیدز
با ببینی بزانین گۆل ده توانیت په نگی خۆی بگویت؟

نه گه ر هات با بزانین
نایا نه گه ر ده شپوات

دووهم گرافیتی

ناتوانم چاوه کانم له سهرت لابه رم
ناتوانم راسته وخۆ سه یرت بکه م

خشتی شۆسته
ناوه رۆی لافاو بردوو

میشکم وردوخاش ده بیټ

دلّم وه زمان دټ

بؤ نه وه ی بزانه چی ده لیم

یان تۆ ده ته ویت چیم پټ بلټیت

له سهر پردیکی تازه وه

له ته نیشته ئاویکی ره شه وه

له سییه ری بالاخانه ی فیکتوریایی

سواری پاسی ۲۹۱ ده بم

رۆمانی، ئیرله ندی، مه نکونی نه فریقی

به چری کۆده بنه وه و قسه ده گۆر نه وه

له سهر پشتی که شتییه که

گه نجه کان به ئینگلیزییه که یاندا ده چنه وه

نامه ی نوو سراوی سهر سه قفی نه و پاسانه ی بوون به شیلتهر

بوتلیک، پوتیک، بلاو بوون نه وه ی گوله په پووله یه ک

له سهر شه قامیکی ناسایی

شتیک به دواتدا ده گه رټ

پرسیاری ساده م لئ ده کەیت
وه لأمه کانیان ئه سته من

هه و ل ده ده م په نجه راکیشم
تۆ چاو یکیش ناترو و کینی

به نرخترین ئه زمونته وه کوو شاعیریک؟

شه ویکی دوو رو درێژم له بیره
هه مووی روو ناکێ و گه وهه ر بوو

بۆ سهردانی ئیره ده کەیت؟

به بێده نگیم بێده کە نیت و
په نجه بۆ ده رگا که راده کیشیت.

چوارهم بانگت ده کهم تا بێیته وه ماله وه

شیر له بهر خۆمه وه ده لیم
نه و کاته ی ده نگێ یارییه ناگرینه کان دێت به سه رماندا

با وشه کانی له مایکرو فۆنه که رامالی

لە شوئنیکی جیاواز خۆیان بەیان کرد
بیگانه کان گوئیان لێ گرتە

من هارو هاجم
زۆرجار وەکوو خۆم پەفتار ناکەم

خوووەکانم دەشکێنم و
تێدەگەم بەشیکی زۆری بوون درۆ و دەلەسەییە

کە لە تۆ دوورم
بەست دەکەم

خەڵک تۆ لە مندا دەبینن
نەووەی دەبینن، جوانە لای من

بیرت دەکەم
دەربارەی تۆ دەنوسم

کە گەلامەووە
پێت دەلێم وەرە دەی وەرە

با هەندیک لەم خووە کۆنانە بگۆڕین
نەکریت چێژیان لێ ببینن

وا دەری دەخەین کە هەمووی راستین.

پېنجه م تاگ کردن

نۀوہی بۆم ده خوینیتۀوہ کاتیک چاوہ کانم دادہ خەم
نۀوہی بە ھاودەنگی دە یخوینیتۀوہ

نۀوہی لە تاقە بەرزەکانەوہ دە بیینم
نۀوہی بۆی دە گەرێم

نۀوہی بە دل دە یخوینیتۀوہ
نۀوہی بە نانا نەست گۆیم لە دە بییت

لە ناو ھەموو نەو شتانە ی بەر گۆیم کە و تن
گۆیم لە تۆ بوو

وہ کو پەرتووکیک کە دە یخوینمەوہ کاتیک تۆی لە نیت
بە تاوی خۆم دە یخوینمەوہ

بە بێدەنگیی دەنگی تۆ
کە بە ڕەنگ پڕژێندراوہ تە سەر دیوارەکانی ھەناوم

شہ شہم جوولہی بہ پہلہی چاو

خہونت بہ منہوہ بینی
کاتیک لہ شہقامہ کانی لیدزدا پیاسہم دہ کرد

گویم لہ ناوی تۆ بوو
بہ لام تۆ بوونت نہ بوو

ہیشتا خۆم نایہ تہ پیش چاو
تۆم نہ ناسیییت

تۆ پیناسہی پہ یوہندی منت کرد
لہ گہل ناسمانہ بریسکہ دارہ کاندہ

تۆ بوویت پوچت کردہوہ
نازاری نہو کہ سانہی جئیان ہیشتین

لہ سہر شہقامہ خۆلہ میشییہ کان
مالی خۆم دۆزیہوہ

نہوہی سہرنجم پن نہدا کاتیک تۆم ناسی
نیستا دہردہ سہرییہ کی ناشنایہ بۆم

بریکہ لہ ناپاکی
کہ وہوو کریستالی شہش رووی دہ بریقیتہوہ

کلاویکی شیداره که رژیم پی نادات بیرم بچیتته وه
بو باران ده باریت.

حه وتهم هه لگپرانه وه یه کی دیکه ی کادین

مانچسته ر بیست سالی تر له کوئ خوت ده بینیتته وه؟

یه کسه ر وه لام مه ده ره وه

رئگه به خه یالت بده بکه ویتته دلمه وه
رئگه بده خوین تیکه ل به رووناکی بییت

دوای دلنیا بوون له مانه وه
وه لامم بده ره وه

The City Eva Gore-Booth

On through the iron day each stone-bound square
The soul of the green grass entombid hides,
The buried spirit of the Wise and Fair.
Imprisoned in the earth's heart still abides.

Then evening passes cool hands o'er the town,
Making a dream, against the conquering skies,
Of giant Labour-houses that crush down
The buried spirit of the Fair and Wise.

As prisoners count the ray of sunshine
dear That filters dimly through their prison bars;
So my heart burns to feel the twilight near,
And the far presence of the inviolate stars.

Then does the Spirit of the Wise and Fair
Break from her sepulchre and walk the town,
The iron bonds are loosened everywhere.
No pavement gray can crush the green grass down.

شاره که ئیشا گۆربووت

له پۆژی کۆتوبه نددا هه ر به ردیک له چوارچیوه یه کدا گیر ده بی
روحی گیا سه وزه کان خۆیان ده شارنه وه
روحی نێژراوی هه کیم و دادپهروه ران
له دلی جیهاندا خۆی دیل و به ند ده کات.

دواتر نێواره دهستی فینکی خۆی به سه ر شاردا دینیت
دژی نه و ناسمانانه ی شار داگیر ده که ن، خه ونیک دروست ده کات
له باره ی نه و کارگانه وه به سه ر یه کدا ده روخین
روحی نێژراوی هه کیم و دادپهروه ران.

نه و ساتانه ی زیندانییه کان تاله باریکه کانی هه تاو ده ژمێرن
شیرینه لایان نه و رووناکییه ی به شه رمه وه خۆی ده کات به نێوان شیشه کانی
زیندانا
دلم له پیناوی به ره به یانیک نزیکدا ده سووتیت
ده سووتیت بۆ نه ستیره بیجووله و وه ستاوه کان.

دواتر روحی هه کیم و دادپهروه ران
مه زاره کان جیدیلێت و به پێ شار ده پیوی
کۆت و زحیره کان له هه موو لایه که وه تیکده شکیرن
چتر هه یج شۆسته یه کی خۆله میشی ناتوانیت سه وزی گیاکان بسرپته وه.

The Anti-Suffragist Eva Gore-Booth

The princess in her world-old tower pined
A prisoner, brazen-caged, without a gleam
Of sunlight, or a windowful of wind;
She lived but in a long lamp-lighted dream.

They brought her forth at last when she was old;
The sunlight on her blanched hair was shed
Too late to turn its silver into gold.
“Ah, shield me from this brazen glare!” she said.

دژنی دهنګدانی ژنان ئیقا گۆربووت

شازاده که له قه لاکه ی خویدا که به قه دهر جیهان پیربوو
ده سته سهر، ږه نګپه ږیو، بې شه وقی خوړ
بې په نجه رهی که پر له با
نه و ژیا، به لام له قوولایی خه و نیکدا بوو که چرا ږوشنایی پې ده به خشی.

له دواړو ژه کانی ته مه نی به سه ږچوویدا، ده ستیان گرت
خوړ به سهر زولفی سپییه وه نه بریسکایه وه
زولفی هیند سپی بوو، ږه نګی نالتوونی له ده ستدا بوو
هاواری کرد، "ناخ، بمپاریزن له م تیشکه بریقه داره."

My Body Is Not Yours Nazand Bagixani

White ground
filled with green lines,
my body gently turning blue.

Quickly the lines become borders:
the border between me and dreams,
the border between me and pleasure.

At the beginning, my mother
arrived innocently. As she
placed me in the hands of a wizard, she
said, "May God's praise be hers always."

In my south, a red river flowed.

One night, in front of the window
of childhood, a whisper wafted past.

The whisper of a hand in song
on the body of naked shores
in the damp sand.

A garden became green.

A melody wakened and aroused them.

Then they decided to cut off my fingers.

In my east, a red sea flowed.

While a happy breeze
blew through my hair,
my face turned on,
my gaze filled with light,
a spring of dew was born.
With a symphony in the air,
then wide awake,
they decided to cut off my lips.
In my west, a red tide flowed.

After that, a soldier came into my garden.
He took the flowers of my white chamomile and
felled my seasons.
Then they began to talk. They said,
“The fault is hers.”
They placed me in the hands of an old man
who poured clawing darkness over my youth.
A red ocean erupts in my north.
At 12 years old, I have become a widow.

Grown,
I learn to reconcile with myself.
An autumn field full of the wind's lines.
My body becomes my own.
Then, right in the middle,
I plant a sapling,
freedom's sapling,
but I was one and them: all.

جه سته م هي ئيوه نييه نه زه ند به گيخاني

زه مينئكي سبي

پر له هيئي كه سك

جه سته م به نه رمي شين ده بوو

هيئه كان هه ر زوو کران به سنوور

سنووري نيوان من و خه وناکان

سنووري نيوان من و له ززه ت

سه ره تا دايکم

به به رائه تي هات و

منی خسته ناو ده ستي جادوو گه ريک و

وتی: "با بۆ هه ميشه ستايشی خودای به سه دا بيارئ"

له باشوورمدا ږوو باريکی سوور هه لچوو

له بهر په نجه ره ی مندالی

شه ويک چرپه يه ک هه ليکرد

چرپه ی ده ستينک له کاتي گورانيدا

له سه ر جه سته ی که ناره ږوو ته کان

له ناو ته پايی لم

باخچه يه ک سه وز بوو

نازوازيک به رز بووه وه و نه وانی بيدار کرده وه

نينجا برياردرا په نجه کانی من بېرن

له ږوژه لاتمدا زه ر يايه کی سوور هه لچوو

کاتی شنه ی پیکه نین
به ناو پرچمدا هه لیکرد
رووخسارم داگیرسا
ته ماشام پر بوو له نوور
کانیبه ک له شه ونم له دایک بوو
له گه ل سه مفعونیایه ک له هه وا
نینجا نه وان بیدار بوو نه وه
برپاریان دا لیوه کانم بیرن
له رۆژتاوامدا کافاوکی سوور هه لچوو

دواتر سه ربازیک هاته ناو باخچه که م
گو له به بیوونه سپیبه کانمی برد و
وه ره کانمی هه لوه راند
نینجا نه وان هاتنه گو و وتیان
نه مه تاوانی خو ی بوو،
منیان خسته ناو ده سته پیره میزدیک
چنگی تاریکی رژانده سه ر گه نجیبه تیم
نۆقیانوسیکی سوور سه ری سه ری کرد به باکوورمدا
له ۱۲ سالییدا من کرام به بیوه ژن

له هه راشیمدا
فیژ بووم له گه ل خود ناشت بیمه وه
پانتاییه کی پاییزی پر له هیلی با
جه سته م بوو به هی خۆم
نینجا له ناوه راستدا
نه مامیکم ناشت
نه مامی نازادی
به لام من یه ک بووم و نه وانیش گشت

Women Sherko Bekas

You are not one day,
but the whole year!

You are not
one word, one book,
one lamp, one painting or
one drawing.

If you are absent for one minute,
the clock's heart will stop,
the house will go blind,
the infant grass will die,
the street will weep,
the birds will mourn,
the poem itself will collapse.

You alone are wind and rain,
the boiling blood of summer,
the dark hair of autumn evenings,
a flake of love's snow.

If not you,
who?

You are life ...

ژن شیرکو بیکهس

تۆ یهک رۆژ نیت
هه موو سالیته..!
تۆ یهک وشه و یهک کتیب و
یهک گلۆپ و یهک نیگار و
یهک تابلۆ نیت..
گهر ده قیقه یهک دیار نه بی
سهعات دلّی نه وه ستیته و
مال کویر نه بی و
پهلکه گیای ساوا نه مریت و
شه قام نه گری و
بالنده کان رهش نه پۆشن و
شیریش بۆ خۆی هه لئه وه ری..
تۆ به ته نها بای بارانی
ئه ی قولپی خوینی هاوین و
پرچی شه وانی پاییز و
کلووی به فری خۆشه و یستی
گهر تۆ نه بی؟
ئه بی کی بی؟!
تۆ ژیا نی...

The Cemetery of Lanterns (an excerpt) Sherko Bekas

Topzawa⁵ ...

the first stronghold of death's tribes,
the sharp-voiced first broadcast of a pitch-black, iron-winged
butterfly.

Topzawa ... a plain of the fear of fears,
a prologue to the idea of God as powerless
before the brutes of Baghdad,
ablaze from the questions of the displaced,
a receptionist at the gates of hell.

Topzawa ...

a map to the sinuous maze of mirage and fog

The world grovelled:

the street groveled, the mountain groveled, water groveled,
nature groveled.

A transport truck, two, two thousand,

and from there, the red migration, the long migration:

path upon path, caravan upon caravan

carries the snow's breath,

the moon's light,

the smile within the crib,

5- Topzawa: a place outside Kirkuk used for the internment and slaughter of Kurds during Anfal, Saddam Hussein's genocidal campaign.

both *lawk* and *heyran*,
and after all, a wind aflame
took them one by one
and dropped them into the deepest hell ...
Here, the light is weak,
weak, so weak.
It has been thrown into the belly of a tank,
blindfolded.
Here, freedom is captive,
captive, completely captive.
On the brink of death,
tied to a short fuse,
it has been thrown into an ammo box ...
Here, a breeze is forbidden
to grow up and finally
become a gale force wind ...

به شېك له ديوانى “گۆرستانى چراكان” شېركو بېكەس

تۆپزاوا....

یه کهم هاوینه ههوارى خێلى مردن
یه کهم ئیزگه ی دهنگى تیژی په پویه کی شه وه زهنگى
بال له ناس

تۆپزاوا.... دهشتیک له ترسی ترساو و
به راییه ک له زامانى خوداوه ندی بى قودره تی
به رده م دۆلپاکانى به غدا و
چروستانى له پرسپاری سه رگه ردان و
پرسگه یه ک بهر له دهروازه ی جهه ننه م!

تۆپزاوا...

خه ریته یه ک له نه هینى پینچاوپینچى سه راب و ته م
دنیا زه لیل
چاده زه لیل، شاخ زه لیل و ئاو زه لیل و
سروشته زه لیل

زیلیک، دوو زیل و هه زار زیل
لیزه وه یه کۆچیکى سوور، کۆچیکى دوور
پچکه پچکه و کاروان کاروان
هه ناسه ی به فر هه له گرئ و
شه وقى مانگه شه و هه له گرئ و
خه نده ی ناو بیشکه هه له گرئ و
لاوک و حه یران هه له گرئ و
له دوایدا باى گراگر

یه که یه که له ناو وه یلا
دایانه گری...
لیزه زه بوونه زووناکیی
زه بوون زه بوون
خراوه ته ناو تهن دوری ده بابیه وه و
هه ردوو چاویشی به ستراره...
لیزه نه سیره نازادی
نه سیر نه سیر
خراوه ته ناو سنوقه فیشه که وه و
سنوق له سهر
لیواری مهرگ دانراوه و
فتیلیکی له به ستراره...
لیزه قه ده غه یه که
گه وره بیه و له دوا ییدا
بیه به گقه ی زه شه با...

The Story of a Candleholder Sherko Bekas

There was a candleholder ... turquoise
in a white room of a black-eyed girl
waiting for a candle
with wallflowers in her hair ... on the shelf beside the girl
facing the door, standing,
the candleholder was,
like the girl, alone and,
like the girl, in love.

Night came and went.

The candle didn't come, didn't appear.

One afternoon, limping and sorrowful,
the news came:

"The candle was ambushed in the night,
killed by the stone's hand."

That same season,
the house wouldn't give the girl away to love.

One winter night,
as snow and wind wandered in and
out of the room,
the girl set a fire and
the candleholder on its shelf
jumped into her arms and
together
they burned ...

چيرۆكى مۆمدانىك شيركو بىكەس

مۆمدانى بوو.. پيرۆزەيى
لە ژوورى سېيى كچىكى چاۋرەشدا بوو
لە چاۋرەوانىيى مۆمىكدا
قۇ بە شەۋبۆ، لەسەر رەفەي تەنېشتى كچ
رۈۈ لە دەركا راۋەستابو
مۆمدان ۋەكە كچە تەنيا ۋ
مۆمدان ۋەكە كچە عاشق
شەۋ ھات ۋ رۆيى
مۆم نەھات ۋ مۆم ديارنەبو
ئىۋارەيك بە شەلەشل ۋ كەساسىي
ھەۋالى ھات:
”مۆم لە كەمىنى شەۋىكدا
بە دەستى بەردى كۆژاۋو“
ھەمان ۋەرزىش
مالەيش كچيان نەدا بە عىشق
شەۋىك زستان
لە دەرەۋە باي بە فر كەۋتە ھاتوچۇ ۋ
لە ژوۋرەۋەيش
كچ ئاگرى لەخۇي بەردا ۋ
مۆمدانىيش لەسەر رەفەۋە
خۇي فريدايە باۋەشى ۋ
بەيەكەۋە
ھەردوۋ سووتان...

Answer Sherko Bekas

After Halabja suffocated,
I wrote a long complaint to God.
In front of everyone
I read it to a tree.
The tree wept.
On one side, a bird, a postman,
said, "Ok, who will deliver it?
If you're looking to me,
I can't reach God's throne."
Late that night,
my angelic poem, dressed for mourning,
said, "Don't worry.
I will take it to the heights
of the atmosphere.
But I can't promise
He will receive the letter Himself.
You know the Great God
Who can see Him?"
I said, "Thank you. Fly."
My angelic inspiration flew

with my complaint.
The next day, it was returned.
God's fourth secretary down,
by the name of Obaid,
at the bottom
of the very same complaint,
had written to me in Arabic:
"Idiot, make it Arabic.
No one here knows Kurdish.
No one will take that to God."

وه لّام شیرکو بیکهس

له دواى خنکانى هه له بچه
سکالایه کى درێژم نووسى بۆ خوا
به ر له خه لکى
بۆ دره ختیکم خوینده وه
درهخت گریا....
له په ناوه، بالندهیه کى پۆسته چیی
وتی: باشه کى بۆت نه با؟!
گه ر به ته مای منى بییه م
من ناگه مه عه رشی خودا.....
بۆ شه و درهنگ
فریشتهى ږه شپۆشى شیعرم
وتی تۆ هیچ خه مت نه بئ
من بۆت نه به م هه تا سه رگ
تا که شکه لّان
به لّام به لّینت ناده من
خۆى نامه که م لى وه رگرگ
خۆت نه یزانی خودای گه و ره
کى نه ییینى؟؟؟؟!!
وتم سوپاس.. تۆ هه لفره...
فریشتهى نیلهام هه لفرى و
له گه لّ خۆیدا سکالای برد...

رۆژی دوايي، که هاته وه
سکرتیڤری پله چواری نوسینگه ی خوا
”عوبید“ ناوئ
هه ر له سه ر هه مان سکا لا و
له دامیندا
به عه ره بیی بۆی نوسیوووم:
گه وچه بیکه به عه ره بیی
که س لیڤه کوردی نازانی و
ناییه یین بۆ خوا...

Poor Books Sherko Bekas

In the archive of the library of the last Kaiser,
all the poor, hungry books ... began to move.
They rebelled from their row.
They gathered on a single shelf
and put their paper heads
together ...
Every nook and cranny of the big library trembled
at the earthquake of protest.
They raised their leader, a short bald book
on their shoulders
and shouted,
“We demand to be seen by farms and rivers.
We demand to be read by factories,
to be given to the pine trees and the sun.”
On the other side, on the high shelves,
all the potbellied, bourgeois books started shooting.
Hundreds of bare naked books
bathed in their own sentences’ blood,
but the attack continued
until the last high shelf invaded and
the flag of green and red words
sighed and shook ...

کتیبه هه ژاره کان شیرکو بیکهس

له ئه رشیفی نامه خانه ی دوا قه یسه را
هه رچی کتیبه هه ژار و برسییه کان بوو... کهوتنه جو له
له ریزی خو یان یاخی بوون
هه موو چوونه یه ک ریزه وه
گرد بوونه وه و په رهی سه ریان نا به سه ری
یه کترییه وه....
بومه له رزی خو پیشاندان
سه ر و ژیری نامه خانه ی گه وه ی له رزان
کتیبه ی کورته بنه ی سه ر روتاوه ی پیشه وایان
هه لبریه سه ر قه لان و دوشکان
هاواریکرد:
" داوانه که یین بخرینه پیش چاوی کیلگه و دوو باره کان
داوانه که یین کارگه کان بمانخوینه وه
بدرینه دهس سنه و بهر و هه تاوه کان"
له و بهر وه هه رچی کتیبه ورگنه ی بوژو ابوو
له سه ر په فیه بهر زیانه وه... کهوتنه ته قه
سه دان کتیبه روت و قووت
خلتانی خوینی دیر یان بوون
به لام هیرش نه برایه وه
تا دوا په فیه بهر زگیرا و
نالای وشه ی سه وز و سوریش
کهوته شنه و شه کایه وه.....

I Can't Breathe Hafsah Aneela Bashir

Did Fanon know, so many years ago
that this world would be ablaze with fire
When he stated, 'we revolt simply because,
for many reasons, we can no longer breathe'
Did he know that the bones
of the people of colour like gunpowder
would ignite skies garnering places like Ferguson,
Missouri, Manhattan, New York, Washington and Boston
together in peaceful protests chanting,
'I can't breathe'
Could he have known the last words each young black man
would whisper,
Micheal Brown, eighteen, saying,
'Stop shooting, I don't have a gun!'
Could he have heard Trayvon Martin, seventeen, say,
'What you following me for?' before Zimmerman's nine-
millimetre pistol went off?
Did Fanon hear the echo of fifty bullets blast twenty-three-
year-old Sean Bell
As he told his best friend he loved him too?
Did he hear Kendrid Mcdade, nineteen, ask the officers, 'why
did you shoot me?' on the back of a lie that he was armed?
Or could he have known that a police officer would

accidentally pull out his gun instead of a Taser
and shoot Oscar Grant, twenty-two, in the back,
and later,
Would he have known that Jon Crawford's mother would hear
her twenty-two-year-old son screaming,
'It's not real!' on the phone - shot for holding a pellet gun in
Walmart, Ohio?

Or Amidou Diallo , a shy twenty-three-year-old brother shot
Forty-one times for pulling out a wallet?
Did he hear seven-year-old girl, Aiyana Stanley-Jones, in Detroit,
shot on her sofa when she said...?
She was sleeping...

We are bleeding

Deadly policies of anti-black racism.
See, they say Eric Garner was a big man,
Asthmatic.
And that's why the chokehold killed him.

Bullshit.

They say he was selling untaxed cigarettes

and that's why
they're justified
for the seatbelt hold
that caused him to say,
eleven times,
'I can't breathe.'

Like Middle Passage swallowed souls
In oceans deep,
these streets have swallowed yours,
but we keep memories alive - our children will feel your
presence,
mothers will make sure they soak up your essence
and demand the change your demise must inspire,
or we lose hope and they gain
And nothing will change.

We are breathing.

Our existence is not just the earth
nor the streets, the barrels of guns or the deceased.
Our earth is our minds.
Where we find, where we find, where we find –
Our healing.

We will not become those who hurt us

will not become those who fear us
not become those who deny us
Defy us, revile us
Change is coming.

BREATHE.

هه ناسهه بۆ نادرې هه فسه نه نېلا به شير

تېيښي: له م شيعره دا ناوې چنه دين كه سايه تې و ړووداو هاتووه كه سهرجه ميان ناماژهن بۆ
ړووداوي په گه زپه رستي.

تۆ بلې چنه ند ساليك له موه بهر
هانۆن زانبيتي كه دونيا ناگر ده گريټ
كاتيك وتي "نيمه ياخيښ تنه نا له بهر نه وه
له بهر زۆر هوکار چيتر هه ناسهه مان بۆ نادرې؟"

نايا زانې نيسكي
كه ساني جياره ننگ وه كوو بارووت
ناسمان ړوون ده كه نه وه، شوښي وه كوو فيرگوستون، ميزوړي، مانهاتن، نوپورك،
واشتن و بوستن
كډه كه نه وه له خو پيشاندنيكي ناشتيخوازانده
كاتيك خه لك به گورانبييه وه هاوار ده كه ن
"هه ناسهه م بۆ نادرې؟"

نايا ده كرا هه موو دواوشه ي پياوه ړه شپښسته كاني زانبيا
كه له كوتايي ژياناندا به چپه وه ده دوښ،
مايكل براوني ته مهن هه ډه سال، وتي
"ته قه كړدن به سه، من چه كم پي نيه."
تۆ بلې كوي له تره يښون مارتني ته مهن هه ډه سال بوويټ كاتيك وتي
"بۆچي دوام كه وتوويت؟" پيش نه وه ي ده مانچه نو مليمه تره كه ي زيمه رمان
بته قيت؟

نایا فانۆن گوئی له دهنگی تهقه ی ئەو په نجا فیشه که بوو که سنگی شۆن یێلدی
دایژا؟

کاتیک وه لامي هاوړیکه ی دایه وه که نه مېش خوښی دهویت؟
نایا گوئی له کیندریک مکده ی دی نۆزده سالان بوو، له پۆلیسه که ی پرسي،
”بۆ ته قهت لیکردم؟“

درۆیه کی بۆ هه لبه ستره که گوايه چه کی پېيووه
ياخود ده بوو بزانی که کاکي پۆلیس به ړیکه وت ده مانچه ی له ده نه هیښی و
له جياتی داری کاره بایی بن سنی و دوو و له دواوه
ته قه له ئوسکار گراتی بیستو دوو سالان ده کات،
دواتر

ده یزانی که دایکی جۆن کراو فۆرد گوئی له هاواری کوړه بیستو دوو سالانه که ی
ده بیت

له و کاته دا به ته له فوون قسه یان ده کرد و هاواری کرد،
”ده مانچه که م گالتینه یه، “ نه و ته نها ده مانچه یه کی گالتینه ی به ده سته وه بوو
کاتیک له ئۆلمارت، ئۆهایۆ کوژرا؟

ياخود نامادوو دیالۆی بیستوسنی سال که به چلویه ک فیشه ک کوژرا ته نها له بهر
نه وه ی ده سته ی بردبوو جزدانه که ی ده ربینیت؟

نایا فانۆن گوئی له دهنگی نایانا ستانی جۆنزی حه وت سالان بوو له دیترویت
کاتیک له سهر قه نه فیه که ی مالی خۆی پال که وتبوو چه ند ناسان به فیشه کیک
کوژرا؟

نہ و خہ و تپوو.

ئیمہ خوئیمان لی دہ چۆریت.

سیاسہ تہ بکوژہ کانی راسزمی دژہ رہ شپینست.
ببینہ، ئہ وان دہ لئین ئیرک گارنہر پیاویکی قہ لہ و ہہ ناسہ سوار بوو
بوہ لہ کاتی ئہ ستؤ بادانیدا گیانی لہ دہ ست دا.

قسہ ی پووچ.

ئہ وان وتیان ئہ و جگہ رہ ی قاچاخی دہ فروشت
بوہ

پاساویان هیئایہ وہ بو
ئہ و قایشی خو بہ ستنہ وہ یہ ی
لہ ملیدا توندیان کرد و وای کرد یانزہ جار
بلی
”ہہ ناسہ م بو نادری.“

وہ کوو چۆن لہ ناوہ راستی قوولایی زہریاکاندا
رژہ وی ناوہ راست پووچی رہ شپینستہ کوہ لہ کانی ہہ لدہ لووشی
نہ م شہ قامانہ ش پووچی ئیوہ ہہ لدہ لووشی
بہ لام ئیمہ یادگار ییہ کان بہ زیندووی دہ هیلینہ وہ - منالہ کانمان ہہ ست بہ
بوونی ئیوہ دہ کەن،

دایکە کان دنیاتان دہ کە نہ وہ کە بوونتان ہہ لئہ مژن و
داوا ی نہ و گوہانانہ دہ کەن کە مردنی ئیوہ دہ یخواریت،
یاخود دہ بیت ئیمہ ہیوا لہ دہ ست بدہ یں و ئہ وان براوہ یں و

هیچیش نه گۆږیت.

ئیمه هه ناسه ده ده یڤن.

بوونمان ته نها سر به زه وی نییه،

سر به شه قامه کان و به رمیله بارووت و مردوو هکانیشمان نییه

زه ویمان سر به بیرکردنه وه و خه یالمانه،

ته نها له ویدا

له ویدا

له ویدا

ساږیز بوونمان ده دۆزینه وه.

ئیمه نابین به وانه ی نازاریاندا یڤن

نابین به وانه ی لیمان ده ترسن

ناشبین به وانه ی نکۆلیمان لیده کهن

نکۆلیکردن له ئیمه، بانگهیشتی شه ڤمان ده کهن، جنیومان پت ده ده ن

گۆڤان به ږیوه یه.

هه ناسه بده ن.

Rise

Louise Wallwein

Rise in this city an ocean of colours music and smells
Rise from the streets, full of different twist and turns
Rise when we clash
Rise when we stray from our path
Rise when we mess up
Rise and then fix up
Rise when we get lost in a world full of choices
Rise in a forest of mistakes
We raise our youth to know which road to take
Rise like the drama we all have in common
Where once smoke rose now hope rises
Rise like the Awakening light
Rising like a pukka name wished for in the freely shining stars
Rising like each unique promise
Rise like a wish for a better world
Rise like a promise plucked from behind a clouds ear
Rise like a nebula of possibility
Rise like a boiling hot melting pot
Rise like an outbreak of rainbows
Rise when people buzz off of your tunes and rave like there's no
tomorrow

رابه لویز والوهین

رابه له م شاره دا زه ریا په ک له ږنگ، موسیقا و بڼ
رابه له شه قامه کانه وه که پرڼ له پیچوپه نا
رابه له که وتنی نیمه دا
رابه که ریگامان لن تیک ده چیت
رابه کاتیک گچپه لمان پڼ کرا
رابه و دواتریش سارږ به
رابه کاتیک له ناو دونیا په ک له هه لږ اړده دا ون ده بی
رابه له ناو دارستانی ک له هه له دا
لاوه کانمان گه وره ده که یڼ تا بزان چ ریگایه ک هه لږ ږڼ
رابه وه کوو نه و ورو ژانانه ی له هه مووماندا ده ژۍ
له جیی نه وه ی ږو ژیک دوو که لی لن به رز بووه وه، نه مړو هیوا
رابه وه کوو نه و ږووناکیی به ناگات ده هیښته وه
ږاده سۍ وه کوو نه و ناو په سه نه ی ده دریت به نه ستیره دره وشاوه نازاده کان
ږاده سۍ وه کوو هه ر یه ک له په یامه تا قانه کان
رابه وه کوو نه و هیوا یه ی ږو دونیا په کی باشت ده خوا ز ریت
رابه وه کوو نه و په یامه ی له پشته گوئی هه وریکه وه هه لده که ندریت
رابه وه کوو ته میکی پر له ده رفعت
رابه وه کوو ده فری کی تواوه ی هه لچوو
رابه وه کوو سه ره لدانی په لکه زږینه
رابه کاتیک خه لکی ناوازه کانت کز ده که ن و به زم بگړه وه کوو نه وه ی سبه یڼۍ
له نارادا نه بیټ.

No Kajal Ahmad

A wild horse inside me gallops
and neighs in the breeze.
What good is it? For women today
is a stone age. I wish my eyes
could make it end, no need
to explode, to burst
into laughter, tears. It's simple
to find melody in a glance, dance
while still, sing in symbols, but speech
is heavy, a nest of tongues, no shelter
for egg and fledgling. The snake
in my throat has come to feast.

Ah, how I resent our mothers. The female
partridge knows her sex, but our girls,
our women don't. It will take
my mother to act as my father.
Mother-Father, tell me what
to say. What's said in the streets
beheads me. Father, without
my consent you brought me into
your world of mustache and hookah,

father, *baba*.

My land rejects me in the womb.

Even as contractions press my head,

you prepare to bury me alive, day

after day, you erase me. *No*.

Forever, *No*. After all this

death, I remain.

In the room of my mother's belly

live coals fill me—

my poetry is fire, my breath

is fire, my affection, Zoroastrian.

When I get older, they will

pour soil on my wounds:

my blood will be soil.

Women and Kurdistan:

how similar we are, how

strange. I can't separate

myself from Kurdistan:

we're soil and soil, fire and fire,

water and water, how heavy

it is. In destruction's wake

we look alike. Burning
gathers us, wounds gather us,
conscience gathers us, frailty
and suffering and madness gather us.
Why are we one in *No*?

I and my Kurdistan, how heavy,
we can't come together as one.

Windows are paned with all
that's left unsaid, windows on windows.
Now I am filled with speech and worry
and worry. Torture fills me up, lip to lip.
One by one, I'll open you, windows
of what's unsaid, windows on windows.

1. Against What's Against

Flowers are made to live
with thorns: how my heart burns
for those flowers. Shade was forced
to wed the sun: my heart burns
for the shade. A marauder cloaked in pitch
black night won't let the luminous
girl be. My heart burns.
If you were a flower, you'd suffer

no thorn. If you were shade
you'd divorce the sun, and if
you were light you would be.

2. Politics of Roosters

Outside it sings:
a rooster on a clothesline.
No one listens to the call
to prayer. A man's voice
empties a clip of curses.
The rooster sings. Another clip.
The rooster sings and sings.
How dumb he is. Why doesn't he
go back to sleep? So
say I, the chicken.

3. Fading

My lunacy is not sudden or random.
One morning, my *Hama Dok* said
"You're the most beautiful among
the mad." I clapped with laughter
for that little moment. Hunger
and thirst and agony flow out.
The mirror of my body is obscured

by dust from deserts, politics, country.
I'm fading into madness, but I don't
say, "How am I beautiful, Hama Dok?"
Fading away: how is that beauty?

4. The Insanity of Existence

I die for Kurdistan. Its patriots won't
let it be *my* Kurdistan. In a land
of men, under a sky of men, under
a God of men, how did this *No*
grow to my height? Where are
the winged branches, leaves, and roots
of this blind tree, this *No* tree
of mine? I am flooded with *No*: this
is the rain of conscience and season
of loathing. Come. Welcome.

A carnival of corpses, women and girls,
unleash their ululation to welcome
the last gasp of reticence.
In a stone age, *No*
is a ray and a miracle.

From here on, I am the smallest
among you, a prophet not chosen
by God, a surprise
to my mother, to a conjurer,
to a homeland, a people.
Stone me now
then no one will doubt my prophecy.
Put down stepping-stones
for questioning believers
to follow my path.

I waited for my father to wed
my mother. I waited to be born.
I was my own midwife. I bit
my own umbilical cord.

From here on, I am an ocean
of refusal, a birthplace
of complaint. I am this
year's season of discord. Together
take refuge under my abundant hair,
succor at my fertile breast.

نہ کہ ژال ئہ حمہد

لہ ناو مندا بحیلینہ
لہ گہل شہ مالی غروری رځو خدا غارده ...
به چي نه چي
نہ مه چاخی میژووی به ردینی نافرته
خوژگه نه متوانی به قاقای گریان بدویم
یان به پرمه ی پیکه نین
خوژگه نه متوانی به روانین
زریکه بته قینمه وه
سانایه لام نه غمه یه ک له سرنج دابنیم
سه مایه ک له وه ستان دارنیم
به هیما گورانی بلیم ...
وه لئ گرانه لام بدویم !!
گرانه هیلانه ی زمان
بده مه وشه بالنده ی در و نامو
یان به ماریک له نه و کمدا
تووی هیلکه و زه رنه قووته
بن دایک و باوکه کانی ده نگم بخوا ...
ناخ .. ته واو په ستم له دایکم
چه ند دلنیام له مییه تی ماکه وه کان
هینده ش گومان نه کمه له وه ی
کچمان کچ بن و
ژنمان ژن بن

من ئەلئيم پى ئەچى
دايكيشم باوكم بى !!!
دايكه بابە، پئيم بلنى چى بلئيم ؟!
نايىنى لەناو وتندا
چۆن گۆشاو گۆش سەرپرەوم
چۆن بەردەوام سەرنەپرئيم
باوكم بابە بى خواستى خۆم
هاتومەتە دنياكەتان
دنياى سميئل و نيزگە لە
رئيك وەك نەبوو
يان وەك كەسيكى نەهاتوو
بى خواستى خۆم .. باوكم بابە.
لەژوورى سكى خاكەتەو لەبار
لەساتى سەر جووقانمەو
تۆ خەريكى تەدارەكى زىندە بەچالکردنميت و
بەردەوام ئەمسەرئەو
بەردەوام ئەكوژرئيم ...
كەچى من هەر لە (نە ە) يكى جاويدانە دا روواوم
كەچى لەدواى ئەو هەموو جۆرە مردنە
هەيشتا ماوم، هەيشتا بەپيۆو وەستاوم !!
لەژوورى سكى دايكمەو
پەنگريان (ژانده ناخم
بۆيە شيعرم ناگرييە
ناگريان لەهەناومدا
بۆيە سۆزم زەردەشتيبيە

به گه و ره يش خاكيان (ژانده سر زامم

بۇ يە خوڭنه كم خاكيه !!!

* * * * *

نافره ت و كوردستان

نم جووته چەند به يەك ئە چن !

چەند وەك يەكن

سەيرە .. سەير

خۆ لە كوردستان بۆ جودا ناکرێتەو

واي ئە بينم خۆل و خۆلێن

ژيله و ژيلهين، ناو و ناوين

چەند گرانه

لە پانتایی و پرايدا لە يەك ئە چين

سووتان .. كۆمان ئەكاتەو

برين .. كۆمان ئەكاتەو

رابوون .. كۆمان ئەكاتەو

زەليل بوون و چەوسانەو و

شیت بوون كۆمان ئەكاتەو.

نە ی هاوارە

لە داستانی کارەساتدا

بۆ هینده لە يەكتر ئە چين ؟!

لە خالی گوماندا

بۆ هینده جیا ئە بينەو ؟!

لە (نە دا، بۆ هینده يەك ئە گرینهو

نازانم .. نا

چەند گرانه !

خۆم و كوردستانم بۆ يەك ناخرێتەو !!!

چەند گرانە

خۆم لە کوردستان بۆ جودا ناکرێتەووە !!!

* * * * *

پەنجەرەکانی نەوتن ..

پەنجەرەکانی پەنجەرە ...

نێستا من پرم لە قەسە

نێستا من پرم لە شیعەر و

لەخمە و خەم

لێوان لێوم لە ئەشکەنجە.

یەک بە یەک ئەتانکەمەووە

پەنجەرەکانی نەوتن

پەنجەرەکانی پەنجەرە.

1- دژیکێ دژ

-گۆلەکان مەحکوم بەووەی

دەکەکان دراوسێیانین

چەند دلم بۆ گۆل نەسووتن ...

-سێیەر بە بن ئارەزووی خۆی

کراوە بەژنی هەتاو

دلم بۆ سێیەر نەسووتن ...

-سواری دەم و لووت پیچراوی

قەترانیی شەو

ناهیڵێ کچی رووناکی

لە شوێنێکدا نۆقرە بگرێ

دلم بۆ تیشک نەسووتن ..

گۆل بوو یتایە نەتەهێلا

دەکە دراوسێی عومرتین

سڀيه ر ٻوويتايه ته لاهي
خوت له هه تاو وه نه گرت و
رووناڪي ٻوويتايه هه رگيز
راتنه نه ڪرد.

2- سياسي ته ڪه نه شير
له ده ره وهي مندا ٻوڏي نه قووقين
ڪه نه شير ه ...

حه حقيقت گوئي به ته نافي
سپيده ي بانگيا هه لئناخت
ده نكي نيره ...

ده سترپڙي جنيوي ٻو ڏيت
نه قووقين ..

ده سترپڙيڪي تري ٻو ڏيت
نه قووقين و نه قووقين
چه ند بي نه ڦله

ٻو ناچن ٻوڏي بخه وي؟!
مني مريشڪ

چه ند گالته م به ڪه نه شير ڏي !!!
3- ڪالٻوونه وه

شيت ٻوونم ڪوت و پڙنيه
ورده ورده به شيت ٻوونم
سپيده به ڪ حه مهه ڏوڪم

وتي (تو جوانترين شيتي)

چه پله ي گه رمي پيڪه نين و حوزم لندا
نه و ساتوڪه ناميڙويي و زور ڪه مانه
من برسيتي و

من تینو ټی و
من چه وسانه و هم لږ ده تکا.
خو ټی بیابانی سارد و
خو ټی بیابانی گهرم و
خو ټی سیاست و ولات
نه ینو وکی چه سته یان ته څو کردبووم
دیار نه ما بووم له ته متمانې شیتیا
نه متمانې بلیم جوانی چیم حه مه دؤ کم
کالېو نه وه که ی جوانییه ۱۹۹!
4- ده هری بوون
ویستم بزانه چه ند قه نه
له سهر کورسی کاسه ی سهری
زه مین و می دانیشتووی
نه متمانې بزانه
قه باره ی کاره سات، ژماره ی قوربانیه
هه لوه رینی برژانگی دایکایه تیمان
ده ریای خو ټین
بلی نه مانه به س نه بن بو نه وه ی بزانی
تو به ته نیا هیچ ره وایت
تو به ته نیا هیچ نابه خشی بیجگه له و ټرانی
بیجگه له مردنیکې نا نینسانی
له و مه رگه وه تا نه مه رگه
کوانت .. کوا ۱۹!
چنگی په ریت بو ژیدی دوو گیانم نه هانی
له و ساته وه تا نه ساته
چیت پیووه ۱۹!

هه موو بوونت نه تک کرد و
هه ر وازت نه هانی و
هه ر وازت نه هانی .
-یه ک به یه کی په نجه ره کان پټوه نه ده ن
فیی سیاست ده مگریت و
به رده فرکیی نیوان نه و هه موو حزبانه
شوشه کانی نافرته تیم ورد و خاش ده کهن
دواړن جاریش ..
ده زانم گیانه ده زانم
من دایکیکی مندالکاره و
کورپه له یه کی دایکانه م
دواړن جاریش ..
نازانم گیانه نازانم
من مه هزله م یان نینسانم
ده زانم گیانه ده زانم
نازانم .. گیانه .. نازانم !!
+ نیواره یه ک
نه و هات بو دیداری یه کی
له م گوږستانه به رینه نافرته ییبه
کوټری چاوی ره ها کرد و پیی نه زانی
نه مه دنیای پاش رشتنی کیمیا ییبه
نه یزانیوو له م کیشوهره
له خاتوو فروغ به ولاره نافرته نییبه !!!
به رله وساته نه یزانیوو
می کامه یه و نیر کامه یه !!!

* * *

په نجه ره کانی نه وتی ده که مه وه
په نجه ره کانی په نجه ره
نیستا من پرم له قسه
نیستا من پرم له شیعړ و
له خه ون و خه م
لیوان لیوم له نه شک نجه
ده مه ویت نه گریم و ناژاوه ی جیهان و
هیمنی حه مه دؤک به نه شکم ته نه بن
وه لی چپیکه م
خه رمانی رځمه قرچه قرچ ده سوتی
فرمیسه که کانم له مالی چاوما ته نگه نه فته س ده بن
په نجه ره کان ده که نه وه و دینه ده ری
خوژگه ده متوانی به قاقای گریان بدویم
یان به پر مه ی پیکه نین
خوژگه ده متوانی به روانین زریکه بته قینمه وه
سانایه لام نه غمه یه ک له سه رنج دابنیم
سه مایه ک له وه ستان دارپژم
به هیما گورانی بلیم ...
وه لی گرانه لام بدویم !!!
وشه م نییه سه به ره گی زمانه بن
بوونم نییه سه به تفری ژیانم بن
سه یوه .. سه یر
من بو کوردستانی ده مرم
عاشقانی ناهیلن کوردستانم بن
من خو شم نه مزانی له ژیر ناسمانیکی پیاو و
له سه ر زه مینیکی پیاو و له سایه ی خوایه کی پیاودا

نم (نه) ی بالایم چوں روبا
من ئیستاش نازانم بالی لق و بالی گهل و
بالی رهگی نم درهخته مزمه عیله بۆ کوئ دهروا !
سیره .. سیر
نا لم سردابی عومره دا
تنگه نه فسم به بۆنی بارووتی نه و هموو پیاوه
که چی نه و درهختی (نه) م له (نه) دا
بۆ ئاو نه دات و پرچم ده کات به مزاری
شیر و سۆز و تهقینه وه
نم به بارانی رابوونه و وه رزی سالی نات به بوون
وه رنه به ری و پیشوازیکن
به که رنه ثالی هله له ..
کچان و ژبانی تهرم وه رنه به ری ..
دوا هه ناسه کانی شهرم
به که رنه ثالی هله له پیشوازیکن
نم ته تیشکه و نم په رجوو
بۆ نم چاخی میژووی به ردینی ئافره ته
نالیروه، ئوقیانوو سیئ ده بم له نا قایل بوون و
زیدیک ده بم له گله یی و ره تکرده وه
نم بارانی رابوون و وه رزی سالی نات به بوون
وه رنه به ره حمه تی پرچ و سنگی به فهری نم هه له
کۆبنه وه و پیشوازیمکن به که رنه ثالی هله له
نالیروه بچو و کتانه، نالیروه پیغه مبه رم
به لام نه خواوه ند ناردوو می و
نه دایکم چاوه رپی کردوو م، نه ساحیریک
نه نیشتمان و نه خه لک !!!

تا زوو بهرد بارانمکه
باگومان له پینگه مبه رایه تیم نه که
تا باوه ږم پیهین، بهرده بازی هه زار پرسیار
له سه ر ریگامدا پروین
من خوم چاوه ږی باو کم بووم دایکم بینیت !
خوم چاوه ږی خوم کردوو له دایکم !!
من خوم مامانی خوم بووم و
خوم ناوکی خومم بریوه باوه ږ بین ...
منم بارانی رابوون و وه رزی سالی ناتنه با بوون
وه رنه بهر رهمه تی پرچ و سنگی به فته ږی نه هه له
کوښنه وه و پیشوازیمکه به که رنه ثالی هه له هه له.

Red Flower Kajal Ahmad

I was a red flower at your arrival,
a spring of sunrise,
 itself a red flower,
but at the fall of your setting, I took off
that adored colour.
I will not wear it again
till the last season,
till the returning of the spring in which I see you.

I can't turn the red
on one more untimely evening
the red of a lover's bloody, gushing color.

My heart will no longer let
me be the red poppy
of my yesterdays, tomorrows, and today.

My heart will no longer let
me love you:
the morning glory of an impossible dawn,
the breathing of the sunrise,
a far hope.

گولې سوور كه ژال نه حمه د

گولې سوور بوم له هانتا
به هاری خوره لات،
گولې سوور.
به لام نه و ره نگه شه یدایم
له پایزی ناوایوتتا داکه ندووو
نایو شمه وه،
تاوهرزی نایندو
تاگه رانه وهی به هاری بینینه وه ت .
ناتوانم نیواره یه کی ناوختی تر
هینده ی رهنگی خوینی رزاوی عاشقیك
سوور بچمه وه .
دلّم نایه ت
چی تر گولاله سووره که ی
دوینو سبه ینو نه مړو بم .
دلّم نایه ت
بو له موه دوا خوشم بوو ییت
شه ونمی سپیده ی مه حال .
هه ناسه ی خوره لات.
نومیدی دوو ر.

The Bloody Flower

Goran

Boy: "Look! There's a party and dancing in that house.

Listen! Hear the *zurna*, drum, and flute!

Yellow and red, women and men, mingle, raucous.

There, only the jingling of your *hayasa* is missing!

For God's sake, hurry, let's go join hands.

With loving desire, we'll dance together."

Girl: "Without flowers for my hair, a red handful, a yellow one,

I won't come to the party, I won't come dance."

Boy: "Girl, for the sake of—the sake of your beauty,

girl, for the sake of a half glance on your way to the spring,

its autumn, leaves rain from the trees. Gardens are naked.

Why find flowers? Your curved lip blossoms."

Girl: "Without flowers for my hair, a red handful, a yellow one,

I won't come to the party, I won't come dance.

Had you given your heart to me, whole-heartedly,

you'd have brought two handfuls from the prince's gardens."

Boy (leaves, murmuring this song):

"The prince's gardens are across the river

surrounded by the prince's men.

If I go, the road will close over me.

If I don't, my light-eyed beauty will spurn me."

(Slowly, slowly, the village gets farther away.)

Boy: "I searched the prince's gardens, up and down,
I found yellow, which I picked, but not red.

So, will you come to the party and dance?"

Girl: "I won't, my hair still needs a handful of red!"

Boy (unbuttoning his collar):

"Would you like the open wound of my heart instead?"

Girl: "Oh, God! Did the prince's men shoot you?"

Lay your head in my lap a while;

Let me weep for the heart, the flower I lost!"

گولنی خویناوی گوران

کور: بېروانه! شاییه، چوپیه، لهو مالۀ
گوئ بگره! زورنایه، دههولۀ، شمشالۀ!
زهرد و سوور تیکه ل برون، ژن و پیاو، هه رایه
لهو ناوه هه هارهی هه یاسه ی تۆ نایه!
سا توخوا خیراکه با برون دهست بگرین
به کامی دلدار ی پیکه وه هه لپه رین!
کچ: گول نه بی بۆ سه رم نال چه پکی، زهرد چه پکی
نایه م بۆ زه ماوه ن، نایه م بۆ هه لپه رکی!
کور: کچ له رپی جوانیتا، کچ له رپی جوانیتا
کچ له رپی نیونیگای هاتوچوی کانیتا
پاییزه، گه لای دار رژاوه، باغ رووته
گول کوانی؟ گول لیوی به بزه شکووته!
کچ: گول نه بی بۆ سه رم زهرد چه پکی، نال چه پکی
نایه م بۆ زه ماوه ن، نایه م بۆ هه لپه رکی!
بتدایه دل به من، به هه موو مه عناوه
دوو چه پکت نه هانی له باغچه ی پاشاوه! ...
کور (نهرپا و له بهر خویه وه به گورانی نه لی): باغچه ی پاشا له بهر ناوه
خیلی دو شمن ده وره ی داوه
نه رۆم: ریگام لی گیراوه
نا رۆم: چاوکال لیم توراوه!
(به بهر ره له دئ دوور که و ته وه)

كوپ: به باغچه‌ی پاشادا ورد گه‌رام، خوار و ژور
زهرد هه‌بوو، بۆم چنیت، چنگ نه‌كه‌وت گولێ سوور
نازانم ئه‌مجا دیت بۆ شایی و هه‌لپه‌ركێ؟
كچ: نایه‌م، گول ماویه‌تی بۆ سه‌رم سوور چه‌پكێ!
كوپ (یه‌خه‌ی مراخانیه‌ی ترازان): ناته‌وێ ئه‌م زامی سه‌ر دله‌م له‌باتی؟
كچ: هه‌ی هاوار! تفه‌نگی دوشمنیش پێكاتی؟
پاكشی تاوێ سه‌ر بنیره سه‌ر پانم؛
با بگریم بۆ دلێ، بۆ گولێ دۆپانم!

Kurdistan Goran

Kurdistan! My place! My abiding place,
Your valleys, peaks, and hills: my teachers.
My breath fills with the scent of your highland winds,
my lips are fluent with your melting snows,
my sight knows well your golden silver,
the gold that rests on afternoon snow;
my ear has learned how you rumble and roar
when capped by snow and shod in grass;
my tongue bloomed with your pretty words,
words of your mountain's songs,
of your hearth's stories,
of your children's lullabies.
The blood in my veins boils,
heated, I know, by the force of love!
Your love, oh my mother, you of my blood,
raised me from my father's back
and will raise my son and grandson
so long as a single Kurd lives in the high mountains.

Kurdistan! Though the world is distant to you,
your valley and forest, empty and lonely,
though you are far from civilization, from new life,
from nights bright and full of melodies,

full of laughter and full of waking,
full of wandering and full of gathering,
though you are far from city days,
days of meandering, strolling,
days of science, of beautiful art, of books
and newspapers, statues and their squares,
days of sustenance for spirit and body,
days of women and bright gardens!
Though you are far from all this beauty,
there is another beauty you own, Kurdistan:
a beauty God's artistic hand and
not the artist's drew!
A beauty that winter, spring, summer, fall
never ages, never.

The beauty of severe mountains, deep, still valleys,
high peaks, sleek ascents, tight channels,
green meadows, babbling brooks, and dense forests,
villages in the foothills,
spirits in caves, fish in clear pools,
vibrant birds, and intricate butterflies!

Yes, if someday
both these beauties converge on you,

you will be a paradise,
mountain's peak to wide plains.
But Kurdistan, Kurdistan, beautiful Kurdistan!
Even if Goran's wish doesn't soon come true
my hands aren't tied. The shade of an old oak tree
will satisfy my desires, my will,
before the yellow sun has peaked,
while birds chirp above you,
while a shepherd calls with his flute, "Oh, scarf askew!" to
some women, in yellow and red, among their cattle.
But if I can see with my own two eyes
your hope come to fruition,
then, Kurdistan, beautiful Kurdistan,
I'll be drawn to dance with the songs of life itself.

کوردستان گۆران

کوردستان! جیگامی، جیی هه زار ساله م؛
په ره زده ی نه م دۆل و سه ره لوو تکه و یاله م!
هه ناسه م تیر بو نی بای کو یستان ته،
دوو لیوه م پارای به فراوان ته،
سرنجم راهاتووی زیوی زه که فته،
به زه زده ی سه ر به فری ئیواره وه خته؛
گویم فییه بیستنی خو په ی قه له به زه،
له و عاسته ی ژوور به فیه، داوین گیای سه وزه؛
زمانم پشکوو تووی قسه ی جوان ته،
قسه ی ناو گۆرانیی شاخه کانه،
هیی ناو چیرۆکی گوئ ناگردانه،
هیی ناو لایه لایه ی منالان ته!
قولین با خوینی ناو ده ماره کانم،
به زه بری عه شقی تۆ نه یدا، نه زانم!
عه شقی تۆ، نه ی دایکی خۆم و هاو خوینم
هه ر له پشتی باوکا چوو هه وینم،
نه شچینه هه وینی کو ر و کو ره زا،
تا تاقی کورد مابن له چیا ی به رزا!

کوردستان! نه گه رچی دووره دنیا ی تۆ،
دۆل و دارستانی چۆل و ته نیای تۆ؛
دووری له شارستان، له ژینی تازه،
له شه وی رووناک و پر له ناوازه،

پږ له پښکښن و پږ له نه نوو ستن،
 پږ له سووړانه وه و پږ له کډر به ستن...
 نه گه رچی تږ دووړی له رږڅی شاران،
 رږڅی پږ له گه ردش، هاتوچو و جوولان،
 رږڅی پږ له زانست، پږ له فنه ننی جوان
 کتیب و رږڅنامه، هه یکه ل و مه یدان!
 رږڅی پږ له خوراک بو گیان و بو له ش،
 رږڅی پږ له نافرته، پږ له باغچه ی گه ش...
 نه گه رچی تږ دووړی له م گشت جوانییه،
 جوانییه کی تر هه یه کوردستانییه:
 جوانییه ک که ده ستنی هونه ری په زدان
 نه خشی کیشاوه، نه ک سه لیکه ی فنه نان!
 جوانییه ک: کون نابن هه رگیزاوه رگیز،
 زستان و بهار و هاوین و پاییز:
 جوانییه شاخی سه خت و دوولی قوول و مهنه،
 مله ی بهرز، پله ی خز، دهر به ندانی ته نگ،
 میزگی سهوز، چه می خوړ، دارستانی چړ،
 دپی بناری ده ستنی په ناگردی خړ،
 ده عبا ی ناو نه شکوه وت و ماسییه گو می شین،
 بالدار ی رهنه ناوړه نگ، په پوړوله ی نه خشین!

به لئ! نه گه ر بیت و رږڅی له رږڅان،
 له کډشتا لیک بدنه جوانییه هه ردو وکیان،
 نه و حه له سه رانسره نه بیت به هه شت،
 له لووتکه ی شاخته وه تا پانتایییه ده شت!
 کوردستان، کوردستان، کوردستانی جوان!

دره نگیش بیته دی ناواتی گوران
دهربه ست نیم، سینه ری پیره داربه زووم،
نه و تاوه ی نه شکیننی تاسه و ناره زووم:
که ماویه رۆژی زهرد بگاته ده م کهل،
لای ژوو زووی سه رته وه نه جریویننی مهل؛
پۆلی ژن، زهرد و سوور، نه کشتی بۆ ناو ران،
شوان نه لئی به شمشال: «هه وری لار، ئامان!»
به لام نه گهر بیته و به دوو چاوی خۆم
بتوانم ببینم بهری هیوا ی تۆم،
نه و حه له: کوردستان، کوردستانی جوان،
هه لپه رین له من و به سته له ژیان!

Dervish Abdulla Goran

With sallow cast hand and faint *shimshal*, dervish,
I waited on a *basta* brimming with grief and mourning.
Looking at you, I saw a monument to a backbreaking age,
Your fate, the nest of the nightingale's sorrow.
Yes, it's clear: simple nations value those who create
like the moon's reflection in a muddy pool,
but wise nations give the comfortable throne and great crown
to one like you who has mastered the *shimshal*'s every opening,
who makes dawn weep and speak with magical, mythical melody!
Brother dervish! I know you wander, homeless, for your living,
that desperation drives you to beg a bite from scoundrels,
that with your death, your snarling *ney*, you suffocate the
amateur's ears,
but what can we do about the black luck of some luminaries
who, like wind-caught seeds must flower on hard stone?
If the universe hadn't tied your life to this time,
God knows which throne your hem might brush up against.
You didn't study in a school, not one letter, no master took your
hand.
Your own genius taught you your *shimshal*,
every song's rhythm, elongated and staccato,
your artistic fingertips, your skill captured each one.

I've heard so much music that clamors of foreign souls
my Kurdish constitution has crumbled. Dervish Abdulla,
I beg you for a *lawk, ai ai, or heyran*, for our national sense
to wash through my muted, bleak psyche like a wave.
By God, you soothe my soul more than Beethoven,
So, Dervish, please, help my hapless soul.

دهرویش عه بدولّا گۆران

به زهنگی زهرد و شیوهی دهست و شمشالی کزا، دهرویش!
 چه زم کرد به سته یه ک بیهم سه راسه ر حوزن و ماته م بی،
 له سیماتا به دیم کرد هه یکه لی عومریکی چه سره ت کیش،
 وه ها دیاره که به ختت ناشیانی بولبولی خه م بی!
 به لّی، دیاره، له ناو قهومی به سیتا قه دری سنعه تکار
 وه کوو عه کسی قه مه ر وایه له ناو چه وزیکی لیخندا،
 به لّام ته ختی روفاه و تاجی حورمه ت میله ته تی هوشیار
 به ئوستادئ ئه دا وه ک تۆ له ناو شمشالی کون کوندا
 سه حه ر بیئیته گریان و قسه، سیحری په ریی نه غمه!
 برای دهرویش! نه زانم بۆ مه عیشه ت وئّل و ناواره ی،
 به زه هری ناعیلاجیته له ناکه س ویستنی لوقمه،
 به مردته که گوئی ناشی ئه خنکینئ خرۆشی نه ی!
 به لّام چی بکه یین له ناوچاوی په شی به عزئ زه کای گه و ره،
 وه کوو تۆوی گولئ ده م با له سه ر به ردیکی په ق ئه پوین،
 نه گه ر خیلقه ت نه سیبی عومری تۆی مه حکوومی ئه م ده و ره
 نه کردایه، خوا عالم، له کام عه رشت ئه سوو داوین؟!
 نه حه رفی مه کته بیکت خویند، نه ئوستادئ په لی گرتی،
 سیرف به رزیی زه کا ئه م سنعه ته ی فیّر کرد به شمشالت،
 هه موو وه زنیکی گۆرانی، له توولانی هه تا کورتی،
 به سه ر په نجه ی هونه ر کردت به دیلی کۆششی زالت!

ئەوئەندەم بېست لە مۆسیقا خرۆشی رۆحی ییگانە
میزاجی کوردەواریم تیکچوو، دەرویش عەبدوللا،
دەخپەلت بێ دەسا بە و لاوک و ئای ئای و حەیرانە
شەپۆلی زەوقی میللی پێ دەروونی مات و چۆلم کە!
لە بیتھۆشن گەلی زیاتر بە رۆحم ناشنای، وەللا
دە ئەی دەرویش سکاڵایەک لەگەڵ رۆحی کلۆم کە!

For Poldi Dilan

Sing for me with a trembling lip,
a lip redder than the apple's skin,

of the heart's tango,
the one that brings us both to a boil.

The son of an oppressed nation,
my voice reaches pitiful few people.

The son of the Kurdish nation,
the Beasts of War intend

to grind me up like meat
to clear my country for grazing.

The son of a remote nation,
in a new world of red flowers

the red eyes of war intend to
subject me to their peace plan:

pile the bones and corpses,
ease the work of eagles and vultures.

I sang for you a blonde.

I told you of the red poppies,

how happily they grow

with the blood of sacrifice,

how they face the vibrant violets

in their bright veils,

and you sang for me with a trembling lip,

a lip redder than the apple's skin.

You said, "We, who saw war blazing,

who rotted together under the earth,

we won't start the fire.

We won't take it up the wind-caught mountain."

So, the hand of beauty and art,

the hand of music and the generous friend,

joined hands with the nations

and with the birds, we sing of peace.

And so I sang you "Newroz,"

an old song of nation and clan.

Now again that heart song
brings me to a rousing boil.

I sing for you, you hear me;
may recognition guard every road.

With one voice, one melody, we'll
make the mountains and plains take flight.

Let us call out, "Peace, peace to the nations,"
and let the mountains echo.

بۇ پۇلدى دىلان

تۆ بۆم بلى بە لەرەى لىو
لىوى ئالتىر لە بەرگى سىو

لەسەر ((تانگۇ)) ى ئاۋاى دىل
منىش و تۇش بىنئىتەۋە كۆل...!

منى كۆرى گەلى ژىردەس
دەنگى كەمتر ئەگاتە كەس!

منى كۆرى نەتەۋەى كورد
نيازيان واىە بە دەست و برد

بىكەن بە گۆشت بۇ (غۈۋلى) شەر
ۋلات پاكزكەن بۇ لەۋەر...!

منى كۆرى گەلىكى دوۋر
لە دىياى نوۋى پىر گۈلى سوۋر

نيازى واىە چاۋ سوۋرى شەر
ناشتى پىلان بخاتە گەر

ھەلچنى ئىسك و لاشە
ھەرزان بى بۇ دال و واشە

من بۆم وتی به سته ی قژ کال
بۆم باس کردی گولآله ی ئال

چۆن به خویناوی قوربانی
گه شه ی کرد و شادمانی

رووی کرده وه نه وشه ی روو شه نگ
له خۆیدا تارای ره نگاو ره نگ

تۆش بۆت وتم به له ره ی لێو
لێوی ئالتر له به رگی سیو

وتت: ئیمه ی شه پی گرڤو
به کۆمه ل له خاكا ڤزڤو

نابین به پێشه نگی ناگر
نابهینه سه ر که لی باگر

نیتر... ده سته ی جوانی و هونه ر
ده سته ی (مۆسیقا) و دۆسته ی فه ر

نه نێینه ناو ده سته ی گه لان
(ناشته ی) نه لێین له گه ل مه لان

منیشه وه ک بۆم وتی (نه ورۆز)
گۆرانی کۆنی گه ل و هۆز

وا دوو باره گۆرانی دل
نەمخاتە سەر خرۆش و کوڵ

من بۆت ئەلێم تۆ گویت لێ بێ
سلۆ پاسەوانی ڕێ بێ

با بە یەک دەنگ بە یەک ئاواز
دەشت و چیا بخەینە پەرەواز

بۆلێن: ناشتی، ناشتی بۆ گەل
دەنگ بداتەوێ دەمی کەل...

Algebra

Keisha Thompson

Glossary

\wedge and

\therefore because

$$a^2 + b^2 = c^2$$

I thought I knew what this meant
leaning back on my chair cocky
in the classroom obsessed with
getting the right answer without
looking for the truth \therefore this school
system has a way of twisting things
up like Rubik's cubes. Tells you about
algebra without explaining that it is
Arabic - a word plucked from a foreign
land meaning "the reunion of broken
things."

Algebra is the alchemy of the unknown –
it means that a can stand for anything.

How I would give anything to go back
to my classroom arm raised like

Einstein's fringe to ask if a can stand
for abolition of transatlantic slavery?
Or the aggressive abstraction that
makes history teachers speak only
of 1807, Wilberforce ^ the House of
Commons? They do not ask us to
"show our working out to get full
Marks" ∴ we might mention
Harriet Tubman or Nanny of the
Maroons or the Haitian Revolution.
Full marks need us to reference
a moment when Wilberforce argued
that slaves are property in order to
set them free. Some sugar sweet
hypocrisy turned my ancestors into
outdated machines so hapless slave
masters could reap redundancy fees.
The inconvenience of a black human
spirit led to the biggest bail-out this
country has ever seen.

a could stand for Aviva - just one of
the many companies we used today kick-
started with slave money. **a** could
stand for Abraham Lincoln who was
not pro-black, just pro-economic

efficiency. Let's compensate then
colonize the slaves - free enough
to afford their own poverty. This is
the true meaning of algebra –
“the reunion of broken things”.

b could stand for Black Panthers
bottled up ^ brought to you by
Beyoncé. I don't have an issue
with her tribute per se but why
should a Superbowl break be
a classroom today? Why do I
need a pop artist to validate my
body, my skin, my story, my past?

b could stand for the Brazilian
beauty queen too black to be
broadcast. **b** could stand for a
Burger King meal served to an
assassin with a backdrop of
burning black churches. **b** could
stand for Bernie Grant, Brixton
Riots, bleach creams that attempt
to make my race more invisible
than it already is. I'm just trying to
teach you some algebra –

“the reunion of broken things”.

I suppose that c could stand for
colonialism, capitalism, credo
colourlessness, consumerism,
coercion, cultural castrato. All
I know is this curriculum is a
caesarean section of mass
destruction. It will reach into your
womb ^ snatch you from your
roots, unless you are prepared.

$$a^2 + b^2 = c^2$$

If you do the etymology on
Pythagoras, you could argue that
his name translates to “destruction
is a marketplace”. Pretty fitting since
we know this theorem to be named
after a Greek man despite it being
used by the Egyptian civilization to
build the pyramids. It was used by the
Babylonians before Pythagoras was
getting his ass kicked by Euclid. So
why is it named after him with no
mention of its heritage? Yes he wrote

the proof ^ I thank him for it but once
again black intelligence is uncredited –
algebra is these bruised knees, a black
child come archaeologist, a diaspora of
truth, a reunion of broken things.

C could stand for children scribbling
confused calculations in confines of
the Cartesian coordinate pages.
Filling each little square with just one
digit, out of context, rehearsing their
own limits. But I think C should stand for
critique ^ creativity ^ curiosity to find
the unknown. Seek out the erasure.
Question the missing footnotes in these
textbooks ∴ when you do, all these things
will actually start to add up.

جەبر کیشا ئۆمپسن

فەرھەنگ

^ لە گەل

∴ چونکە

$$a^2 + b^2 = c^2$$

پێم وابوو لە مانای ئەمە تێگەشتبووم

کاتیک لە سەر کورسییەکەم جۆلانەم دەکرد

لە پشتەووی پۆلەکە

شەیدایانە بەدوای وەلامە راستەکەدا

دەگەر ئام ∴ ئەم سیستەمی خوێندنە

بە شێوەیەک دەتوانیت هەموو شتێک

هەلگیریتەو

هەر وەکوو چوارگۆشەکانی ڕوبرێک. لەبارەی جەبرەو قسەت بۆ دەکات

بە ئەوەی پێت بڵێت

عەرەبییە - و شەپەکی دەریشراو لە خاکێکی بیگانهوە کە بەمانای

”ئەگەر تەنەوێ پارچەشکێنراوەکان” دێت.

جەبر کیمیای نەزانراوەکانە

بەو مانایە دەشێت ئەلف نوێنەر بێت بۆ هەر شتێک.

ئەوەی کە چۆن هەموو شتێک دەکەم لە پێناوی گەڕانەوە

بۆ پۆلەکەم، دەست بەرزبکەمەووەک

په راوړه کي نه نشتاين بډ پرسیني نه وهی گهر به راستی نه لف
نوښه ری هه لوه شانده نه وهی کډیلايه تی بیت له سهرتاسه ری ئوقیانووسی
نه تلانتیک؟

یاخود نه و شه پړه نگیزیی په رهايه ی
وا له ماموستایانی میژوو ده کات

ته نها له باره ی ویل به رفورس، په پله مان ۱۸.۷ - هوه بدوین؟
داوامان لن ناکه ن "راهینانه کلمان پیشان بده یین تاوه کوو نمره ی ته واو به ده ست
بهینین" : ډه نگه ناوی هیږیه ت ته بمان بهینین، یاخود نانی ماروونه کان، یانیش
شورشی هایتي.

بډ به ده ستهینانی نمره ی باش ده بیت
باس له و ساته بکه یین که ویل به رفورس پیداگری له وه ده کرد
که گوايه کډیله کان مولکن تا بتوانین نازادیان بکه یین
هه ندیک دورووی شیرین وه کوو شه کر باو باپیری منیان کرد به نامیری به سه رچوو
بډ نه وهی سهرداری کډیله لیقه و ماوه کان پاره ی زیاتر بچنه وه.
ناناسوده یی پڅو حی مرقیکی په شپینست
بووه هو ی گه وره ترین پرځسه ی رڼگار کردن که نه م ولاته
به خو په وه بینینیت.

ده شیت نه لف نوښه ری نه قیفا بیت - په کیڅ له و هه موو کډمپانیانیه ی
به پاره ی کډیلايه تی دروست کړا. ده شیت نه لف
ناماژه بیت بډ نه براهام لینکولن که
پالپشتی په شپینسته کان نه بوو به لکوو پالپشتی
لیوه شاهو یی نابووری بوو. با قه ره بوو بکه یینه وه
پاشان ده ست به سهر کډیله کاند بگرین - هینده نازاد که

خوځيان خاوه نډارۍ هه ژارۍ خوځيان بكن. نه مه يه
ماناى دروستى چه پر -
"په كگرتنه وهى پارچه شكينراوه كان."

ده شيت بن (b) نوښه رى پلنگى ډه ش يټ
كه په ننگى خوار د بټه وه و له لايه ن بيانسى پيشكه شت بكرت. من كيشه م
له گهل ستايشه كانى بيانسى نښه، به لام
بو ده بټ پشوويه ك له ناهه ننگى سوه پر باول
بټ به هولى وانه له م سهرده مه دا؟ ناي من
پيوستم به هونه رنه ندى پوپ هه يه تاكوو
ډه وايى بدات به چه سته م، به پستم، به چيروكه كم، به ډبردووم؟

ده شيت بن (b) نوښه رى شاجوانى به پارزلى يټ
كه پستمى له وه تاريختره بو په خشى ته له فزيونى بشيت.
ده شيت بن نوښه رى ژه ميگ
له بيرگر كينگ يټ كه بو پياوكوژيگ دانرايټ
كه له پشتييه وه بلښه ي كه نښه ډه شه كان ده بينرټ. ده شيت بن نوښه رى
بېرنى گرانټ يټ، خو پيشاندانه كانى
بريكستن، يا خود نه و كرمانه ي پستم سپى ده كه نه وه
تا بتوانو نه ډادم له وهى نښتا كالتر بكنه وه. من ته نها هه ول ده ده م
كه ميگ چه برتان فير بكم -
"په كگرتنه وهى پارچه شكينراوه كان."

ده شيت سين (C) نوښه رى
داگيركارى، سه رمايه دارى، ډيازى بېره ننگى،
به رخوړى، زوره ملييى، خه ساندنى كلتوورى يټ.

هه موو نهوهی دهیزانم نهوهیه که نه مهنهه جی خویندنه
بهشی نهشته رگه ری قه یسه ری مندالبوونه بۆ ویرانکاری به کۆمه ل. دهستی
دهگاته ناو منال دانت [^] له ره گه وه هه لیده ته کینیت ته نها
مه گه ر ناماده کاریت کردینیت.

$$a^2 + b^2 = c^2$$

نه گه ر یشه دۆزی به کیت بۆ فیساگۆرس ده توانی
ناوه که ی وه رگپیت بۆ "خاپو ورکردن له بازاردا". زۆر گونجوه
به تایبته که ده زانین نه م بیردۆزه به ناوی
پیاویکی یۆنانییه وه ناو نراوه گه رچی
له لایه ن شارستانییه تی مسرییه کانه وه به کارهات
بۆ دروستکردنی هه ره مه کان.
پیش نهوهی فیساگۆرس
له لایه ن ئیوکلید وه شکستی پی بهینریت، له لایه ن بابلییه کانه وه به کارهات.
که وایه،

بۆ ناوی فیساگۆرس ناو نراوه بن نهوهی
باس له پیشینه که ی بکریته به لی، نه و بوو
به لگه که ی نووسی [^] سو پاسگوزارم به لام
دیسان زیره کیی خه لکی ره شپینست له به رچا و ناگیریت -
جه بر نه م نه ژۆروو شاونیه، منالکی ره شپینست
نه کرا بییت به شوینه وارناس، شیته لپوونه وهی
راستییه کان، په کگرتنه وهی پارچه شکاوه کان.

ده شیت سین نوینەر بیت بو ئو منالانی
لەناو پەرە سنووردارە ڤێکخراوەکاندا
خێراخێرا بە شپێزەیی ژمێریاری دەکەن.
لە هەر لاپەرەیک و لە هەر چوارگۆشەیکدا
یەک ژمارە دەنووسن، لە دەرهووی چوارچێوه، پێداچوونەوه

بو سنوورەکانی خۆیان دەکەن. بەلام پێم وایە
سین دەشیت نوینەری پەخنەگرتن ^ داهێنان ^
زانینخوازی بو دۆزینەوهی نەزانراوەکان بیت. بو لابراوەکان بگەڕێ.
پەراویزە نادیارەکان بخاتە ژێر پرسیارەوه . کاتییک هەموو ئەمانەت کرد،
ئیدی دەشیت مانایەک بە دەستەوه بدات.

The Masque of Anarchy
(an excerpt)
Percy Bysshe Shelley

`And if then the tyrants dare
Let them ride among you there,
Slash, and stab, and maim, and hew,--
What they like, that let them do.

`With folded arms and steady eyes,
And little fear, and less surprise,
Look upon them as they slay
Till their rage has died away.

`Then they will return with shame
To the place from which they came,
And the blood thus shed will speak
In hot blushes on their cheek.

`Every woman in the land
Will point at them as they stand--
They will hardly dare to greet
Their acquaintance in the street.

`And the bold, true warriors
Who have hugged Danger in wars
Will turn to those who would be free,
Ashamed of such base company.

`And that slaughter to the Nation
Shall steam up like inspiration,
Eloquent, oracular;
A volcano heard afar.

`And these words shall then become
Like Oppression's thundered doom
Ringing through each heart and brain,
Heard again -- again -- again--

`Rise like Lions after slumber
In unvanquishable number--
Shake your chains to earth like dew
Which in sleep had fallen on you--
Ye are many -- they are few.'

به شېک له قه سیده ی ماسکی نه نارشی پیرستی بیش شیلی

که واته، گهر سته مکاران پرکښی ده کهن
با له ویدا بکونه ناوتان
تیغتان لیده، بتانېرن، که ولتان کهن، که له پاچه،--
هرچیان پې خوښه، با بیکهن

به قوځی شته کدراو و چاوی په کبینه وه
به ترسیکی که م و سه رسوړمانیکی که متر
ته ماشایان بکهن نه و کاته ی کوشتوېر ده کهن
تا که فوگولی تووړه بیان داده مرکښته وه

نه و سا به شمرمه وه ده گه ږینه وه
بې نه و شوینه ی لیوه ی هاتوون
خوینی ږځاویش دینه قسه
له سر ږوومه تی سووره له لکه راوی داغبوویاندا

همه مو و ژانی نیشتمان
که راده ووه ستن ده ستی ناماژهیان بې دريژ ده کهن
نه وان به نه سته م پرکښی ده کهن سلاو بکهن
له ناشناکایان له سره شته قام

خوینه که ش، جه نگوهرانی راسته قینه
نه وانه ی له جه نکه کاند نامیزیان بې مه ترسی کرده وه

دووه ده گڼن دوهوه نه وانې نازاد ده
شه مېنده له بونې کولکه دوسټیکي وهه (پېشنیاری من: نه وټو)

کوشتوېرې نه و گله ش
ده بې وهک نیلهم بلېسه بسینې،
زمانپاراو، پېشنان
بورکانیک له دووهوه را بیستریت

نه وهخته ش، نه موشانه بینه
قیامتې برووسکاویی سته مکار
له هه موو دل و هزړیکدا بزنگینه وه و
دووهوه و دووهوه و دووهوه بیسترینه وه

وهک شیر دواي سه رخه و له بیسه دا هه لسه وهوه
له کومه لی نه به زیوه کاند--
وهک ناوونگیک رنجیره کانت بو زه وی راپسکینه
که له خه وندا له پییه کانت نالاون--
نیوه زورن -- نه وان که م

A Dictator's Will to Children Baxtiyar Ali

Grow up, climb the *minbar*, declare murderous fatwas on these
times: quickly.

Eat springs while green, birds as they burn, and gods with all their
light,

kiss the axe that caught blood, the tongue caught by the hook, lips
caught by plague.

Grow up, rush the battlefields emptied of their warriors, take up
the broken helmets of those hells, fill the earth with gardens of
gunpowder: hurry.

Hurry: raise your hearts against the future's distant missiles.

Clear your throat for the parrots that will nest within your voice.

Empty out your head for the dictators tomorrow brings.

Quick: ready your boots for the stars you will conquer.

Quick: start a fire for the words that must burn.

Hurry: grab the keys to hell.

Hurry to seize the guns of the hunters being devoured by their prey.

Take eagles for their eyes, nights for the blood on their fangs, hurry:
turn from all *qibla*, blame each victim, break your ablution with
death, rush to fill any space with death, rush to cut short the story
of dew, to pull down the stars, to fly off the merry-go-round, let go
and catch birds by horseback, fashion suns whose rays shine only
under your claws, make moons lit by your candles, create stars you

can simply blow out, rush to change the taste of water, rush to flip
pigeons in flight, hone your drunkenness so it slaughters the barkeep.

Lust after the nests that haven't yet their eggs.

Lust after the honey still within the stamen.

Lust after the stars night hasn't yet revealed.

Lust after the compliments that haven't yet the scent of letters.

Lust after the wars belonging to nations not yet born.

Lust after the honours the sky has yet to forbid.

Don't lift your teeth from the apple until it denies the garden, don't
lift your teeth from the nightingale until she betrays the morning,
when you take flight, don't land until you pass through the storm's
heart, *wage war one night, ravage one island, lust after one breast:*

these are the coward's doctrine ... know this: in the farthest flung
seashell, there is a pearl for you, in the most distant of women,
there is a night made for you, in the smallest raisin, a taste that
belongs to you, in each peacock, a feather that belongs to you, rush
to legislate the upending of the night, it's time you saw the far side
of the moon ...

It's time you played on the cold side of the sun.

وہ سبھتی دیکتا توڑیک بۆ مندالان بہختیار علی

زوو گہورہ بن، زوو بچنہ سہر مینبہ رەکان، زوو فەتوای کوشتنی ئەم سەر دەمانە

دەر بکەن

بەهار بە سەوزیی، بالەندەکان بە گەڕەو، خوداگان بە نوورەو بە بخۆن

تەرەکان بە خوێنەو، زمانەکان بە قولاپەو، لیووەکان بە تاعونەو ماچ بکەن

خێرا گەورە بن، خێرا بکەن ئەو مەیدانانەی، شەڕکەرێان تێدا نەماو، خێرا خودە

شکاوی جەھەننەمەکان لە سەرکەن، خێرا زەوی پڕکەن لە باغی باروت.

زوو دلتان بەرزکەنەو بۆ مەودای ئەو موشەکانە لە پاشەڕۆژەو دێن

گەرۆتان پاککەنەو بۆ ئەو تۆتیاوە، لە دەنگتاندا هیلانە دەکەن

سەرەتان خالی کەنەو بۆ ئەو دیکتا تۆرانە، بە یانی لە داگیرکەدە

زوو پۆستالە کانتان بۆ ئەو ئەستێرە نامادە کەن، کە داگیریان دەکەن

زوو ناگر بۆ ئەو وشانە داگیرسێن، کە دەبێت بسوتێن

خێرا کیلی جەھەننەم وەرگرن

خێرا تەفەنگی ئەو ڕاوچییانە هەلگرن، کە نیچیەرەکانیان دەیانخۆن.

باز بۆ چاوەکانیان بکڕن، شەو بۆ ئەو خوێنە، کە بە کەڵبەکانییەو یەتی، خێرا

لە قەیلەکان وەرگەرێن، خێرا لە قوربانییەکان تەبەرێا بن، خێرا دەستتوێژە کانتان

بە مردن بشکێنن، پەلە بکەن لە پڕکردنەو ی بۆشاییەکانی مردندا، پەلە بکەن لە

کوژکردنەو ی چیرۆکی ئەم شەونمانەدا، پەلە بکەن لە داگرتنی ئەستێرەکاندا،

بە فرێن لە چەرخ و فەلەکەکانەو، دەستبەردەن بۆ گرتنی بالەندەکان لە سەر

ئەسپەکانەو، خۆر دروستکەن، تیشکەکانی لەژێر چنگی ئێو دەابن، مانگ دابنێن،

بە مۆمەکانی ئێو داگیرسێن، ئەستێرە دروستکەن، بە فوێ ئێو بکوژێتەو،

پەلە بکەن لە گۆڕینی تامی ئاودا، پەلە بکەن لە هەلگیرانەو ی فرینی کوژتردا،

تانەندازی سەرپرینی ساقییەکان، مەستیتان تیزکەنەو.

تەماح لەو ھیلانانە بکەن، کە ھیشتا ھێلکەیان تیانییە
تەماح لەو ھەنگوینانە بکەن، کە ھیشتا بەھەڵلەکانەوون
تەماح لەو ئەستێرانە بکەن، کە ھیشتا شوو ھەلینەھێناون
تەماح لەو ستایشانە بکەن، کە بۆنیان بە ھەرفەکانەوون نییە
تەماح لەو جەنگانە بکەن، کە ھیشتا میللەتەکانیان دروست نەبوون
تەماح لەو شەرەفانە بکەن، کە ھیشتا ئاسمان ھەرامی نەکردوون

دەم لە سیو بەرمەدەن، تا لە باغ پەشیمان دەبێتەو، دەم لە بۆلبول بەرمەدەن،
تا خیانت لە بەیانیی دەکات، کە دەستتانکرد بە فری، تا دەرچوون لە دلی
زریانەکان مەنیشنەو، جەنگ بۆ شوێک، غەزا بۆ دوورگەیک، شەھووت بۆ
مەمکیک، مەزھەبی ترسۆکەکانە... بزانن لە دوورترین سەدەفدا، مروارییەکی
نیووی تیایە، لە دوورترین ئاfrتدا، شوێک بۆ نیووە ھەڵلە، لە بچوکترین میوژدا،
بەشتان ھەیک، لە ھەموو تاوسینکدا، پەژیک بۆ نیووەیک، پەلەبەکن لە دانانی
قانونی ھەلگیرانەووی شەودا، ئیدی کاتی ئەو ھاتوو، دیوی ئەودیوی مانگ
ببینن...

کاتی ئەو ھاتوو لەسەر دیو ساردەکی خۆر یاریبکەن.

A Murderer and a Martyr Bakhtiyar Ali

Oh, you fool.

I died for every beauty, you for every nothingness.

I returned from the far side of every intimacy, you from the far side
of every absurdity.

Every painting you hang still isn't a flower's scent, which you have
lost.

Any praise still isn't a butterfly, which you will not see.

Thousands of angels cradle your ache, and this still isn't a girl's
glance, which has slipped through your hands.

Thousands of gardens salve your wounds, and this still isn't the sin
of a kiss, which you will not taste.

Even if you reach hundreds of paradises, it isn't picking a fig from
the highest branch, which you will not reach.

Enter hundreds of rivers, it still isn't swimming in a pool teeming
with fish, a pool you'll never dive into.

Tomorrow, spit on your aches and return,
spit on the scars from your enemy's dagger and return,
die small (like a human) amid the smiling eucalyptus ... it is more
beautiful.

Oh, friend, are you so naive ... you think your death (when
nightingales die in the end, why die for them?) adorns the meadow?
Oh friend, look and see, after your death, life is just as it was. Oh
friend, look and weep, after your return, death is just as it was.

پیاو کوژ و شه هیدیک به ختیار عه لی

ئه ی گه مژه

من له پیناوی هه موو جوانیه کاندای مردم، تۆ له پیناوی هیچدا
من له وسهری هه موو چیره کانه وه هاتمه وه، تۆ له وسهری هه موو

پوچییه کانه وه

هه موو وینه کانت به دیواره کانه وه، به رامبه ر بۆنی گولیک نین، که دۆراندت
هه موو ئه م ستایشه، به رامبه ر په پوله یه ک نییه، که چیدی ناییینیت
هه زار فریشته ئه م زامه ت بۆ رابژه نییت، به رامبه ر نیگای کچیک نییه، که ئیدی له
ده ستتچوو....

هه زار باغ برینت بۆ مه رهه م بکه ن، بارتنه قای گوناھی ماچیک نییه، که ئیدی تامی
ناکه یت

بگه یته سه د به هه شت، هینده ی گه یشتن نییه به چلی هه نجیریکی به رز، که
ئیدی نایگه یتن....

بچیته ناو سه د روو بار، وه کو مه له کردن نییه له گو میکی پر ماسیدا، که ئیدی
ناچیته ناوی

به یانیی تف له زامه کانت بکه و وه وه وه....

تف له م شوین خه نچه ره ی دوژمنه بکه و وه وه وه

به بچووی (وه ک مرۆفیک) له نێوان خه نده ی کالیبتۆسه کاندای بمره.... جواتره

(که دواچار بولبوله کان خوځيان دهمرن، تې ېو له پيناو ياندا دهمريت؟) هينده کالقام
مه يه نه د دوست.... وازانيت مردني تې گولزار دهر اژينيتته وه... سهرکه و بيينه نه د
دوست، دواي مردني تې، ژيان هه روه کو خويه تي. سهرکه و بگري نه د دوست،
دواي گهرانه وه شت.... مردن هه روه کو خويه تي.....

Smoke

John Ash

It was late in the year
and forests were burning a long way off,
the day the smoke arrived, almost unperceived.
It came as a ghost, as many ghosts,
visible in the mouths of tunnels.

Now that your neighbour is dead,
you recall casual greetings on the stairs,
snatches of show tunes in corridors,
and you look down into that well –

that well of uncertain light and air – and see an absence
which neither snow nor corrosive rain efface,
and the absence returns your glance, it follows like a cur
extending its tongue of smoke toward your hand.

The smoke enters the lamplight and the bed.
The eyes are clouded, the eyes are abolished,
and the ears that drank in the old arias of desire.
Venice is diminished, and Rome,

their bells dulled, their restaurants emptied;
in Manhattan the towers shrink from the sky;

all places and all scenes become the less observed,
the less heard, the less loved.

In a city of burnt throats there can never be
enough sweet water to start the songs
and if you would dance, you must dance to the memory
of that lighted window the dusk carried off,

those hands preparing the evening meal,
skeletal hands fumbling among
the bottles of useless prophylactics,
those limbs and mouths, smoke we daily breathe.

But don't vanish, don't take the path to the river.
It is cold there and lonely,
and the sky is a burnt page. Stay –

you and you others. If we are not to become
a dispersed people of smoke,
the monument that is us must be built soon.

دووکەل جۆن ئاش

كۆتايىي سال بوو و

دارستانه كان زۆر له دوور دهسووتان،

نه و رۆژهى دووكه له كه گه يشت، زۆر به خاموشي.

وهك تارماييهك هات، وهك چه ندين تارمايى،

له ده مى تونيله كانه وه ده بينران.

ئىستا كه هاوسىكه ت مردوو،

سلاوى رۆژانهى سهر قادرمه كان وه بىر ده هينيتيه وه

پارچهى به ستهى نمايش له راره وه كاندا،

تويش سه يري خواره وه ده كه يت بۆ ناو نه و بىر -

بىرى ددۆنگى روى ناكى و هه وا - و بينى ناديارى

كه نه به فره و نه بارانى رۆژينه رى كوپر كه ره وه،

ناديار بيه كه ش روه انينه كه ت ده گه رۆژينه وه، وهك سه گىكى دى شويى ده كه وىت

زمانى له دووكه ل به ره وه ده ست دريژ ده كات.

دوكه له كه ده خزيته ناو چرا و چرپاوه

چاوه كان به هه ور ته نراون، چاوه كان ده پووكتيه وه،

گوچكه كانيش كه له ناوازي كوڤى ناره زوويان خواردوو ته وه.

قينييس كز ده بيت، رۆماش،

زه نگه كانيان قوورس ده بن، چى شتخانه كانيان چۆل؛

له مانهاتن بورجه كان له ناسمانه وه ده چنه وه يهك؛

هه موو شوئین و هه موو دیمه نه کان که متر به رچاو ده که ورن،
که متر ده بیسترئین، که متر خوش ده ویسترئین

له شاریکی گه روو سوو تاودا هه رگیز
هینده ناوی شیرین نابیت بۆ ده ستیپکردنی گۆرانییه کان
نه گه ر بشتوانیت سه ما بکه یت، ده بیت سه ما بۆ بیره وه ریی
نه و په نجه ره روو ناکه بکه یت که زه رده په ر له گه ل خۆیدا بردی،

نه و ده ستانه ی ژه می نیواره یان ئاماده ده کرد،
نه و ده سته په قانه ی په له کو تییان ده کرد
به ناو شوو شنه ی بیسوودی ده رماندا،
نه و په ل و ده مانه، نه و دوو که له ی پۆژانه هه لی ده مژین.

به لام بزر مه به، رښگای به ره و روو بار مه گره به ر.
له وک سه رما و ته نیاییه،
ناسمانیش په په یه کی سوو تاوه. بمینه ره وه –

تۆ و نه وانی تریش. گه ر ئیمه نه بینه
خه لکانیکی په رشو بلاءو له دوو که ل،
نه و یادگه یه ی که بریتییه له ئیمه، ده بی به م نزیکانه دروست بکریت.

My Death III

John Ash

I think of you as a calm businessman
with a prospectus and a taste for music
that is at once witty and dignified.

Certainly, there is nothing about you
that pertains to the Gothic,
which the Victorians ruined for all time –

Blackened walls
Of childhood O Manchester...

In the end, it couldn't be so bad
to be part of a landscape –
hewn stone sunning itself, ash
under a tree of the same name,

but there are still some reasons
for delay, if that is possible.
My death be patient.

مردنی من III جۆن ئاش

وہ ک سەوداگەر ئیکی ھۆر بیرت لی دەکەمەوہ
بە بلاو نامەیک و چۆژیک بۆ مۆسیقا
کە بە پە کجار ھەم قسە خوۆش و ھەم بە شەوکەت

بن شک، ھیچ شتیک لە بارە ی تۆوہ نییە
کە بێبەستییەوہ بە زمانی گوتیکەوہ،
کە فیکتۆرییەکان بۆ ھەمیشە لە ناویان برد -

دیواری پەشداگەر پاوہ کانی
سەردەمی مندالی ئۆو مانچستەر...

لە کۆتاییدا، ناشییت زۆر خراپ بن
کە بە شیک بیت لە دیمەنیک سڕوشتی -
بەردی داتا شراو خوۆی دەخاتە بەرخۆر، خوۆلەمیش
لە ژێر داریکدا بە ھەمان ناو،

بەلام ھیشتا ھۆکارگەر لیک ھەن
بۆ دواکەوتن، نەگەر نەمە لە کردن بیت.
مردنی من پشوو درێژانە بیت.

[A lover unconscious]
Hamdi

A lover unconscious is aware.

A creature aware is unconscious.

Notice: has anyone been given both wealth and wisdom?

God's wisdom, perfection, is absent, the universe partial.

I was freed of my heart, which her ringlets and bright face then
trapped,

and like dust trapped by flame, my heart was content.

If I don't get drunk on this wine, I won't get drunk on wine again.

Her ruby lips, oh bartender, broke your business.

What do I care for the inner sanctum if the beloved forgets me?

The glory of moonfaced love suffices for the rapt lover.

Brother, why do these rivals hold such spite for me?

As if she is a witness in court and I stand accused.

So, what does her mouth resemble this time, that mouth that
sometimes,

Like meaning, the pearl in the sea of my thoughts, disappears?

Listen to this knowledge, know-it-all: don't speak of lovers' work.
You can't bind the limbs of the lion of life with myths and magic.

The servant of the curtained mind is necessary.
Whether he reaches Layla or not, Majnun is cheerful.

If every one of my pores were a mouth and each hair a tongue,
I would thank the one who made Hamdi's heart mad.

[له سه رخو چوونی عوش شاق] حه مدی

له سه رخو چوونی عوش شاقه نه گه ر حالی له سه رخو بوون
له سه رخو بوونی مه خلو و قاته حالاتی له سه رخو چوون

بزانه مال و ده رکی پیکه وه قاییل به که س دیوه
چه بی ده رک و که مال له بهی چه نده نا قیسه گه ر دوون

نه جاتم بوو له ده س دل که و ته داوی زلف و رووی شه مسی
که وه که زه ربه له داوی شو عله دایه ناپه وئ به ر بوون

که من مه سستی مه ی نابم ئیتر من مه سستی مه ی نابم
شکاندی ساقییا بازاری مه ی خانه ت له بی مه ی گون

چه ده ر به ستم له به زمی خه لوه تا یادم نه کا جانان
جه لالی عه شقی مه هر وویان به سه بو عاشقی مه فتوون

برا بو ئم په قییا نه نه مه نده من ده بو غزینن
وه کوو نه و شاهیدی زووری مه حاکیم بن منیش مه زوون

به چی ته شیبهی که م جارئ له باسی نه و ده مه ده مده م
له ده ریای فکرما هه ره که گوهر ده رنا که وئ مه زموون

نه سيحه ت بگره گوئ ناسيخ له کاري عاشقان مه دوئ
که نابه ستې په لي شيرې ژيان نه فسانه و نه فسوون

سه راپه رده ي عه قل پيش خزمه تي وه ک حوزني پيوسته
به له يلا گه ر بگا ياخو نه گا مه سرووره هه ر مه جنوون

مه ساماتم هه موو دهم بيټ و مووم هه ر يه ک زمانې بئ
بکه م شوکري نه وه ي حه مدي که کردوو يه دلّم مه حزوون

[The morning]
Hamdi

The morning won't smile until the homeless night cries its heart
out.

The rose won't bloom until the morning's nightingale cries itself
breathless.

They won't fruit, the trees of the world's gardens, until all is one,
one temper, one moment, one mouth, until the branches can cry no
more.

[سوبح] همدی

سوبح پښ ناکه نئې تا بڼ نه وایی شه و به دل نه گری
گولې ناپشکوئې تا بولبولی سوبحې به کول نه گری
به ری نابې دره ختی باغی عالم تا هم موو وهک پهک
به پهک سوز و به پهک شور و به پهک دهم چل به چل نه گری

[“Oh, wine seller,”]
Hamdi

“Oh, wine seller,” I asked, “why sell wine for silver and gold?
Wine: that shining, sincere clarity, that wise, conscious soul.”
He told me, “Clear out the old sense, what people say,
that he’s a profound scholar if his glass is full, his mind empty.”

[ئەي مەي فروۆش] ھەمدى

مەي بە زىو و زەر و تەم بۆ چى ئەدەي ئەي مەي فروۆش
مەي كە خاليس نوورى دەرگە رۆحى عەقلە و گۆش و ھۆش
پىي و تەم ئەم عەقلە كۆنە تۆ لىسەر دەرگە خەلقى
خۆ ئەللىن عەلامەيە گەر كاسە پر بى و كەللە بۆش

[I delight more]
Hamdi

I delight more in being drunk than sober, though
in these ruins, the sober is drunker than the drunkard.
How strange, to face the ruins of existence:
the fuller his glass, the emptier he is.

[گەلى پى خۆشتره] ھەمدى

بۆيە من مەستىم لە ھوشيارى گەلى پى خۆشتره
نەم خەراباتە کە ھوشيارى لە مەست سەرخۆشتره
سەيرە ھەر کەس ڕوو دەکاتە نەم خەراباتەى وچوود
کاسەکەى ھەر چەندە پۆتەر بى نەوئەندە بۆشتره

‘Something in the Water’ Rosie Garland

She falls as rain.

Nourishes slow, sure and stubborn earth;

perfect for revolution to root,

grow hardy and withstand hungry winter.

Chill clay: unshakable harbour for odd women

who hold up half this cloudburst sky;

raised on a diet of nothing, plates empty

unless we roll up sleeves and sweat.

Torn from getting off our knees,

back strong from the schooling

in how hard that is to do.

Mouth strong from saying no. No more.

She falls this rain.

She is persistent, bolshy and sarcastic.

Writes soaking stories on slate roofs,

lifts us to the attic to eavesdrop her secrets,

translate her pattering Morse,

decode the truths she whispers,

pass the tales from sister to brother.

She falls as rain

into hands cupped to receive her.

Quenches the ink of Gaskell, Bronte,
Delaney, Duffy, Engels, Turing, Winterson, Kay.
Nurtures dragon tongues to howl
rebel words that speak against the easy grain.

She falls as rain.
Sweeps her torrential swirl of petticoats,
shakes the heavens with diamond lightning,
roars storms loud enough to drown out hate.

She falls as rain.
Teaches patience of the long game, long-haul, long way round.
Patience to pass through granite without destruction
in a peaceful occupation of the planet.

She falls as rain
on all who choose to step from gutter into light,
and like the struggle, she is never done.
Patient as ocean and with the ocean
we wax and wane. Fall and rise. Fall and rise again.

Rise as fountains.

Cast sky hooks into storm clouds,
reel in the rainbow and plant its pot of gold

in every backyard, every street.

Stretch the bow and shelter the city
with the sky conjuring every colour.

This purple, white and green city
stained with Peterloo crimson,
the black and gold of worker bees
steeped in grime and honey.

Sweetness with a tart sting
hard fought for, hard won.

Strength

to be knocked down.

Strength to get back up again, again.

Strength not in adversity but in resistance.

We are built-this-proud, fought-for-this-proud,
we stand-together-proud.

Net us: we pour through the spaces,
chain us: we freeze and crack shackles,
jail us: we melt through bars and under doors.

Shout triumphs, honour wounds.
Flex muscle built from standing up for rights.
Take up space. Break silence, break the peace,
scrawl gobby ink across the page,
rock the sand-banked boat, haul anchor and set sail
off the safe and narrow, off the dotted line,

out of the margins into a new geography.
Manchester music in all its clanging cacophony
of can-do, will-do,
screw-you-if-you-say-we-can't-do.

Why blunt a keen edge in lazy silk
when we can march in mighty cotton?
Spit on hands, leap off pedestals, stick out necks and elbows,
and stride the streets, shoulder to shoulder.
Roll up umbrellas, peel back hoods,
tip up chins and let her wash us dirty,
gift us with grit in the oyster,
burst into peacock pearls.

‘شتيک له نيو ئاودا’ روژني گهرلاند

وه کوو باران ده که ویتته خواره وه
نارام نارام به خپو ده کړیت، له سهر زه و ییبه کی توکمه و که لله په ق،
پړاو پرېو شوېش که تنیدا په گ داکو تریت
خوگرتوو بیت و بهرگه ی زستانیکې برسی بگړیت.
قورنیکې سارد: لای ده ریایه کی جیگیر
بې نه و نه ریز په رانه ی که نه م ناسمانه
پرهه ورانه یان به ده سته وه گرتوو،
له سهر سفره په کی به تال گه وره کړاون، قاپی خالی
مه گه ر تنه نا نیمه قولمانی بې هه لیکه یی و عاره قی بې بکه یی.
له سهر نه ژنومانه وه بیته سهر قاچمان و
پشتمان که قورسایي نه وه ی هه لگرتوو چه ند نه سته مه هه ستانه سهر پی.
ده ممان پره له نا. چیتړ نا.

وه کوو باران ده که ویتته خواره وه
نه و پیداگره، نه گونجاوه، به ته وسه.
له سهر سایپته ته لاشه به رد چیروکی تواوه ده نووسیت
هه لمان ده گړیت بې هه وره بانه که تا به چرپه
نه یینییه کانی خویمان بې باس بکات،
ته په ته پی ناو هه ناسه یمان بې وه رگړیت،

کوډی راستیییه کان بکاته وه که به چرپه وه ده یلیت
چیروکه کان له خوشکه وه بې برا بگړیتته وه.

وهكوو باران دهكهوټته خوارهوه
بو نټو نهو دهستانه ېوې كړاونه ته وه.
تينوټتي مهړهكه ېې گاسكټل، برټنټي،
دپله پني، ده في، نه نكلز، ټيرينگ، ونته رسون و كاي.
فيږي زماڼي نه ژديهايان دهكات تا بتوانيت
لوړولهوړي نه و وشه ياخيپانه بيت
كه دژي نه و گه نمانه ن و ناسان دهست دهكه ون.

وهكوو باران دهكهوټته خوارهوه.
سټلاوي خولاوه ې ژېړپوشه كان دانه مالن
ناسمان به برووسكه ې نه لماسي ده له رزيټيت
به گفه گف باوبوران دروست دهكات هيڼد به رز بيت ېق بخنكيټيت.

وهكوو باران دهكهوټته خوارهوه.
سه بر فيږي گه مه يكي دودودريژ دهكات، دودودريژ، ماوه دريژ.
سه بر بو تيپه ږين به ناو به ردې گرانيت به بن دارمان
له پرسه ې داگيركاريه كي ېن خوټنرشتن له سه ر زه وي.

وهكوو باران دهكهوټته خوارهوه
به سه ر هه موو نه وانه ې پرياريان داوه له قوراوه وه
يټنه ناو ږووناكي،
وهكوو نه و مملانيه، نه و هه رگيز به روه كوټا ناچټت.
وهكوو زه ريا به سه به ر، وهكوو زه ريا

ئېمە بەرز دەفرین و رۆ دەچین. بەردەبنەو و ھەلدەچین.
بەردەبنەو و ھەلدەچین، جارێک و جارێکی تر.

و ھەکوو کانی ھەلدەچین
قولایی ئاسمانی ھەلدەدەین بۆ ھەوری نیو باوبوران،
خولخولۆکە لە نیو پەلکەزێرینە دابنێین و
گۆزەلەیکە ئالتوونیی تیا بچین

لە ھەموو ھەوشەیکە پشتی مائەکانەو، ھەموو شەقامەکان.
کەوانەکە بکشینە و ئاگات لە شار بێت
لە و ئاسمانی جادوو لە ھەموو پەنگەکان دەکات.
نەم شارە مۆر و سپی و سەوزە،
کە پەنگی نەرخەوانی پیتەرلوو پەلەپەلە کردووە،
زەرد و پەشی ھەنگی کریکاری
لە ناو نەم دووکەل و ھەنگوینەدا خوساندووە.
تامیکی شیرین بە ترشییەکی خەستەو
کە جەنگیکی دژواری بۆ کراوە، بەسەختی بەدەست ھینراوە.

خۆراگری
تاكوو جارێکی تر برووخیترییەو.
خۆراگری بۆ ئەوێ جارێکی تر ھەستییەو و ھەستییەو.

خۆراگری بۆ بەدەختی نا، بەلکوو بۆ بەرخۆدان.
ھەموومان بەمجۆرە پڕین لە سەر بەرزی، جەنگلین بۆ سەر بەرزی،
بە سەر بەرزی یە کگرتووین.
بە تۆدا بمانبەن: بە ناو بۆشاییەکاندا تێدەپەڕین

کۆتمان بکن: ده بیین به به سته لک، درز ده خه ینه کۆتوزنجیره وه
به ندمان بکن: به ناو شیشه کان و به ناو ده رگا کاند ده توینه وه.

هاواری سه رکه وتن بکه، شانازی به برینه کانتته وه بکه.
ماسولکه کانت بکه روو ئه و ماسولکانه ی
له داواکردنی ماف دروست کراون
مه وداکان بکشینه. بیده نگی بشکینه، ناشتی بشکینه،
یاری به مه ره که ب بکه له سه ره لاپه ره یه ک،
به له می چه قیوی ناو له کان پاژینه، له نگره کان پاکیشه و
ده ست بکه به گه شته که ت
دوو له نارامی و ته نگی ژیان، دوو له هیله خالخاله کان،
دوو له سووچه کانی ژیان و برۆ به ره و جوگرافییایه کی نوێ.
مۆسیقا کانی مانچسته ره به هه موو زرنکه ناسازییه کانییه وه
که ده ره یه توانین و کردن ده دوین،
به چه هه نه م نه گه ره بۆمان نه کرا.

بۆچی لیواریکی تیژ
له ناو ناو ریشمیکی ته مبه لدا که م بکه یته وه
نه گه ره بتوانین ڤی بیئوین له ناو په مووییه کی چرډا؟
تف بکه ده سته وه، پایه کان برووخیته، مل و قۆل لیکه ره وه،
به شه قامه کاند هه نگاو بنی، شان به شان.
چه تره کانتان کۆکه نه وه، قولاپی پشت داپۆشن

چه ناگه به ره ز راگره و ږنگه بده پیسمان بکات،
زیخی گوێچکه ماسیمان به دیاری بداتی،
تا ببینه ملوانکه ی مرواری پیروزه یی.

Sketches Among the Poor No 1
(an excerpt)
Elizabeth Gaskell

It was a pleasant place, that early home!
The brook went singing by, leaving its foam
Among the flags and blue forget-me-not;
And in a nook, above that shelter'd spot,
For ages stood a gnarled hawthorn-tree;
And if you pass'd in spring-time, you might see
The knotted trunk all coronal'd with flowers,
That every breeze shook down in fragrant showers;
The earnest bees in odorous cells did lie,
Hymning their thanks with murmuring melody;
The evening sun shone brightly on the green,
And seem'd to linger on the lonely scene.
And, if to others Mary's early nest
Show'd poor and homely, to her loving breast
A charm lay hidden in the very stains
Which time and weather left; the old dim panes,
The grey rough moss, the house-leek, you might see
Were chronicled in childhood's memory;
And in her dreams she wander'd far and wide
Among the hills, her sister at her side--
That sister slept beneath a grassy tomb
Ere time had robbed her of her first sweet bloom.
O Sleep! thou bringest back our childhood's heart,

Ere yet the dew exhale, the hope depart;
Thou callest up the lost ones, sorrow'd o'er
Till sorrow's self hath lost her tearful power;
Thine is the fairy-land, where shadows dwell,
Evoked in dreams by some strange hidden spell.
But Day and Waking have their dreams, O Sleep,
When Hope and Memory their fond watches keep;
And such o'er Mary held supremest sway,
When kindly labours task'd her hands all day.
Employ'd her hands, her thoughts roam'd far and free,
Till sense call'd down to calm reality.
A few short weeks, and then, unbound the chains
Which held her to another's woes or pains,
Farewell to dusky streets and shrouded skies,
Her treasur'd home should bless her yearning eyes,
And fair as in the days of childish glee
Each grassy nook and wooded haunt should be.

خه تکیشی له ناو هه ژاره کاند (به شیک) ئیلیزه بیت گاسکیل

شونځی د لږ بو، نه و ماله دیرینه!
جوگه په ک به لایدا تیده پیری، که فیک دواي خوی جیده هیشت
له نږوان ږهنگی نالا و نه و ناوه شینه دا له بیر نه ده چوم
له گوښه په کدا و له سړوی په نایه کی پاریز راودا
سره ده مانیک داریکی گوږی گری گری به پیوه وه ستا بوو
نه گهر له به هاردا به لایدا گوزهرت کربا
قه دی دره ختیکت ده بینی گولی لیوه نالا بوو
هه موو شه مالیک ده یکرده به نه ربه بارانی گولاو
هه نگه کان له ناو شانه ی پر له بونوبه رامه دا پشوویان ده دا
له بهر خویانه وه سړوودی سو پاسگوزاریان ده و ته وه
نه ربه خوری ئیواران به سهر سه وازیی ژاندا بریسکه ی ده هات
پیده چوو خوی به ته نیایی نه م ماله دا هه لواسیت.
نه گهر هیلانه تازه که ی مریه م لای نه وانی تر
له هیلانه په کی هه ژار و ساده چوو بیت، بو سینه ی پر خوشه ویستی نه و
جوان بوو نه و ناریکییانه ی
که زه مهن و که شو هه وا درووستی کرد بوون، نه و شوو شه بیسه و قانه،
نه و زه لکاوو خوله میشییه دلره قانه، نه و گیایانه ی له سهر بانی ماله که روا بوون،
ده شیت بینی
چون خه یالی مندالیمان هیلانه ی خوی چی کرد
له خه ونه کانیدا سه فهره کانی دوو رودرژ بوون
له گهل خوشکه که ی و له و که ژ و کیوانه
نه و خوشکه ی له ناو گوږیکی پر گیادا خه وی لیکه و تبوو

نەو خۇنچەيەي بەر لە پشکۆوتنى ھەلۆەرى.
ئای خەو! تۆ دلى منداليمان زىندوو دەکەيتەو
بەلام ھىشتا شەونم ھەناسەکانى خۆى دەدات، ھىواکان ھەموو بەرڭاوەن
ئيوە بانگى مردووەکان دەکەن، سەرپا خەم داى پۆشيو،
تا نەو ساتەى خەم خۆى ھىزى گريانى چاوانى نامىنيت
نەوەى تۆ ھەتە خاکىكى پر لە پەرييە، شوپنى سېيەرەکانە
بە تەليسمى نامۆ و پەنھان لە خەو ڤاچلەكى
بەلام ڤۆژ و خەبەرھاتن خەونى خۆيان ھەيە، ئای خەو،
کاتىک ھىوا و بىرەوەرەيەکان بە ناگاي دەتھيلنەو
ئيتەر مريەم لەنجەولارى شاھانەى خۆى بەمجۆرە ھىشتەو
ھەرۆک ڤەنجبەرەکان بەدرىژايى ڤۆژ خزمەتى دەستوپەنجەکانى نەويان دەکرد.
دەستەکانى گيرا بوون، خەيالى دوور و نازاد دەڤويشت،
تا نەو کاتەى ھۆشى بە ناگاي دەھيئايەو ھەيۆرکردنەو ھەقىقەت.
چەند ھەفتەيەكى کەم و کۆتوبەندەکان لىک ترازان
کەچى بۆى بوو مایەى خەم و نازاريكى زۆرتر
مالئاوا شەقامە تاريک و توونەکان و ناسمانە کفنکاراوەکان
دەبوو نەو مائە شيرينە چاوە تامەزرۆکانى نەويان پىرۆز کردبا
جوان وەک دلخۆشیی سادەى مائى
وہ کوو ھەموو گۆشەيەكى داپۆشراو بە گيا و مەکۆى چر بە دارودرەخت.

Father, open the window
a word remains in my heart
I must speak ... !
Dlawar Qaradaghi

For Damun

An evening will come.
Someone will ring the doorbell.
By the heartbeat,
I will assume it is my son.
An evening will come.
Someone will ring the doorbell.
I will tease him and ask,
“Who are you, dear friend, who is there?”
He will quietly answer,
with deep sorrow,
faintly,
“Father, open the door, it’s me.
It is me,
me.”
With deeper sorrow,
he will persist
“It’s me, it’s me, someone,
me, a guest,
a traveler,

A

L

O

V

E

R.”

An evening will come.

My son will come back as a lover.

He will take off his coat

and say,

“O, father,

what a heavy rain outside.

O, father, I was almost

swallowed by the storm.

O, father, I was nearly

kidnapped

and carried far, far away

by my umbrella.

O, father ... O, father,

before I came home,

a thousand times my heart broke,

a thousand times I fell ill,

a thousand dwarves crossed my path.

O, father,

how tight my heart is,
what fear fills me,
what trembling runs along my nerves.
O, father,
how I love to cry,
how I love to start dancing.

Father ... where is the music
of your own piano?
The blind man, I mean,
the one with a picture of the ocean
over his heart.

O, play the record
of that melancholic dwarf of Qajar,
the record that made you
and your rainy generation
grow old.

Come, father, a gentle poem.

A poem
like a sudden breath of wind
through the night's sleepy forest,
like two lovely pears
sitting for a picture,
like that winter's evening
the road once again
took you home

with your broken heart
and you didn't sleep all night,
until I found my feet for the first time.

Father, smell me, father,
see what I smell like.

Boiling love
or a basin of black basil?
O, how warm I have become.

Father, touch me.

You tell me:
am I warmer
than the homeland's embrace?
Am I happier
than the pomegranate?
Am I more crowded
than my childhood,
the one I left to the neighborhoods?

Father, you tell me
am I
lonelier than love?
Am I more melancholy than unripe almonds?
Am I in more of a hurry than death?
Does my heart beat faster
than the *daf*?

Father, you know
there's a rattle in my throat.
It is almost without reason
bringing me trembling to poetry.
It is almost without reason
bringing me to tears.
It is almost without reason
putting me in prayer's trance.
It is almost without reason
putting me in mind to reveal
strange things!
Father, do you know
there is a voice in my ear
like an ocean
calling from afar,
calling
to give me the strength
to risk traveling,
a roaring rival
encouraging me
to learn bad habits,
a whispering enemy
who wants to fill my head with doubt,
who wants me to go
where color goes pale,
a muttering stranger

who wants, as is her wont,
to read my palm,
who wants her own way:
to spell my childhood
with the melody of my enemy,
who wants to pick a fight with me,
to surround me
in imagination's alleyways,
in front of her own home,
who wants to break me
in front of Marjan,
who wants to cheat me
in the myth's four ways.

Father ... Father,
close the curtains.
Help me cry.
Help me warm up.
Encourage me ... to narrate a thing
full of snow, silence,
and pulsing heart.
Tell me
where is this story's beginning and
where its end?
Tell me, father,
which wind do I follow

to get back to being lost?

Tell me:

these alleys

reach which edge?

Which destruction?

Tell me, father,

how to fill

the universal void

between

two good mornings,

between

the first two sitting together in the bus,

between

drinking coffees?

Tell me:

when I decide

to say what's in my heart

how to deny it,

when not to hesitate, when

not to fall and shatter.

Tell me:

how can I

stand in pieces?

How can I

not become dirt?

How can I

not become fog?

How can I

not become wind?

How can I,

father,

withstand a century

under the rain

alone?

An evening will come.

Someone will ring the doorbell.

By the beating heart

I will assume it is my son.

I will tease him and ask,

“Who are you, dear friend,
who is there?”

With deep sorrow,

he will say

“Father, it’s me,

your son.

Father, I am in a hurry,

a great hurry.

Someone is waiting for me

outside

in the rain.

I came

to say goodbye and

must leave right away.”

باوکه په نجره که بکهره وه قسه يه که له دلېدا ماوه ده يليم! دلاوهر قهره داغی

نېواړه يه که دادی

په کيک له زهنگی ده رگا که ده دا

به ليدانی دلېدا

مه زه نده ده که م کوره که م ييت

نېواړه يه که دادی

په کيک له زهنگی ده رگا که ده دات

به گالته وه ده ليم

کييت نه ی هاورې نازيز ... کی؟

نه و به غه ميکی قول وه

به نه سپايی

زور زور به نه سپايی

ده لي:

باوکه بيکه ره وه

منم ... منم

من!

به غه ميکی قول تره وه

ده لي:

منم ... منم ... په کی

من ... ميوانی

موسافيری

عا

ش

ق

ئ

!

ئېۋا رەيەك دادى

كۈرەكەم دېتەۋە ۋ بوۋەتە عاشق

پالتۇكەي دادەكەنى ۋ

دەلى:

ۋاي باۋكە

چ بارانىكى قايمە لە دەرى

ۋاي باۋكە ... خەرىك بوۋ

رەھىللە بمخوۋا

ۋاي باۋكە ... ھېندەي نەما بوۋ

چەترەكەم

بۇ دۈۋر ... دۈۋر بىر قېنى ۋ

ھەر بمبا

ۋاي باۋكە ... ۋاي باۋكە

تا گە يىشتمە مائەۋە

ھەزاران كەرەت دلم شكا

ھەزاران جۇر تام لېھات

ھەزاران قەزەم ھاتنە سەر رېم

ۋاي باۋكە

چەند دلم تەنگە

چە ترسېكم لى نىشت

چ لهر زیکم تیرږا

وای باوکه

چهنده ز ده کمه بگریم

چهنده ز ده کمه بکه ومه سه ما

باوکه .. نه دی کوا مؤسیقای

پیانوکه ی خوت

هی پیاوه کویره که ده لیم

نه وه ی په سمی زه ریایه کی له سه ره و

دلّیک

ناده ی شریتی گورانیه

نه و پیاوه کورته بالا قاجاریه

دلته نکه ی بکه سه ر

که تو و

هه موو نه و نه سله باراناوییه ی

نیوه ی پیر کرد

باوکه ده ده ی ... شعریکی ناسک

شعریک،

له هه لکردنی ناکاوی بایه ک بچن

به ناو شه وی دارستانیکی نوستوو دا

له دانیشتنی عه یارانه ی دوو هه رمی بجیت

بو په سمگرتن

له نیواره ی نه و زستانه بجی

که هه مدیس شه قام

توی به دلی شکاوه وه

هینایه وه مال و

تۆ بۆ شه وه كه ی نه نوستیت

هه تا من درهنگانی پیم گرت

باوکه بۆنمکه ... باوکه

بزانه بۆنی چیم لی دئ

بۆنی قولپی عه شق ... یاخود بۆنی

ته شتیگ ره شه پڤحانه ؟

وای چه ند گهرم داها تووم

باوکه ... ده ستم لیوه بده

خۆت بلی:

بزانه من گهرمترم

یاخود باوه شی نیشتمان

بزانه من دلم خۆشتره

یان هه نار

بزانه من قهره بالغترم

یان نه و مندالییانه م

که به جیمه یشتوون له کۆلان !

باوکه خۆت بلی

بزانه

من ته نهاترم یان عه شق

بزانه من غه مگینترم یان چواله

بزانه من په لهترم یان مه رگ

بزانه من دلم خیراتر لیده دا

یان ده ف !

باوکه ده زانیت
زرینگه یه ک له گه رومدایه
خه ریکه بی هو
ده مخاته سه ر له ره ی شعر
خه ریکه بی هو
ده مخاته خوړه ی گریان
خه ریکه بی بو
ده مخاته نیلله ی زیکر
خه ریکه بی هو
ده مخاته سه ر هه وای
درکاندنی شتی سه یر
باوکه ده زانیت
هاژیه ک له گو یمدایه
له زه ریایه ک ده چیت
له دوو ره وه بانگمبکا
له بانگی که سییک ده چن
نازایه تیم بداته بهر
بو ریسکی سه فهر
له نه ره ی په قیبتیک ده چن
هانمبدا
بو فیږ بوونی خووی خراپ
له چه چه پی ناحه (زیک ده چن
بییه ویت سه رم پر بکات له وه سه وه سه
بییه ویت له گه لی بجم بو نه و شویننه ی
که په نگی لیوه هه لده کا
له ورته ورته نه غیاریک ده چن

بييه وئيت به مه يلى خۇي
دەستم بۇ بخوئيتتەو
بييه وئيت به كەيفى خۇي
ئاوهرۇي منداليم بۇ حونجه كا
له نه غمەى نه يارئك ده چئ
بييه وئ له كۇلانى خە يالدا
له به ردەم مالى خۇياندا
شەرم پىن بفرۇشئ
گەله كۆمەم لى بكا
بييه وئ له به ردەم مەرجاندا
تەريقم بكا تەو
بييه وئ له چوارراكانى ئەفسانە دا
فريوم با!

باوكە ... باوكە
پەردەكە دابەرەو
يارمەتيم بدە بگريم
يارمەتيم بدە گەرم بيمەو
هانم بدە ... شتتيك بگيرمەو
پرېيت له به فر و له بى دەنگى و
له دلە كوتە
بۇمباسكە
كوئى ئەم حيكايە تە كۇتاييە و
كوئى سەرەتا!
بۇم باسكە ... باوكە
به ئاراستەى كام بادا

دەچمەوہ ژێر ژێر ئێنە ونبوو

پێمبلی

ئەم کۆلانا دەچنەوہ

سەر لیواری کام خەرەندی

تێداچوون؟

پێمبلی باوکە:

چۆن چۆنی

بۆشایی گەردوونی

نیوان یەکەم

دوو بەیانی باش

نیوان یەکەم

دوو بە دوو دانیشتن لە پاسدا،

نیوان یەکەم

دوو بە دوو قاوەخواردنەوہ،

پر بکەمەوہ؟

بۆمباسکە

کاتیگ بریار دەدەم

ئەوہی لە دڵمدا بەبێم

چۆن چۆنی دان بەخۆدا بگرم

کە لە ناکاو نەشکێم و

نەرۆوخێم و ورد نەبم؟

بۆمباسکە

چۆن چۆنی بتوانم

بە لەتوپەتی هەستمەوہ

چۆن چۆنی بتوانم

نەبمە گل

چۆن چۆنى بټوانم

نەبمە تەم

چۆن چۆنى بټوانم

(با) نەميا

چۆنچۆنى بټوانم باوكتە

سەدەپەك

لەژىر باراندا ھەلكەم

بە تەنيا؟

ئىۋارەپەك دادى

پەككەك لە زەنگى دەركەكە دەدا

بە لىدانى دلىدا

دلىپام كۆرەكەمە

بە گالىتەو دەلىم

كلىت ئەى ھاۋرى ئازىز

كى؟

ئەو بە غەملىكى قولىو

دەلى:

باوكتە منم

كۆرەكەى تۆم

باوكتە پەلەمە

پەلەمە...پەلە

پەككەك لە دەروو

لەبەر بارانەكەدا

چاۋەپىمە

ھاتووم

خوئاخافىزىيەكت لىيكتەم و

پەكسەر برۆم!

Poets' Alley Dlawar Qaradaghi

The world is sunny.

In front of my window, my shadow,

in the sunlight,

a bird in black clothes perched on a snowy branch.

Sleepy, I stand by the window.

On the porch, my mother tends the boiling samovar,

pulling tea across the sugar cube behind her teeth and murmuring
to herself.

In the dawn,

Zuleikha lays the laundry out on the roof.

A line of fresh footprints

stretches to the front door,

footprints of someone ... who went somewhere in a dream.

Maybe they belong to the landlord

upstairs

who packed a bag late at night

and began a long journey

or maybe just went for a short walk down the alley.

They might also be the footprints

of my own intentions to travel.

The world is sunny.
I would like to drink a very sweet tea
then pack a bag and sit in the back of a truck.
I feel ... My heart is terribly happy.
I murmur a prayer.
God, may this be true!

In this house, I was a happy boy.
They were lovely, the dreams I had in this house.
They were kind, the rays of sun
that came in as a bouquet.
And how could I forget the polite birds
who knew I was a poet
and would chirp with respect
when I came home into the courtyard.

In this alley I had good neighbors,
kind neighbors.

All of them ... except a few
understood poetry ... specifically Nali's.

All of their children ... except a few
their school copybooks were full of
Ten out of ten! and
Very good! ... Excellent!

Let me say this, too,
in this same alley I had a friend
whose name was Yusif.
He lacked for nothing,
but he was lonely, like a vase.
He was a good poet, but
now and again would paint and had such pretty handwriting.
Late one autumn
someone kidnapped him, his family's only child,
killed him and left him for dead in some distant place.
One evening, Yusif, dead, on his own two feet
showed up back at home and said, in tears,
"Oh, mother ... I'm in so much pain
Bury me!"

The world is sunny.
My heart is terribly happy.
I would like, before I grab my bag,
to say goodbye, and leave,

to tell my mother the dream I had last night

But no ... it's useless.

My mother has always thought,

ever since I was a child,

that most nights ... I packed a bag

and left, sleepwalking!

گهره کی شاعیران دلاؤهر قهره داغی

دونیا هه تاوه
به ر په نجه ره که م سینه ر
ته یزیک له به ر هه تاوه که دا،
هه لئیشته ووه به جلکی ره شه ووه له سه ر چلایک به فر
خه آلوو ده چمه به ر په نجه ره که
دایکم له هه یوان به دیار قوئپی سه ماوه ره ووه
دیژله مه ده خواته ووه و له به ر خو په ووه قسان ده کات
به و به یانییه
زولایخا له سه ر بان جلک هه لده خات

ریزیک جیگه پیی تازه،
رؤیشته ووه تا به ر ده رگای حه وشه
هی که سیک ... که له خه ونیدا چووه بو شوینیک
بیرده که مه ووه ره نگبی جیگه پیی خاوه ن ماله که ی
سه ره ووه مان بی
که شه ویکی دره نگ جانتای پیچاوه ته ووه و
چووه بو سه فته ریکی دوور
یان ره نگه ته نها بو پیاسه یه کی کورت چوو بیت بو کولان
خو ده شیبیت جیگه پیی خوم بن
که نیسته به نیازم بچم بو جییه کی تر

دونيآ هه تاوه

حه زم له خوار دنه وه ي چايه كي زور شيرينه
پاشان جانتا بيچمه وه و له دواي ماشينكدا دانيشم
هه ست ده كه م ... دلم خراپ خوشه
له بهر خومه وه دوعا ده كه م
خودايه نه مه واي!

من له م ماله دا كوركي به خته وه ر بووم
خوش بوون نه و خه ونانه ي، كه له م ماله دا بينيمن
ميهره بان بوو نه و هه تاوه ي
كه به چه پك خوي ده كرد به ژووردا
ناشبن نه زاكه تي نه و مه لانه م بير بچن
كه ده يانزاني شاعيرم
كاتن ده هاتمه وه ماله وه و خوم به حه وشه دا ده كرد
به نه ده به وه ده يانجر يواندا!

من له م گه په كه دا دراوسي ي باشم هه بوون
دراوسي ي ميهره بان

به ده گمه ن ... ده نا هه ر هه موو
سه ريان له شعر ... به تايبه تي له شعري نالي ده خورا

منداله کانیان به ده گمەن ... دە نا هەر هەموو
دە فەتەرە کانیان پڕ بوو لە دە لە دە و
زۆر باشە ... ئافەریین!

با ئەوەش بلییم
کە هەر لەم گەرە کە دا هاوڕێیەکم هەبوو
ناوی یوسف بوو

گەرچی لەهیچی کەم نەبوو
بەلام تەنیا بوو وەک گۆلدان
ئەو ... جگە لەوەی شاعیریکی باش بوو
جاروبار نیگاری دەکێشا و خەتیشی تا بلیی خۆش بوو
پایزکی درەنگ
ئەو کۆرە تاقانەییەیان ڕفاند و
چوون لە جینگەییەکی دوور کوشتیان و بەجێیانەهێشت
نیواریەکی یوسف بە کۆژراوی و بە پێی خۆی
خۆی کردەووە بە مالد و بە گریانەووە گوتی:
واي دایکە ... نازارم زۆرە
بمئێژن!

دو نیا هەتاووە
دلم خەراپ خۆشە
حەز دەکەم بەر لەوەی چاڵاکەم هەلگرم و

خواحافیزی بکەم و برۆم،
خەونەکە ی دوینی شەوم بۆ دایکم بگێرمەو
بەلام نا ... بێ سوودە
دایکم هەمیشە پێی وایە
کە من هەر لە مندالییەو
زۆر شەوان ... جانتام پێچاوەتەو
بەدەم خەووەو رۆیشتوو!

The Man Who Subdues Me With a Kiss Lazo Azad

Evening comes;
he comes:
black trousers,
black coat,
black shirt, and
a pair of black eyes.
In the distance, one can see his sorrow.
In the distance, his damp eyes glisten,
his hair unkempt,
his footsteps like a drunk's.
Before the first kiss,
the first embrace,
the first proposal,
he falls to one knee before me
saying, "Miss, these questions haunt me:
will you marry me or poetry?
Me or the rain?
Me or the moonlight?"

He just keeps talking g g g g.

On the evening of the first snow fall,
with the first winds of anger,

the first downpour of despair,
he comes.

“Miss,” he says,
“sell me the moisture of your lips.
Give me the light of your eyes.
Fashion an amulet for me from a strand of your hair.”

One evening he comes and unsheathes his daggers.
He comes and bares his wounds to me,
his chest full of fury,
his teeth clenching his cigarette,
his glasses soaked, weeping.

He says,
“Your kisses taste of pears.
Your smiles kidnap me,
not to mention your tears.”

Black trousers,
black coat,
black shirt, and
two red eyes,
growing distant,
fading away and evaporating in the fog.

Evening comes;
he comes:
a smirk on his lips.
Like a sigh,
he enters my room and
opens my chest of drawers,
murmuring to himself then saying,
“I am looking for what
has kept my hands from me,
has hid my kisses from me.”

I pour myself onto my bed and,
in a girl's voice,
charged with want,
I say,
“Come.
Come yourself.
Take them all back.
Take them all away from me.
Subdue them all and keep them.”
He just
keeps talking g g g g.

نەو پیاوهرە بە ماچیک داگیرم دەکات لازۆ ئازاد

ئێوارە یە ک دیت:

نەو دیت:

پانتۆلیکی ڕەش

قاپویتیکی ڕەش

کراسیکی ڕەش و

دوو چاوی ڕەش

لە دوو ڕەوێ خەمبار دیارە

لە دوو ڕەوێ تەراپی چاوی بریسکە ی دیت

سەر و قژی شیواو و

وەک سەر خۆشیک هەنگاو دەنیت

بەر لە یە کەمێن ماچ

یە کەمێن باوێش و

یە کەمێن دەستگرتن

لە بە دەمدا لە سەر نە ژنۆ دادەنیشیت

دە ئی خانمە کە من پرسیاریک کە لکە لێمە:

تۆ شوو بە من دەکەیت یان بە شعر؟

شوو بە من دەکەیت یان باران؟

شوو بە من دەکەیت یان تریفە؟

نەو هەر دەدوێ ئی ئی ئی

ئێوارە یە ک نەو لە گەل بارینی یە کەمێن بە فر،

هه لکردنی یه که مین تو ره بوون و
داکردنی یه که مین بی هیواییدا دیت.

ده لیت خانمه که:

ته رای لیوتم پی بغروشه
پوناکی ناو چاوانتم بده ری،
تالیک له قزتم بو بکه به موفه رک.

نیواره یه ک نه و دیت و خه نجه ره گانی ده ده هیئت
دیت و برینه کانیم نیشان ده دات
سنگی پره له توو ره بوون و
جگه ره که ی به ددان ده گزیت
عهینه که که ی ته پ ته پ بووه و گریانی لن ده تکیت

نه و ده لیت:

ماچه کانت تامی هه رمی ده ده ن
پی که نینه کانت ده مرفین
گریانیش له ولاره بوه ستیت

پانتو لیکه ره ش

قاپوتیکی ره ش

کراسیکی ره ش و

دوو چاوی سوور

دوو ده که ونه وه

کال ده بنه وه و له هه لمی بارانه که دا ون ده بن

شەۋىك دۇت؛

نەۋ دۇت:

بىزىك لىسە لىۋىتى

چون ھەناسىپەكى ھېمىن

خۇي دەكات بە ژوۋرەكەمدا ۋ

كەتتۆرەكەم دەكاتەۋە

لەبە ر خۇيەۋە دەبۇلىنىت ۋ دەلىت:

بەشۋىن شىكدا دەگەرېم

دەستەكانى بۇ ھەلگرتوۋم

ماچەكانى لى شارۋومەتەۋە

دەرژىمە سەر جىگەكەم ۋ

بە دەنگى كچىك

بارگاۋى بە تەنيايى

دەلىم:

ۋۋۋ

خۇت ۋۋۋ

ھەموۋيان بەۋۋۋ

ھەموۋيانم لى بسەنۋۋۋ

ھەموۋيانم لى داگىركە ۋ مەمدەۋۋۋ

نەۋ ھەر

دەدۇى ئ ئ ئ ئ

Pen-Ultimate Diké Omeje

This may be the last time that I try 2 shine on darkened
shores

This may be my last find in the gold mines that define the
cause

This may be the last time that my feet will ever touch
these floors

This may be my last rhyme in the shallow end of
metaphors

This may be my last try 2 right the wrongs with verbal tools

This may be my last pitch in the game that makes then
breaks its rules

This may be my last flight through skies of individuality

Or the bite that rips the fingers off the hand that thinks
it's feeding me

This may be my last shot in the darkness of hypocrisy

The last watch that I keep b4 I give up waiting patiently

The last watch I try 2 tie 2 hold the weak seams of
democracy

The last time that I lie b4 I turn and face you, honestly

This may be our first fight if you have 2 raise your voice 2 me

This may be our last night so pull your body close 2 me

This may be the melody that puts all raging minds at ease

This could be the remedy, the cure 4 every known disease

Trust is; what it is is what's meant 2 be

What you get is what you see

What you miss is what is left of me

Devoid of poetry

But what is left is what you always see

So what you see is what you get

What is left without the poetry

Is the me I've never met

This may be the last line of defence 2 save my dignity

May be my last try 2 harness and hold an audience 4

poetry

This may be the first time or the last time that you

notice me

May be the last time that I climb on 2 the fence and

sit, indifferently

This maybe my last gift 2 a god that always wants 4

more

This may be my last prayer, the first time I've really

prayed b4

This may be my last breath or the breath that I've

been waiting 4

This may be my first death... or the first time that I've
killed b4

This may be my last rave b4 I leave behind a tortured
youth

This may be my last shave b4 I grow in 2 an old recluse

This may be the last time that I clench my fist around
a pen

This may be the last time that I write
...B4 I write again...

بەر له کوټا ذايک ئۆمبج

ډهنگه ئه مه دواييين جار بېت بمه وېت له سهر ږڅڅيکي تاريخکراو بدره وشي موه
ډهنگه ئه مه دواييين دوزينه موه بېت له کانه کاني ئالتوندا که مه به سته که ديار يي بکا
ډهنگه ئه مه دواييين جار بېت قاچه کانم بهر نه م زه ويانه بکه ون
ډهنگه ئه مه دواييين قافيه م بېت له کوټاييه تهنکه که ي مه جازدا

ډهنگه ئه مه دواييين هه و لم بېت بو راستکردنه وه ي چه وتييه کاني نامرازه زاره کييه کان
ډهنگه ئه مه دواييين پله بېت له يارييه که دا که وا ده کات دواتر ياساکاني خوي بشکينييت
ډهنگه ئه مه دواييين فرينم بېت به ناسمانه کاني تاکگر اييدا
يان نه و قه پالهي په نجه ي نه و ده ستانه لي ده کاته وه که وا ده زانييت نام پي ده دا

ډهنگه ئه مه دواييين فيشه کم بېت له تاريخيکي دوو ږوو ييدا
دواييين نيشکگر تي بهر له وه ي واز له سه بري چاوه ږواني بيتم
دواييين گرې که ده مه وېت قلبيشه لاوازه کاني ديموکراسي پي توند بکه موه
دواييين جار که درو ده که م بهر له وه ي ناوړ بده موه و ږوو بو تو وه ر بگيرم، راستگو يانه

ډهنگه ئه مه يه که مين ده مه قاله مان بېت گهر پيوست بکا ده نگم بو بهر ز بکه يته وه
ډهنگه ئه مه دواييين شه ومان بېت، ده سا جه سته تم لي نزیک بکه ره وه
ډهنگه ئه مه نه و ناوازه بېت هه موو هزره توړه کان هيوړ ده کاته وه
ده شيت نه مه نه و ده وايه بېت، که هه موو نه خو شيبه کان تيمار ده کات

حه قيقه ت واته نه وه ي هه يه بر يتييه له وه ي که قه راره و ابی
نه وه به ده ست ده هيئييت که ده ييئييت
نه وه له ده ستي ده ده يت نه وه يه که بو من جيماوه

بئیه ریوون له شاعر

بهلام نهوهی چټماوه نهوهیه که هه‌میشه ده‌بیینیت

بۆیه نهوهی که ده‌بیینیت نهوهیه که به‌دهستی دټنیت

نهوهی به‌چټماوه به‌بن شاعر

نه و منه‌یه که هه‌رگیز نه‌میینوه

هه‌نگه نه‌مه دوا‌یین دټری به‌رگرکردن بیټ بۆ رزگارکردنی که‌رامه‌تی خۆم

هه‌نگه دوا‌یین هه‌والم بیټ بۆ رامکردن و هه‌شتنه‌وهی جه‌ماوه‌ریک بۆ شاعر

هه‌نگه نه‌مه یه‌که‌م‌ین جار یاخود دوا‌یین جار بیټ تۆ سه‌رنج‌م ده‌ده‌یت

هه‌نگه دوا‌یین جار بیټ به‌سه‌ر حه‌سه‌ره‌که‌دا هه‌لده‌زم و داده‌نیشم، بییا‌کانه

هه‌نگه نه‌مه دوا‌یین دیا‌ری بیټ بۆ خوداوه‌ندیک که هه‌میشه زیاتری ده‌و‌یت

هه‌نگه نه‌مه دوا‌یین نزا بیټ، یه‌که‌م‌ین جار که به‌راستی نزا بکه‌م

هه‌نگه نه‌مه دوا‌یین هه‌ناسه‌م بیټ یا‌ن نه و هه‌ناسه‌یه‌ی که چاوه‌رێم ده‌کرد

هه‌نگه نه‌مه یه‌که‌م‌ین مردنم بیټ... یا‌ن یه‌که‌م‌ین جار که هه‌رگیز کوشتنی‌کم نه‌نجام

دا‌بیټ

هه‌نگه نه‌مه دوا‌یین ورێنه‌م بیټ به‌ر له‌وه‌ی گه‌نجیه‌ی‌کی نه‌شکه‌نجه‌دراو دوا‌ی خۆم

جێهێلم

هه‌نگه نه‌مه دوا‌یین ریش‌تاشینم بیټ به‌ر له‌وه‌ی ببه‌م پیرێکی لات‌ه‌ریک

هه‌نگه نه‌مه دوا‌یین جارم بن په‌نجه‌کانم قه‌له‌می‌ک بگریت

هه‌نگه نه‌مه دوا‌یین جار بیټ بنووسم

...به‌ر له‌وه‌ی دیسان بنووسمه‌وه

My Body Is Not Yours

[He asks]
Mahwi

He asks: why when I arrived was your heart absent?

When the sun rises, the dew must rise, absent.

What a lover, to gaze at those eyes, unflinching.

No one drinks in this bar without the guard giving way.

They ask: and chemistry? Is serving mankind, but sincerely.

Abu Talib served no less than Abu Bakir.

By name, we are men, but there are men among men.

By name, sadly, it's all dawn, whether true or false.

A novice asked a gnostic about the slaughterhouse and butcher.

With his witness finger, he pointed to the courthouse and jury.

The truth teller gave us the ocean, "I am Truth," so my verses swim

Killing me was acceptable, now it is required.

Recklessness is a shame, Mahwi, and the heart God's throne.

Yours has become a temple with no idolater, a church with no
priest.

[ده پرسى] مه حوى

ده پرسى: بۆ چى من ده ركه وتم و دل بوو له تو غايب؟
كه وه ختى رۆژ هه لات، ئه لبت ده بى شه ونم له خو غايب

چ يارايه، به بى ئيمايى نه برۆ سه ىرى نه و چاوه
حه رامه مه يكه شى له م مه يكه ده بى روخسه تى حاجيب

ده پرسى: كيميا؟ خدمه ت به مه رد، نه م ما به ئىخلاسى
وه گه ر نا، كه م له بوو به كرى نه بوو خدمه ت نه بوو تاليب

به ناو ئيمه ش ريجالين و ريجالى هم رجا ل هم
به فه جرى ناو ده بن، سه د حه يف، نه گه ر سادىق نه گه ر كا زيب

له عارىف عامييه ك پرسى هه والى مه سه له خ و قه سه ساب
به نه نگوشتى شه هاده ي كرد ئيشاره ي مه حكه مه و نا ئيب

له حه ق بيزى بووه به حرى انا الحق هه ر قه سيدى كم
له باتى جائيزه، واجب گه را قه تلم بكه ن و اجيب

دل ه عه رشى خودا مه حوى خه جاله ت به له به ر غه فله ت
كه بۆ ته بو تكه ده ي بن به په مه ن يا ده ىرى بن راهيب

[Those enthroned today]
Mahwi

Those enthroned today, surrounded by ululating creatures,
will be corpses tomorrow, surrounded by shrieking creatures.

Tomorrow will cut and cut them down. Had they faith,
they would not be so eager for this world, these creatures.

The antichrist takes shape in the thought of knowledge's people.
Some follow it in herds, these creatures.

The full world is so tempting for a devil like the Devil.
He shelters in sly whispers and holds sway over creatures.

Your curtained face riots with a hundred doomsdays.
For once, take the veil off. See the earthquake of creatures.

We thought this life was water, but it was only a mirage.
All drown though they swim in drought, these creatures.

In the market universe, everyone's shop hours last his lifetime.
Jewels for shit, Mahwi, this is the behavior of creatures.

ئەوى ئەمرۆ مەھوى

ئەوى ئەمرۆ بە دەورى تەختىايە ھەلھەلەى مەخلووق
لە دەورى نەعشیا سېجەى دەبىنى ۋەلەلەى مەخلووق

بە پەل پەل کردنى سېجەى ئەگەر بېوايە باۋەريان
دەبوو قەت بەم ھەدە نەبوايە بۆ دىنيا پەلەى مەخلووق

دەخاتە فىكرى ئەھلى مەعرفەت شېۋەى جەجأل "الحق"
دەبىنى بەغزە ئەشخاسى بە دوو يا خەرگەلەى مەخلووق

ۋەھا پرفیتتە بوو عالم كە ئىبلىسىكى ۋەك ئىبلىس
نەماۋە مەئمەنى غەيرى كلىشە ۋ كەلكەلەى مەخلووق

لە پەردەى جیلوۋەكتا روو نمايە شۆرى سەد مەحشەر
نېقابىن لادە لە ۋ چىھرە، بېینە زەلزەلەى مەخلووق

بە ناۋى تىگەيشتىن ئىمە دىنيا، ھەر سەرابىن بوو
ھەموو دەشچىن بە خنكان ۋ لە ۋشكىشە مەلەى مەخلووق

لە سووقى دەھردا دووكانى ھەرگەس موددەتى عومرە
گوھەردانە بە پشكۇل دانە "مەھوى" مامەلەى مەخلووق

The Erosion Gerry Potter

Sea in/out,
cycles 'n' roundabouts
revolutions peaceful pass.
Nature got it right,
anarchy and calm are where it's at,
what it's always been,
filling fish with plastic's a greedy bitch.
The Erosion's us,
we wither 'n' whittle,
architects of splintered goods.
We've wintered every summer with pollution;
fortunate breathe,
unlucky choke.
There's this bloke thinks climate change
is hot money,
struck gold on a car-crashed Barrier Reef.
He's The Erosion,
the end, insane, eye on the dollar
and promotion.
When the commotion's a storm,
there's beauty.
Yeah, a roof blows off, but the sky lights up,
ring-pulls are murdering whales.

Black Friday January sales into the apocalypse,
Disneyland sunsets,
one wing'd or not,
bets are on when the bees are gone.
Nature may occasionally rip up trees,
but we burn them to make plastic packaging for fruit.

داخوراندن جیری پوټەر

دەریا ناوډوډ/دەروډو،
بازنەکان و مەیدانەکان،
شۆرشەکان بە نارامی تێدەپەرن.
سرووشت راستی کرد،
نیستا لە پاشاگەردانی و نارامیدایە،
نەووی هەمیشەیش وابوو،
پرکردنی ماسی بە پلاستیک، سۆزانییەکی تەماحکارە.
داخوراندن ئێمەین،
دارە وشکەهلاتووکان هەلەدەکوڵین،
نەندازیاری وردوخاشکردنی شتەکان.
بە پیسکردنی ژینگە هەموو هاوینیگمان کردوو بە زستان،
هەناسەی خواپیداو،
خنکانی بەدبەخت.

بنیادەم هەبە وادەزانی گۆرانی کە شوهەوا
پارەبەکی چەورە،
دەوڵەتەمەندبوونیکی لە پرە لە پیکدادانیکی گردی شیلانەکان.^٦
داخوراندن نەو،
لەگۆتاییدا، شیتانە، چاوی لەسەر دۆلار و

٦- Barrier Reef گەورەترین کۆمەڵەی ژێرناویی بەردی شیلانە یاخود مەرجانە، کە کەوتوووەتە
پوټەهلاتی ئوسترالیا و نیو زۆقیانۆوسی نارام.

به زبون نه وه په.

کاتیک هه راوهوړیاکان زریاننک،

جوانیبه ک له نارادایه.

به لى، سایته په ک داده پمى، به لام ناسمان ده دره وشیتته وه

ړاګیشانی نه لقه کان نه هه نګه کان ده کوژئ.

پاکتاو بوونی فروشی هه یینی ږه شی کانوونی دووهم،

خوړناو ابوونی دیزنیلاند،

په کیک بالی هه بى یاخود نا،

ګره وه کان ده کریڼ نه وکاته هه نګه کان ده ږون.

ږه نګه جاروبار سروشت داره کان بېرته وه،

به لام نیمه ده یانسو وټینین بو دروستکردنی زه رفی نایلونی میوه کان.

Tomorrow Cometh Gerry Potter

There's a comfy sofa,
monochrome shaped in yesterday.
Before the seventies,
before glam,
before tripping became compulsory.
I'm on it watching
telly,
shift workers.
Waiting baited breath and spine tight
for pocket money.
I can hear it outside,
the hum,
throb,
rattling clatters of industry.
Rumbling thunders
without dark clouds,
rain.
It feels inside,
sat with me,
sofa'd,
comfy.

Later I'll stand by its braziers,
spark spit fire-cracking,
escaping,
listening to jokes I've heard before.

سبەينىڭ بەرپە يۈرۈش جۈزى پۈتتۈرۈش

كەڭرەپ يۈرۈشكە راحەت ھەيە
تاكەڭ لە شېۋە دۈيۈنۈدا.
بەر لە ھەفتاكان،
بەر لە دۇرپۇنى،
بەر لە ھەي گەشتكردن بېيىت بە زۆرەملى.
من تەماشاي دەكەم
تەلەفزيۇن،
كۈرپەكارانى نۆرەكار.
چاۋەزۈن بە ھەناسە سارد و بېرپە شەتەكدارو
بۇ پارە گىرپان.

گۈيىستى ئەو دەنگەم لە دەرەو،
مىنگە مىنگ،
كۈتەكۈت،
ھەراۋەزىيە ژاۋەزۈي پېشە سازى.
شەرخە ھەورەت شەقە
بە بى ھەورەت شەق،
باران.
لە ناۋەو ھەستى پى دەكۈ،
لە گەلما دانىشت،
كەڭرەپ يۈرۈش،
ناسۋودە.

دواتر له پال ټاگر دانه که دا ده ووستم ،
چه خماخه له ټاگره که هه لده سئيم ،
هه لديم ،
گوئ له و نوکتانه ده گرم پيشتر بيستوومن .

Lapwings in Fallowfield Katherine Horrex

Lapwings in Fallowfield
They sit with the road's oily
tang in their nares,
their bodies like helmets in grass.

Younger ones look like soil
upon snow and nest
in the adults' thick feathers.

My sister and I at somebody's
wedding, when we hid
under somebody's dress.

زىقاۋلەى فاللاوفىلد⁷ كاسرىن ھۆرىكس

ھەلىشتون و بۆنى تىزى خزى

رېگاکان لە لووتياندايە

جەستەيان ۋەك خودەى ناو گزۈگيا

لاۋەكانيان لە خاكخۆل دەچن

لەسەر بەفر و ھىلانە

لەناو پەرۋبالى قورسى بەتەمەنەكاندا

من و خوشكەكەم لە ئاھەنگى ھاۋسەرگىرى

كەسىكى دىكەدا، كاتىك لە ژىر عەزى

كەسىكى دىكەدا خۇمان شاردۋوۋتەۋە

زىقاۋلە: جۈرە بالندەيەكە.

-۷

فاللاوفىلد: ناۋچەيەكى دەۋرۋەرى شارى مانچستەرى بەرىتانىيە.

Brexit

Katherine Horrex

The city has been stamped with leaves
and is a mail bag, waiting to be posted somewhere.
Houses, on a hillside, stacked like letters
spilling over so the wind can almost snatch them.

Its streets are grit filled markings on a shoe sole
cambering uneasily at the heel
and worn into themselves like grafted skin.
The tarmac has a greasy sheen.

Only people's backs, hunched towards shopping,
confirm life happens here, wrapped in cagoules,
people personable as tents zipped shut,
canvas for the rain to write upon.

They lean into windows lit like oilseed
believe they're holding something by its horns.
Their houses ache like letters that leave something bad unsaid.
But now the whole world knows their thoughts.

Theirs was only the stale and temporary discretion
of booths at a polling station.
Houses on the hillside turn to banners
filling with the wind, which will not take them far.

بریکزیت کاسرین هۆریکس

شاره که پوولی گه لای لی دراوه و
زه رفیکی نامه یه، چاوه رتییه بۆ شوینییک بنیژدریت.
خانوه کان، به لاپانیکه وه، وهک نامه کان که له که کراون
به و ناوه دا په رشو بلامو بوونه ته وه هه تا با بتوانییت پر یان پیا بکات.

شه قامه کانی، زیخی پر له هیمان به بنی پیلانیکه وه
به ناره حهت له پاژنه که یدا چه ماوه ته وه و
وهک پنیستیکی هه لکه نراو له ناو خۆیاند پواون.
قیرتاوه که بریقه یه کی چه وروچلیکی لی دیت.

خه لکه که به ته نها پشتیان به ره و بازار کردن ده چه میته وه،
دنیا یی ده ده ن له وهی لیره ژیان روو ده دات، به ده موچاوی هه لبه ستر او وه،
خه لک له به رد لاس نه و کاته ی زنجیری خیه ته کانیا ن قه پات ده که ن،
نه وه بارانه که له سه ر کانفاسه کان ده نوو سییت.

وهک گوله رۆن پال ده ده نه وه به رۆشنایی په نجه ره که دا
لایان وایه شتیکیان به قۆچ گرتو وه.
ماله کانیا ن نازار ده چیژن وهک نه و نامانه ی شتیکی خراپ به نه و تراوی چیده هیلن.
به لام نیستا هه موو دونیا درک به نه ندیشه کانیا ن ده کات.

نه وهی نه وان به ته نها سه ر پشکییه کی کاتی و رزیو بوو
له ناوی ژوو ره کانی ویستگه ی هه لبراردندا.
خانوه کانی لاپاله که ده بن به به یداخ
پر ده بن له با، به لام بۆ دوو ر نایان بات.

[Newroz]
Piramerd

It's new year's day. Newroz has come again:
the old, worthy Kurdish celebration of joy.
Until last year, our flowering hope was wilted
new spring's fair flower was only the blood of the young.
It was that red that brought morning's good news
from the Kurd's high horizons to nations far and wide.
It was Newroz that put a fire in their liver, so
the young went lovingly to welcome death.
Now, the sun rises from the state's high mountain.
The blood of martyrs reflects the twilight.
Now, new in the history of this nation,
every girl's breast is a battle shield.
No need to moan and weep over our homeland's martyrs.
They live forever, those who live in the nation's heart.

نه ورۆز پيره هيرد

نهم رۆژی سالی تازه یه، نه ورۆزه هاته وه
جه ئێکی کۆنی کورده، به خوشی و به هاته وه
چه ندسال، گۆلی هیوا ی ئیمه، پێ په ست بوو، تا کو پار
هه ر خوینی لاهه کان بوو، گۆلی ئالی نهو به هه ر
نه و رهنگه سووره بوو، که له ئاسۆی بلندی کورد
مژده ی به یانی، بۆ گه لی دوور و نزیک نه برد
نه ورۆز بوو، ئاگریکی وه های خسته جه رگه وه
لاوان به عه شق نه چوون، به به ره و پیری مه رگه وه
نه و رۆژه لات، له به نده نی به رزی ولاته وه
خوینی شه هیده، به رهنگی شه فقه شوق نه داته وه
تا ئیسته، روه ی نه داوه له ته ئریخی میلله تا
قه لغانی گولله، سنگی کچان بێ، له هه لمه تا
پێی ناوی بۆ شه هیدی وه ته ن، شیوه ن و گرین
نامرن نه وانه، وا له دلی میلله تا نه ژین

An Eloquent Kurd Piramerd

Come morning, I woke to gaze on new fallen snow
Slemanî wore the silvery veil of the Queen of Sheba.

I had been waiting on a snowfall as if on good news.
My hair may be snow, but I still love to throw snowballs.

Once, I made a snow lion and rode him bareback.
He stood in the shade, so stayed, frozen, until summer.

See how beautiful Goizha Mountain is in her white clothing?
Her white more charming than the sky's blue.

They say heaven's angels are clothed white as snow.
Our angel is sublime, so why aren't we past sin?

Each snowflake carries an angel of God.
Angels have come among us, so the riots and tumult.

Now, the sky clears, the sun shines down on Glazarda Mountain
and on that snow, the sunlight makes God's diamonds.

On white cheeks, golden jewels glitter:
her yellow hair suits her, the fairy on Mount Qaf

The snow lays on the roof like white milk.
Lined branches and tree limbs catch at the heart.

The ice damming the eaves is the silver chokers of a Kurdish girl.
The ice is a mirror, why even compare two such similar things?

Winter grief stiffens the hair of elderly women.
Spring returns, and the ancient trees find new heights.

کوردي رهوان پيره ميړد

سپه يني بوو، له خه و هه ستام كه روانيم به فره بار يوه
سلېماني نه لېي به لقيسه، تاراي زيوې پوښيوه

ده ميگ بوو چاوه رېي به فرېكي و ابووم مژده بي باري
سهرم به فره و كه چي هيشتا شهړه توپه لمه يو ياري

له بيرمه شپږه به فرينم نه كړد، سوارې نه بووم بي زين
نسي بوو چېگه كه ي نه بيه ست، نه ما تاكو دهمي هاووين

به بهرگي سپيه وه چه ند شوخه شاخي گوړه بيبينه
له رهنكي ناسمان دولبه ر تره، نهو سپيه نه م شينه

نه لړين بهرگي فريشته ي ناسمانيش سپيه وه كه به فره
فريشته ي نيمه بالايه، به لام ناخ بوچ نه خوړين ته فره؟!

هه موو پېچه كلوري به فرېك فريشته ي خواي له گه لدايه
فريشته كه و ته ناومان، بويه وا ناشووب و هه لايه

نه وا سامالي كړد، روژ كه و ته سهر شاخي گله زه رده
به سهر نه و به فره دا تيشكي هه تاو نه لماسي خوا كړد

به سهر گوڼاي سپيدا خشي زېرينه بريسكه ي دئ
پهري سهر كيوي قافيش هينده پرچي زه ردي خوي لي دئ

له سەر سەربان بە فر توێژالی بەست، وێنە ی چوری شیرە
قەتارە ی سەر لق و پۆپی درەختان چەند دڵگیرە

چلورە ی گوێسوانە، پلپلە ی زیوی کچە کوردە
سەھۆل ئاوینە یە، لێکدانە وە ی ئەم دوو شتە وردە

کە پیریزن سەر و پۆیلە ی بە شینی چلە تێک نالا
بەھاریەت، داری پیر ئەژیتە وە دیتە قەد و بالا

Me and the Stars Piramerd

By night, the high stars shine. They're
wretched, like me, without peace or rest.
After years, we know each other's sleepless nights well.
Scoundrels, come nightfall, our heads find no pillow.
I am up and down, lost, ill-fated. They,
like the nomadic Kurdish tribes, wander the sky.
By night, the grass drinks their tears.
By day, steam rises from my watering eyes.
Last night, near dawn, they wept over me.
They saw me distraught, between friends and enemies.
I've never seen such sincerity as in
their tears for me which I mistook as dew.
I asked the wind, "Why do they consume sorrow?
Unlike us, they live so near God's house."
They answered in dew on a leaf:
"The sparks of your evil caught the sky on fire.
Then, the northern Kurds cried out, their breath
blew smoke our way, so we weep."

من و ئەستێره‌کان پیره‌مێرد

نەستێره بەرزەکان ئەدرەوشینەووە بەشەو
وەک من بەداخەووەن، نەسرەوتیان هەیه و نەخەو
چەند س‌الە ناشنای شەوی یێداری یەکتەرین
وەک سەر سەرین، شەوئ سەر ناکەینە سەر سەرین
من خوارو ژوور لە دەست چوووەکی یۆلەت خۆم ئەوان
وەک خێڵی خوارو ژوور کەری کورد: ویڵی ناسمان
شەو شەونمی ئەوانە چەمەن ئاو نەخواتەووە
رۆژ هەلمی ئاوی چاوی منە سەر یەخاتەووە
دوئ شەو بەری بەیان بوو ئەگریان بەسەر منا
منیان کەساس ئەبینی لە ئاو دۆست و دوژمن
د‌ل‌سۆزی وام نەدیوو، کە پۆم بگری وەک خەشیم
فرمێسکەکی ئەوان بوو بە ئاونگی تیگەیییم
بام راسپارد کە خەفەت بۆچ ئەخۆن ئەوان
وەک ئێمە نین نزیکتری لای بارەگای خوان
جوابیان نووسیوو بە شەونم لەسەر گیا
تا ناسمان پ‌ریشکی بەدی ئێو هەلپ‌ژا
ناهو نزای کورده‌کانی شیمال گەییە ناسمان
بەو دوو کەلی هەناسە یە ئاو د‌ل‌ دیدەمان

The Cotton Famine⁸

Christmas, 1862

Anonymous

England! thy Christmas mirth is mixed with tears,
While pinching penury and want despoil
Ten thousand homes, where dwelt thy sons of toil;
Gone are thrifty fruits of struggling years.
Against the brighter past, thy doubts and fears
See future clouds that darken like a foil;
Yet seeds of joy find root in sorrow's soil;
To Faith and Hope the coming dawn appears.
Endure and trust, while Charity divine
Thy hungry feeds, and clothes thy shiv'ring poor;
Then, when the day of peace again shall shine
With golden gladness o'er yon western shore,
A nobler thrice bless'd commerce shall be thine,
Stain'd with the guilt of slavery no more.

8- Poems from Lancashire Cotton Famine of 1861-65

These poems were largely sourced from newspapers – local, regional, and national – based in Lancashire, around the UK, and America.

The Cotton Famine was caused by the Union blockade of Confederate exports of cotton during the American Civil War, and many of the poems address this international aspect of a regional crisis.

قاتوقری پی په موو

کریسمس ۱۸۶۲

نه ناسراو

نینگلاند! خوشی و شادی کریسمس تیکه ل به فرمیسک بووه،
له گه ل ته نگ پیهه لچنینی هه ژاری و ډاډو ووتا
ده هه زار مال، کوږه کانیاں له ږه نجبه ریدا مالیکیاں چن کردووه؛
نه و میوانه ش نه مان که له سالانی سهختیدا وولا نرابوون.
دژ به ډاډو وویه کی پرشنگذارتر، گومان و ترسه کانتان
هه وړه کانی داهاتوو ده بینن که وه ک کوږسپه کان تاریک داگه ډاون؛
وه لې تووی شادی له خاکی غمه دا ږه گی خوۍ ده دژ ټیته وه؛
له گرتگی داهاتو ودا باوه ږ و هیوا دهرده که ون.
باوه ږ و سه برت هه بې به چاکه کاری یه زدانی
برسییه کان تیر ده بن و هه ژاره کان پوښته ده بن؛
سا نه و کات که دیسان ږوژی ناشتی و نارامی ورشهی دې
به که یفسازییه کی زېږینه وه له که ناری ږوژناو او،
با کاروانی زوړوزه به ندی نه جییزاده کان بینه وه به هی تو،
چیر شور هیی تاوانی کو یلایه تی نه مینن

A Droylsden Shopkeeper's Lament Anonymous⁹

When working ceased and times went bad
Folks had no cash to spend;
I trusted out what stock I had,
In hopes that times would mend.

For years I'd worked and struggled hard,
A little cash to save,
I'd sailed through every trying storm,
And battled every wave.

But now, alas! where is my stock –
Where is my little bark?
'Tis lost, 'tis shivered on a rock,
And all around is dark.

And who shall save the little crew –
My children and my wife?
Must we all starve, and bid adieu
Unto the storms of life?

9- Poems from Lancashire Cotton Famine of 1861-65

These poems were largely sourced from newspapers – local, regional, and national – based in Lancashire, around the UK, and America.

The Cotton Famine was caused by the Union blockade of Confederate exports of cotton during the American Civil War, and many of the poems address this international aspect of a regional crisis.

I through the darkness now can spy
A lifeboat near at hand;
But O! alas it doth deny
A passage to the land.

Away, away, it slowly speeds,
Nor hears a neighbour's cry;
To serve a foreign tradesman's needs
'Twill pass a neighbour by.

O! thou unfeeling lifeboat crew –
O! ruthless Droylsden gents!
Each Droylsden shopkeeper ye screw,
And more than one laments.

لاواندنه وهی دووکانداریکی درۆیستن نهاسراو

کاتیک ئیش و کار قات بوون و چه رخی زهمن خراپ سووړا
خه لک چی تر پاره یان پت نه ما خه رچی بکهن؛
بروام به که لوپه له کانم هه بوون،
به هیوای نه وهی چه رخ به ره و باشبوون برؤا.

چه ندین سال کارم کرد و زه حه تم کیشا
بو پاشه که و تکردنی پاره یه کی که م،
به ناو هه موو زریان هکاندا خوم له قه ره ی ده ریاکان دا و
شه ری هه موو شه پوله کانم کرد.

به لام ئیستا، مه خابن! که لوپه له کانم کوان -
به له مه چکولانه که م کوا؟
نه ما، کیشای به تاشه به ردیکا و
دونیا تارک بووه.

نه ی ده بی کت ده سته ی بچووی مه له وانانم رزگار بکا -
ژن و منداله کانم؟
ده بی هه موومان برسی ببین و مالئاوایی بکهن
له باو بوړانه کانی رۆژگار؟

ئیستا تارکییش ده توانی سیخوړی بکا
به له میکی رزگار که ر له م نزیکانه یه؛
به لام ئو! مه خابن! ده ست ده تی به روو مانه وه
تا وشکانییه که نامانات

دوور، دوور، وردە وردە خیرا دەبی،
گوئی له هاوار و ناله‌ی دراوسێیه‌ک نییه؛
تا خزمه‌ت به‌ بازگانێکی بیگانه بکا
به‌لای مالی دراوسێکه‌دا تێده‌په‌ژێ

ئۆ! ئه‌ی به‌له‌مه‌ ڕزگارکه‌ره‌ بیههسته‌که-
ئۆ! ئه‌ی پیاوانی دله‌قی درۆیستان!
هه‌ر دووکاندارێکی درۆیستان ئیوه‌ ده‌یجه‌ژێن،
زیاد له‌ لواندنه‌وه‌یه‌کیش.

The Poet's Fate

Anwar Qadir Mohammed

It was a night of thick spring grass.
Heavy rain came and went.
The street lamp
trembled in the dark and the downpour.
Fear, like a fall wind,
shook the tree's courage
and pulled the door from its hinges.
The night was no night.
The bloom clawed at his own cheeks.
The tree set his heights ablaze.
Fate threw the journal of his life into the fires of hell.
At the horizon's edge, violets made a halo.
His brother, Hope, became water flushing down the whirlpool.
The flower's morning dew,
the evening's blue sky
would not come to his spirit's broken window.
Neither the late-night song
nor the distant melody from the *shimshal's* throat
disturbed the world's quiet.
They barraged him with bullets.
They blindfolded him with a black cloud.
They abandoned him to resounding gunshots.

They carved a bloody cross into his stone chest.
A tall apple tree, he was friends with the wind.
They were the planet's sonatas that night.
They were dear friends and they were with one another.

In that fitful migration,
he was among knights,
he was the storyteller of truth, goodness, love and beauty.
The day the storm turned on him,
trees and stones wept,
earth and sky pulled against history's sludge.
He was not silent.
What flared and gushed in his head
spilled into his pen, then his notebook.
He was not quiet ... he was not hushed.

چاره‌نوسی شاعیر نه‌نور قادر محمد

شه‌وی گیا ره‌شی به‌هار بوو،
تاو نا تاو یکی ره‌هیله
چرای شه‌قام
له تاریکی و لیزمه‌دا هه‌لده‌له‌رزی
ترس وه‌کو کزه‌بای پایزه،
داری وره‌ی ږده‌وه‌شاند
ده‌رگا له‌ گریژنه‌ ده‌برا...
شه‌و شه‌و نه‌بوو
گول ږوومه‌تی خوی ده‌رني
دره‌خت گری به‌ر ده‌دا له‌ بالای
قه‌ده‌ر ده‌فته‌ری ته‌مه‌نی ده‌هاو‌یشته‌ گری دۆزه‌خ
وه‌نه‌وشه‌ی دامینه‌ی ناسو ئیکلیلی بوو
نؤمیدی برای ناوه‌کی بوو به‌ که‌فه‌ژیلکه‌ی گیزه‌نی
گولی ناونگی به‌یانی،
نیواره‌ی شینی ناسمان
نه‌هاتنه‌ به‌ر په‌نجه‌ره‌ی شکاوی گیانی
نه‌ گۆرانیه‌ شه‌ودره‌نگان،
نه‌ ناوازه‌ی دووری گه‌رووی شمشال،
خاموشی دنیا‌یان هه‌ژان
دایانه‌به‌ر...
ویستیان چاوی به‌ شه‌ته‌کی هه‌رو یکی ره‌ش به‌ستنه‌وه
دایانه‌ به‌ر هاره‌ی ده‌سترژ

خاچیکى خوینینیان له تاشى سینەى هەلکۆلى
نەو دارسیوێکی بڵندى دۆستى با بوو
سۆناتاکانى هەسارەى نەو شەو بوون
دۆستى گيايى بوون و لەگەلى بوون

لەو کۆچى هات و نەهاتە،
لە پىزى سوارەکانا بوو،
داستان بێژى پاستى، خێر و ئەوین و جوانى بوو
کە زریانیش لێى هەلکرد
نەو پۆژەى بەرد، دار دەگریان
زەوى، ئاسمان خۆيان لە لیتەى میژوو هەلدەژەند،
بێدەنگ نەبوو
پزىسک و هووپی ناو سەرى
دەژانە خامە و دەفتەرى
خامۆش نەبوو ... نەو کپ نەبوو

Love and Daggers

Anwar Qadir Muhammad

for Dariush

There comes the gentle tapping of rain and lovers' weeping.
You've come from so far away,
leading the caravan of storms on a white horse,
coming through the settling smoke of our scorched plain.
You sing a red *hure*
and rouse the city's heart!
Is that the clanking chains of clouds around the stars' hands and
feet
in this dark night?
Or the moan of a poet burned by love?
Or the spark of a bright lamp in a prisoner's eyes,
that cracks the walls and seeps into the city?
It is the sweet sound of your love song,
falling flake by flake to whiten
this incinerated country of soul ...
When have we not been hungry?
When have we not been thirsty?
When have we not been in love with red rain?
Our mud home, in that strange alley,
Had laid down to rest its head on its elbows,

Its walls nostalgic with poetry.

There, we came to life,

Our mother would tap, tap, tap like rain
at night to lull us to sleep.

We grew up hungry,
some nights hunger drunk,
we fell in love with bread, flowers, girls, God and burning ...
When have we not been hungry?

There comes the gentle tapping of rain and lovers' songs.

My heart and the city street are niches for flowers,
to welcome you, darling!

When will you come, so we can
chirp and sing and say, We're nearing the season of bread,
the rains of daffodils and roses.

If you came and saw
the pure heart of a poet run through by a dagger,
his wounds pouring out leftist poems,
would you say to him,

-Dear friend! You look sad and
your smile is a sunset dripping into the yellow sea
of muted afternoons.

After nights of desire, want, and loneliness, where did you
lay your mountain head? In the lap of which pale morning
horizon?

خه نجر و عه شق ئه نوهر قادر محمهد

بۆ داریوشی هونه رهنه ند

خرمه ی نه رمی باران و گریانی دلداران دئ،
له دووره وه تۆ هاتووی،
سه رکاروانی زریانی و نه سپی سپی تاو ده دهی!
درن به ته می نالی ده شتی سوتاومان ده دهی
هۆره یه کی سوور ده که ی،
دلی شار ده خرۆشین!
زړه ی زنجیری هه وری ده ست و پپی نه ستیره یه،
له م شه وه تاریکه دا،
یا ناله ی شاعیریکه له دلدارید سووتا؟
یا ورشه ی چرای که شی چاوی زیندانییه که،
درز ده خاته دیوار و ده پرژیتته شاره وه،
گۆرانیی عاشقانه ی ده نگی شیرینی تۆیه،
کلوو ... کلوو ده بارئ و ولاتی سوتاوی گیان،
سه رپا سپی ده کا ...
- ئیمه که ی برسیی نه بووین؟!
ئیمه که ی تینوو نه بووین؟!
نه ی ئیمه که ی عاشقی بارانیکی سوور نه بووین؟!
مالی گلینی ئیمه، له کۆلانی غه ربیا،
بۆ خۆی سانی داداوه،
دایکمان خرمه ی بارانی ده کرده لایله ی شه و،
به به ریستی گه وره بووین،

شه و شهوئ تيا مه ست ده بووين
عاشقی نان و گول و کچان و خواو سوتان بووين...
نيمه که ی برسيی نه بووين؟!

خرمه ی نه رمی باران و گورانی دلداران دی،
دل و شه قامانی شار، هه موو هه ر تاقی گولن،
بو پیشوازی تو گیانه!
که ی دی تا پر به ده ممان،
بچریکینین و بلین، نیر وا وه رزی نانه،
نیرگز و گول بارانه،
نه گه ر هاتیت و بینیت،
دلی پاکی شاعیرئ درابووه بهر خه نچه ر،
زامه کانی بوو بوونه هونراوه ی چه پره وانه،
ناخو توش لیی ده پرسى:
- هاوړئ گیان! خه مبار دیاری و
برهت زه رده پهړیکه، ده تکیته ده ریای زه ردى،
ماتی ئیوارانه وه ...
سه ری که ژى شه وانی تاسه و خوژگه و ته نیاییت،
ده خه یته کوښی ئالی ناسوی کام به یانییه وه؟!

نهم شیعره ماکی گورانیه کی داریوشی پیوهیه

Sunlight, Moonlight Anwar Qadir Muhammed

for my Grandfather, Mullah Qadir Sufi

Your mosque's lantern,
the lines of your library's books, like rays of light,
took my hands and led me to the main road of Mawlawi's city.
The luster of your universal study
guided me through night snows
and taught me the Sura, "Am I not your Lord?"
The scent of your library
introduced me to daffodils' eyes and daybreak's breast.
The "I" you named
whose heart's cloudless sky has filled with your sunlight, moonlight,
what could I care for barking hallways or icy city streets?
How can I gulp down cheap wine with the clouds and their
shadows?
The "I" who followed your face as a sun
how do I share secrets with the lantern thieves?
The "I" who drank the last drop from your wine glass
how would this world not be ruins to me?
The "I" who keeps your eagle eyes
before my own
how would I descend from the sky's heights
to befriend the corpse birds, the vulture and the raven?

The "I" who swore on your black bound Quran
with the smell of milk still on my mouth,
how can my golden heart rust?
Your hand, constantly raised against injustice,
raised me to follow the truth,
taught me to worship the truth,
the morning's resounding call to prayer,
the evening's lonely devotion, and
the teardrops fallen on your white beard,
which became the mountain's melody, blending with the roaring
Sirwan River,
the litanies of truth's followers and those who keep passion's vigil.

I saw: my father
rubbed his eyes
with the bloody shirt of Joseph
and you told him: *Mullah*,
do you not yet understand
the secret and flame of revelation
or did you know these were Jacob's tears
dripping from the throne,
his screams shaking the house,
the brothers mired in mud
while Joseph's face became a land of lanterns
and sent Zuleikha's gentle heart into mad flight and
spring and migration returned to Canaan.

تاو و تریفه نه نوهر قادر محمد

بو باپیرم (مهلا قادری سوڤی)

چرای مزگه و ته کت،
تیشکی دږی کتییی کتیخانه کت،
ده ستیان گرتم، خستميانه سر شاری شاری (مهوله وی)
پرشه ییقلیمگیری حوجره کت بوو
به فره شه وان پیشم ده کتوت
نه لفوییی ده رزی (الست) ی فیئر کردم
به رامه ی کتیخانه کت
ناشای جاوی نیرگز و سینه ی به به یانی کردم
منیک که تو نوت نابم،
که تو به تاو و تریفه ت ناسمانی دلمت کردی به سامال،
چیمه له سه گوه پی هؤل و شه قامی شه خته شاره کان؟
من چۆن باده ی نزمی له گهل هوروهه لادا هه لده ده م؟
منی که شوین هه تاوی سیمات که وتبم
چۆن ده بمه هاوړازی چرای دزان؟
منی که دواچوړی جامی مه یی توم نو شیبی
چۆنم دونیا لا نابی به خه رابات؟
منی هه لوی برؤکانت
قته له به رچاوت ون نه بن
چپن له به رزی ناسمانه وه دیمه خوارې و
ده بمه هاوړی قه ل و دالانی سر که لاک؟
منی که بونی شیرم له ده م هاتین،

به قورنانه بهرگ په شه کت سويندېکې گه وره م خوار دې
چون زه پکه فتې نا نم دلهم ژهنگ ده پگرې؟
ده ستي بهرزي هه رده م دژي ناهه قې وه ستانت
هه لېکې دواي راستي کردم،
فېري هه قه رستي کردم،
زايه لې سلاي به ياني و
زيکري ته نيای ئېواران و
فرميسکاني دان دان که وتووي سره ريشه سپيېه کت
ده بوونه ناوازي که ژ و تېکه لې هاژه ي سېروان بوون
وړدي ويلاني دواي راستي و سوزه کي شه ويېداران بوون

کاتن که باوکم ده بيني
کراسي خوئيني يوسف
دين به هه ردوو ديديدا
تو پي ده لې: مه لا
ده لې هيشتا تو تېناگي
له سر و گري ته جه لا
يان ده زاني فرميسکه کاني يه عقووب بوون
چوړاوه گه يان ده به ست به داوئني عه رشا،
هاواري نه يواني ده هه ژاند
براياني نه يواني ده چوون به ناخي هه شا
سيمای يوسفيش ده بووه چراخان
شيتي ده کرد و ده يفراند دلې ناسکي زوله پخا و
به هار و کوچ ده گه رانه وه بو 'که نعان'

Great Northern Diver Michael Symmons Roberts

Mancunia at night looks like embers from above,
but hold the dive and it reassembles, cools,
coalesces into districts, flyovers, a motherboard,

now stadiums like unblinking eyes,
car lots set out as piano keys, parks with lake wounds,
counter-flow of arteries in red and white,

the bass clef curves of cul de sacs
in outlying estates, then factories with starting guns
of smoke that sting and make you squint,

now you can pick out individual cars, nags' heads
down in dark fields, glow of dressed shop windows,
drunks on their tightrope walk home,

black poplars' ragged tops, roof tiles, kerbstones,
air that drops from ice to cloud to everything a city
cooks at once until the road meets you

face-to-face, down and under, slower, denser
and the clay arrests you, holds you as a pulse for good,
so what keeps this city alive is you.

مهلهوانی مهزنی باکوور مایکل سیمۆنر رۆبیتس

مانکۆنیا¹⁰ له شهواندا ده‌لێی ژێله‌مۆیه و له‌سه‌ره‌وه لێی ده‌روانی
به‌لام دارژانه‌که راگره و خۆی ساز ده‌بیته‌وه، فینک ده‌بیته‌وه،
یه‌کده‌گرێته‌وه بۆ ده‌شه‌ره‌کان، به‌رزه‌پرده‌کان، ته‌خته‌دایک

نیستا یاریگا‌کان وه‌ک چاوه‌ نه‌ترووکاوه‌کان،
پیشانگای ئوتومبیله‌ کۆنه‌کان وه‌ک کلیلی پیاوێ پێخراون، پارکه‌کان به‌ برینی
ده‌ریاچه‌کانه‌وه،
لێشاوی پێچه‌وانه‌ی سوور و سپیی خۆینه‌ره‌کان،

کلیلی مۆسیقا له‌ باسی کویره‌کۆلانه‌کان ده‌چه‌میته‌وه
له‌ زه‌مینه‌ دووره‌ده‌سته‌کان، دواتر کارگه‌کان به‌ چه‌خماخه‌ی دووکه‌لی
تفه‌نگه‌کان که‌ وه‌ک چزووی دوو‌پشک وه‌هان و تووشی چاولاریت ده‌که‌ن،

نیستا ده‌توانی ئوتومبیله‌ ته‌نیاکان هه‌لبژێری، سه‌ری نه‌سپه‌ نه‌خۆشه‌کان
له‌ کێلگه‌ تاریکه‌کاندا، بریقه‌ی په‌نجه‌ره‌ی دووکانی پۆشاکه‌کان،
مه‌سته‌کان له‌ ژێگای پرمه‌ترسیاندا به‌ره‌و ماله‌وه،

سه‌رلقی ڕووته‌لێی نه‌سپینداره‌ ڤه‌شه‌کان، خشتی ساپیته‌کان، به‌ردچنی قه‌راغ
شه‌قامه‌کان،
ئه‌وه‌ هه‌وایه‌ی له‌ سه‌هۆله‌وه‌ ده‌بن به‌ هه‌ور و به‌ هه‌موو ئه‌و شتانه‌ی شارێک
سازی ده‌کات
تا ئه‌و کاته‌ی به‌ ژێگا‌که ده‌گه‌یت

ڕووبه‌ڕوو، خواره‌وه‌ و سه‌ره‌وه، هینواشته‌ر، چتر
قوهره‌کش ده‌توه‌ستێتی، بۆ ئه‌به‌د وه‌ک ترپه‌یه‌کی دڵ ڕاتده‌گرێ،
که‌وايه، ئه‌وه‌ی ئه‌م شاره‌ به‌ زیندوویه‌تی ده‌هیلێته‌وه‌ تۆیت.

١٠ - مانکۆنیا وه‌ک ناویکی دیکه‌ بۆ شاری مانچسته‌ر به‌کارده‌یت، به‌تایبته‌ له‌وکاته‌دا که‌ ویستی ئه‌وه‌ هه‌یه‌
شاره‌که‌ به‌ سه‌ربه‌خۆیی و جیاوازی له‌ شاره‌کانی دیکه‌ پیشان بدریت.

I Shake Out My Coat

Michael Symmons Roberts

because I cannot sleep and this unsteady
moon has lured me out with promises
to light one final act for me.

Filthy sky-black pea-coat,
I shrug it from my shoulders, grip the collar,
and begin to shake it out.

The stars cannot give second thought
to such a slight shift in the world's array
but still they flinch with each down-draught.

The backyard breeze, coaxed into mimicry,
awakens fallen leaves from cherries, acers,
laurels, limes, a silvered cloud of tree.

a crack of pylons at the edge of town.
Within an hour, it will be lifting flags
in empty cities you and I have never seen.

I curse myself for waiting days to do this,
given all the places we have been
- turbid rivers, search lit walls,

dry fields sown with thorns and minds –
no wonder it shakes out so many
splinters, dog hairs, baggage-tags, such rain.

And given all those half-forgotten places,
it is scant surprised that – look! -
my cloth, unfurled, is twice the size.

I had no sense it was so bunched and hemmed,
but now it opens into trench coat, cloak,
black wedding-train, tarpaulin, tent,

and still the dross flies from its folds.
I am a vignette: man-in-silent-yard-sees-light,
or sings-of-where-he's-been-and-what-he-almost-knows.

O moon, have a heart, my arms agony,
I cannot stop for fear that when I do,
my old coat will no longer be a fit for me.

چاکه ته که م ده ته کینم مایکل سیمونز رو بیټس

له بهر نه ووهی ناتوانم یخه وم و نه م مانگه له رزوکه ش
ته فیهی داوم به به لینی
روونا ککرده ووهی دواپه ردهی شانو بو من.

چاکه ته قوچه داره په شه چلکنه که،
له سره شان کانه هه لیده ته کینم،
په خه که ی ده گرم و
ده ست ده که م به ته کاندی.

نه ستیره کان ناتوان در دوتگی
گوډانیکی وه ها ناچیزه بن له نه زمی جیهاندا
به لام هیشتا له هه ر شه پولیکی هاتنه خواره وه سل ده که نه وه

شنه ی باخه که ی پشته وه، که قایل بو وه به لاسایکړده وه،
که لا که وتو وه کانی داره که وت، گیللاس،
غار، لیمو، هه ورکی زیوینی درخت.

درزکی ستوونه کاره باییه کان له قه راغی شاردا.
له ماوهی کاترمیریکدا، نالاکان به رز ده کرینه وه
له و شاره چولانه ی که من و تو هه رگیز نه مانینیون.

نه فرته له خوم ده که م که ږوژانیک چاوه ږی بوم نه مه بکه م،
به له به چا وگرتنی هه موو نه و شوینانه ی ږوژانیک سه ردانمان کردوون
- ږوو باره لیخنه کان، دیواره گرتووه کان،

نه و کیلکه وشکانه ی به درک و هزره کان چیندرابوون -
سهرت نه سوو ږمی زور شتی ته کاندووه
ته لزمه کان، تووکی سه گه کان، پیناسه ی باری مسافیر، وه ها بارانیک.

هه موو نه و شوینه نیوه له بیرکراوانه ش،
سه رسو ږمانیکی که موکورت وه که نه وه ی بلایی - ته ماشا!
جله کانم، به قه دنه کراوی، دووهینده گه وره تره.

نه مده زانی به و ږاده یه ده سته کراوه و قارس کراوه،
به لام نیستا ده کریته وه و ده بیته به چاکه تی شوړی زستانه، عه با،
عه زوی بوو کینیی ږه ش، مشه ما، خیمه،

هیشتاش خلته وخاله که ی له لوچه کانیبه وه ده رده چی.
من وینه یه کی کاله وه بوم: پیاوړیک-له-حه وشیک-بیده نگدا-ږووناکی-ده بینت
یان گورانی-ده لی-بو-نه و-شوینه ی-که-لینه تی-و-نه وه ی-که-خه ریکه-ده یزانی.

ناه نه ی مانگ، دلپکی هه بن، قوله کانم ژان گرتوونی.
ناتوانم له به رده م ترسدا بوه ستم، کاتیکیش ده وه ستم
چیر چاکه ته کو نه که م به به رم ناشی.

Flying Without Wings

Katan Xadimi

I pleaded with my mother for a pair of wings
She said, "You come from me,
so you have to wander the wide world barefoot."
I said, "I don't want bracelets, earrings, or necklaces,
just wings to fly with, to journey with."
My mother said, smiling, "Like our neighbor's tame pigeons
even wings will not take you far from these rooftops."
I said, "I want wings."
My mother, kneading dough in the rain, said
as if telling a neighborhood woman,
"If you go, you'll still be right here. Our bags always have holes.
I reached the border's farthest frontiers.
I saw all those girls
standing in their ashen dresses
crying, saying,
We wandered the whole world and still we are right here,
Here... in pools of blood and tears,
the cities all red,
the seas all salty.
At the border, a friend of mine
*auctioned off her love, her laughter, her past.*¹¹

11- This line is by Saba Halabjai

A lady poet *traveled through the misfortune of a fallen leaf*.¹²

A woman knelt in front of some bags,
saying, "No smuggler can rescue these stories."

I was mid-journey.

I came upon cities dressed in warmth, cities sunk in snow,
villages calling out with life and ruins that had slept for how many
years,

streets that embraced golden leaves, gardens with grinning fruit,
thirsty deserts, plains whose hearts were splashed green,
endlessly winding, narrow paths.

I wanted, with the rusty map in my mind,
to find the city I'd lost.

Only a handful of it, ashes, was left in my soul,
only a faded image in my memory.

A woman once shouted after me,
Hey! You! Are you traveling or a gypsy?
You dropped these threadbare hours and
rusted days.

I picked them up and did not thank her.

A child ran after me, "Miss, miss! Are these shards of glass yours?
They're falling out of your shoulder bag.

12- This line is by Rozh Halabjai

Without giving him a smile,
one by one, I picked up the tears.
In a dark alley, filled with days of garbage,
full of closed doors,
a strange voice chased me,
called after me,
“You! Girl! Shadi! Shoxan!¹³”
His hands were full of bloody bullets.
He said, “You dropped these.”
I picked up the bullets,
saying, “God, why can’t I lose these?”
A voice, panting, followed me,
“Oh, broken-hearted lover,
oh, Du’a¹⁴, come take back these bloody clothes.
Wherever you go, take them with you.”
They put an armful of tattered clothes
from the stoning into my bag.
I shouted, “I want to go and leave this bag behind!”
They all laughed.
My mother said, “You can’t travel without a bag.”
I said, “Mom, here, day after day, I become more of a stranger.
I have lost all the scents
that could take me back to the breath of a dewy flower at sunset.
Mom, I am more of a stranger than the laborer who knows

13- Names of two of the poet’s childhood friends.

14- Du’a was a 17-year-old Iraqi girl of the Yazidi faith who was stoned to death in northern Iraq in early April 2007, the victim of an honor killing.

nothing of this city's language,
who sees only its garbage.
I wander after a city I have only a black and white photo of.
I want to go back
and find Husni¹⁵ in an alley of Ashaba Spi¹⁶
and give her a floral dress
and say, "Husni, come be a friend to my loneliness.
Now, I can read the language of your rage."
I want to go back to the schoolyard
among the girls with the red ribbons
and take the broom from Siwail¹⁷
and say, "Come, let me sweep the school with you."
I want to go back
and sift through the city's
dumpsters, one by one,
asking after Wahab¹⁸
saying, "Where are you? I'm not afraid of you anymore,
now that I know the royal meals you sought."
I cross street after street
No one can sing the melody of my sorrows
I go to Fatana and together
we sing, "The heart suffers from love's affliction."
Fatana laughs and says,

15- Husni: a marginalized woman who walked in the bazaar naked.

16- Ashaba Spi: an old section in the bazaar.

17- Swail: a marginalized girl who worked as a caretaker in a primary school in Sarchinar.

18- Wahab: a marginalized boy always eating out of the dumpster

“You’re the only woman who comes and smokes these cigarettes of mine.”

I say, “Fatana, look,
how vibrant the world is for you while the sky above me,
like your cigarette smoke, is dark
and a lifetime, like our songs, is short and smells strange.”
And there my daughter’s voice startled me... she called out to me,
“Mom... mom, I want a pair of wings.”

I said, “But you come from me,
so you have to wander the wide world barefoot.
She said, “I don’t want bracelets, earrings, or necklaces,
just wings to fly with, to journey with.”

I said, laughing, “Like our neighbors tamed pigeons
even wings will not take you far from these rooftops.”

She said, “... I want wings.”

I said, “You can’t travel without a bag.”

فرین به بے بال.. کەتان خادیمی

بیانوی جووتیک بالم له دایکم گرت
وتی تۆ له نه سلی منیت
ده بێت به پێی په تییه وه به هه موودونیدا بگه ریت...
وتم: من بازن و گواره و ملوانکه م ناوێت
بالم ده ویت پێی بفرم سه فەر بکه م
دایکم به پیکه نینه وه ده یوت: وه ک کۆتره مالبه کانی دراوسێکان
باله کان له م سه ربانه زیاتر دوورت ناخه نه وه
من ده موت.....بالم ده ویت
دایکم له بهر باران هه ویری ده شێلاو
به ژنه دراوسێکه مانی ده وت
گه ر برۆیت....هه ر لێره یت چونکه جانتاکانی سه فەرمان هه میشه کون کون
تائه سه ری سنووره کان گه یشتم
هه موو ئه وکچانه م بینین که
به کراسی خۆله میشییه وه سه ستابوون
ده گریان و ده یانوت:
هه موودونیا مان ته ی کرد که چی هه ر لێره بووین
لێره...له نیۆ گۆماوی خوین و فرمیسکا
شاره کان هه موو سوور بوون
ده ریاکان هه موو سوویر

لهوسەر سنووره هاوړنیه کم
 (هه راجی عیشق و قاقاو رابوردووی خووی ده کرد^{۱۹})
 کچنکی شاعیر (سەفەری ده کرد به نړیو میحنه تی گه لایه کی وه ریدو^{۲۰})
 ژنیک به دیار چه ندجانتایه که وه هه لئرو شکابوو
 ده یوت هیچ قه چاخچییه که نه م چیرۆکانه ی پیده باز ناکرین
 من هه ر له سەفەردا بووم
 یم که وته شاری گهرم پۆش وشاری له به فرا نو قوم بوو
 گوندی پرله هاواری ناوهدانی و ویرانه ی خه وتوی چه ندان سأل
 شه قامی باوه ش کردوو به گه لای زه ردو و باخاتی ده م به زه رده خه نه ی میوه
 سه حرای تینوو ده شتی دل پڑاو به یه رنگی سه وز
 توله ری باریک و پینچاو پیچ ونه بر او
 ده مویست به پڑی نه و نه خشه رزیوه ی می شکمدا
 بگه م به وشاره ی لیم ون بوو بوو
 ته نه اچنگیک خوله میشی له رۆحمدا به جیما بوو
 وینه یه کی کاله وه بووی له زاکیره مدا جیهیشتبوو
 ژنیک به دومدا هاواری ده کرد.... ده یوت
 هو.... تو... موسافیری یان قه ره ج؟
 نه م کاترمیره رزیوانه و
 نه م رۆژگار ه ژه نگا و بیانه له تۆده که ون
 هه لمده گرتنه وه وسو پاسم نه ده کرد
 مندالیک رایده که به دومدا ده یوت ... داده..... داده..... نه م شووشه وردانه هی تۆن
 له و جانتایه ی شاتنه وه هه لده وه ون
 بیته وه ی بزه یه کی بۆ بکه م

۱۹- دیره شیعرنکی سه با هه له بجه ی

۲۰- دیره شیعرنکی رۆژ هه له بجه یی

دانه دانه ی فرمیسکه کانم هه لده گرتنه وه
له کۆلانیکی تاریکی پر خاشاکی رۆژدا
پرله ده رگای داخراو
ده نگیزی غه رییانه دوامکه وتبوو
بانگی کردم
کچی شادی..... هۆ شوخان
ده سته کانی پریوون له گولله ی خویناوی
وتی ئه م گولانه له تۆ هه لده وهرن
گوله کانم هه لگرتنه وه و
وتم..... خودایه بۆلیم ون نابن
ده نگیک به هه ناسه برکویه دوا ی هه نگاوه کانم که وتبوو
هۆ عاشقه دلشکاوه که
دوعا..... وه ره ئه م جله خویناوییه وه وه
بۆکوئ ده رۆیت بیانیه بۆ نه وئ
باوه شیک جلی زیوال زیوالبووی
ژێر به رد بارانیان خسته وه نیو جانتاکه م
هاوارم کرد ده مه وئیت برۆم ئه م جانتایه به جیییل
هه موو پیده که نیرن
دایکم وتی سه فەر بیجانتا ناکریت
وتم دایه ... لیچره رۆژ به رۆژ نامۆتر ده بم
هه موو نه و بۆنانه م ونکردوون
که ده مه به نه وه لای هه ناسه ی گولی ته رۆبۆنی ئاوابوون
دایه .. غه ریترم له و کریکاره ی که هیچ له زمانی نه م شاره نازانیت
ته نیا خاشاکه که یان ده بیینیت

من به دواى ئه و شاره داوڤلم كه ته نيا وښه يه كى ږه شو سپيم له لا ماوه
 ده مه وښت برځمه وه
 له كوچه يه كى (نه سحاب نه سپيدا) (حوسنى²¹) بدوږمه وه
 كراسيكي گول گولښى له بهر بكم
 بلښم حوسنى وه ره تو هاورږى ته نيايم به
 من ئيستا زمانى توره يه كى تو ده خوښمه وه
 برځمه وه بو حه وشه كى قوتا بخانه و
 له نږو كچو له قرديله سووره كاندا ..
 گسكه كه له (سوه يل²²) وه رگرم
 بلښم وه ره باهه موو قوتا بخانه كه ت له كه لدا گسك بدهم
 ده مه وښت برځمه وه
 سر بكم به يه كه به يه كى حاوييه كانى شاردا
 سوړاخىكى (وه هاب²³) بكم
 بلښم تو له كوښت.... من نيدى له تو ناترسم
 ئيستا ده زلم تو لږه به دواى چ خوانيكي پاشايانه دا ده كه رايته ؟
 شه قام به شه قام ده برم
 كه سيك به ناوازي خه مم گوراني نازانيت
 ده پمه لاي (فه تانه²⁴) وپيښه وه گوراني
 (دل نه خوښى ده ردى عيشقه) ده لښين
 فه تانه پيښه كه نيت وده لښت
 تاكه ژنى ديښته نږو دوكه لى نه م سىگارمه وه وه
 ده لښم فه تانه بروانه
 لاي تو دونيا چهنه ډنگاو ډنگه ناسمانى لاي منيش

۲۱- حوسنى: نه و ژنه بيركوله بوو كه زور به ي جاره له ده ورو به رى نه سحابه سبى به رووتى نه م بينى

۲۲- سوه يل: نه و كچه بيركوله ي كاركوزار بوو له قوتا بخانه ي سهرجنارى سهره تايى

۲۳- وه هاب: نه و گه نجه بيركوله بوو كه به منالى ده رښتم بو خوږشتن له حاويه كه نه م بينى خاشاكى ده خوارد.

۲۴- فه تانه ي وه ليدى: نه و ژنه هونه رمه نده ي له بارږيكي ده روونى ناله باردا سالانكه ژيان ده گوزهرينيت

وہك دوكه لی سیگارہ کہ ت تاریك
تہ مہ نیش وہك گۆرانیہ کان کورت و بۆنی غەریبی لیدیت
دہنگی کچہ کہم ږاچلہ کاندہ..بانگی کردم
دایہ...دایہ جووتیک بالم دہویت
وتم:تۆ لہ نہ سلی منیت
دہ بی بہ پیی پە تیہ وہ بہ دونیادا بگہ ږیت
وتی:من بازن وگوارہ و ملوانکہ م ناویت
بالم دہویت پیی بفرم....سەفەر بکہم
بہ پیکہ نینہ وہ وتم:وہك کۆترہ مالیہ کانی دراوسیکان
بالکان لہم سەربانہ دوورت ناخەنہ وہ
وتی:بالم دہویت
وتم:سەفەر بیجانتا نا کریت

Tales from this side of a window ... behind
a locked door
Katan Xadimi

A strange soul comes to you and
tells its story as a refugee
of loitering at the city's post office
waiting for an open letter.
Before the letter's in hand
the entire city has read it.

.....
I have walked these silent sidewalks so often
so foreign ... in tumult ... these shaken streets
I'm as strange as a soul far from life ... from sight ... from an un-
ruly joke
from a grown person ... from everything
I am a woman grafted with child
A boy whose fantasies cut sharply through the sky, like birds.
His hands never reach the garden's color,
but he always catches the scent of the garden's morning breeze.
His hands will not reach the spring,
but still bear the scent of the sea.
A boy who doesn't know to murmur a song for life,
but ... has become a symphony for my soul.

.....

Such time I've offered to the ticking of his heart's clock
less so to the wall's broken clocks
yet more to the clock within the traveler's bag
and still less to the ticking seconds that spell out day and night and
the passing seasons

And who will report the news that this house has become a mirage

...

Who will read the white notice boards
of lively death

.....

Life for me and you what was it
but tending a garden endlessly overcome by fall
with no fruit, no harvest season

.....

For ten years, my pen has wept

Sung

Danced

Raved

But no one could walk over to this side of his words
From the other side, behind a locked door, locked window,
they listen to time shatter.

They say what odd creatures they are to live with these wounds!!!!!!

They can't, my boy, can't

find his home address, which has become a mirage on the municipal map.

What sports network

discusses the competition between us and the days?

What ... gardener ... sees this garden's disease?

Covers the story

of the young, fallen fruit?

What zoom lens can

capture and show the crowds an image of a murdered soul?

What website understands the evaporating woman

who with the morning rain returns to her kitchen

or discusses spring, how rapidly, its hair all tangled,

it passes by our window, how we will not see it again

.....

In this sanctum of yours and mine,

on this side of this locked door,

I call on God

I say

God these keys, now and again, hide them from us.

God ... how do these windows speak?

God ... see how these curtains shiver with fever?

How long will sadness stalk

this room in this coat?

God ... if you send death

let him take a picture of us:
two lovers on the wing of a single destination
for after me, “the language of his fingers
will be lost,”
and after him,
“the language of my tears.”

حیکایه ته کانی ئەمدیو پەنجەرە یەک ... ئەمدیو دەرگایەکی گلۆم دراو کەتان خادیمی

رۆحێک غەریبانە دێتە حەزورتان و
حیکایەتی پەناھەندەیی خۆی ئەگێڕێتەو
حیکایەتی گەڕانی بە نێو پۆستەکانی شارد
چاوەڕوویی نامە یەکی کراوەیە
بەر لەوێ بگاتە دەستی ئەم
هەموو شار خۆیندی بێتەو

.....

هێندە پیاسەم بە نێو ئەم ڕاوووە بێدەنگانەدا کردوو
نامۆم ... بە ژاوە..... ژاوی شەقامەکان
غەریبم وەک غەریبی ئەو بۆ (یان... ئەو بۆ ڕوانین.... ئەو بۆ نوکتە یەکی
عەجول...

ئەو بۆ گەورە یەکی بالابەر ز..... ئەو بۆ هەموو شتێک.....
من (تێکی مۆتور بە کراوم بە منالێک
کە خەیاڵی وەک مەلەکان تێژ تێدە پەڕێت
دەستی بەر ڕەنگی باخەکان ناکەوێت
بەلام هەمیشە بۆنی نەسیمی بە یانیانی نێو باخێکی لێدیت
دەستی ناگاتە دەستی کانییەک
بەلام بۆنی تەپایی دەریا لە دەستە کانییەو ئەرژێ
کوێرێک نازانێت لە بەر خۆیەو گۆرانییەک بۆ (یان بلی
بەلام بۆتە سەمفۆنیایەک بۆ رۆحی من

.....

هێندە کاتم بە تەپە ی کاتژمێرە کە دلی ئەو بە خشیو
کە مەر بە کاتژمێرە شکاوەکانی سەر دیوارەکان
دوووتر بە کاتژمێری نێوجانتای موسافیرێک
کە مەر بەو چرکە چرکانە ی شەوو رۆژ ئەخوێننەو
وەرەکان بە پێتە کەن

ناخر گئ هه وائی به سه را بیونی ئەم ماله بلاءو ئەکاته وه
کئ لافیتە یه کی سپی مه رگئکی زیندوو
ئەخوئینتە وه

.....

ژیان بۆ من و تۆ چی بوو
بئجگه له باخه وان بوون له باخچه یه کی هه میسه دا پۆشراو به پاییز
به بن هاتنی وه رزی میوه چنن

.....

ده ساله ئەم قه له مه مه ئەگری
گۆرانی ئەلئیت
سه ما ئەکات
ورئنه ئەکات

به لأم که سێک نهیتوانی پێخاته ئەم دیوی دپره کانیه وه
له و دیو ده رگاو په نجه ره ی کلۆم درا وه وه
گوئ له هه لا ... هه لایبونی ته مه ن ئەگرن
ئەلێن چ مه خلوقئکی عه جیین به م برینا نه وه ئەژین!!!!!!
ناتوانن کورم ناتوانن

نه دره سی مالی بدۆژنه وه، بووه به سه را ب له نه خسه ی شاره وانیدا
کامه به رنامه ی وه رزشیی

باسی پالەوانیه تیه کانی من و تۆ ئەکات له گه ل پۆژگارد
چ ... باخه وانێک ... ئافاتی ئەم باخه ئەبیینت؟
تا چیرۆکی هه لوه رینی میوه فه ریکه کان
به میدیا کان را بگه یه نیت

زوومی چ کامیرایه ک نهتوانیت

وئنه ی رۆحئکی کوژراو بۆچه ماوه ر بگرتیت ... ٩٩٩٩٩

کامه سایت له به هه لمبوونی ژئیک ئەگات ...

له گه ل باراندا به یانیا ن دیته وه بۆ چێشتخانه که ی

یان باسی به هار بکات که چه ند به په له و به سه رو قژی ئالۆسکا وه وه
به به رده م په نجه ره کانماندا نه روات و نایبییننه وه

.....

له م خه له ته ی خۆم وخۆتدا
له مدیو ئەم ده رگا کلۆم درا وان وه
بانگ له خودا نه که م

نەلیم
خودایە نەم کلیلانە تاو ناتاوئ خۆیان لیمان ون نەکن
خودایە نەم پەنجەرانی چۆن قسە نەکن
خودایە بنواڕە لەرزو تای نەم پەردانە
نەم حەسرەتە تاکە ی بەم پالتۆیەو
بەم ژووڕەدا پیاسە نەکات
خودایە نەگەر مەرگت نارد
باوەک دوو عاشق لەسەر بآلی یەک نەجەل
وینەمان بگرئ
ناخردوای من " کەس لە زمانی
پەنجەکانی تیناگات "
دوای نەویش
کەس لە زمانی گریانی من ناگات

My Body Is Not Yours

ABOUT THE AUTHORS

Bachtyar Ali (1966-) is one of the most prominent contemporary authors and poets from Iraqi Kurdistan. He has written over 40 books of fiction, poetry, and criticism, including 12 novels, and has been translated into Kurmanji Kurdish, Persian, Arabic, German, Italian, French, English, and other languages. In 2017, he was awarded the Nelly Sachs Prize, the first author writing in a non-European language to do so. In 2005, the Ministry of Culture of Iraqi Kurdistan elected the novel *Shari Mosiqare Spiyekan* (The City of the Musicians in White) as the best book of the year. In 2009, Ali received the first HARDI Literature Prize, part of the largest cultural festival in the Kurdish part of Iraq. In 2014, he was also awarded the newly established Sherko Bekas Literature Prize. He has lived in Cologne since 1998.

بهختیار علی (۱۹۶۶-) یه کیکه له دیارترین نوسەر و شاعیره‌کانی کوردوستان. تا ئیسته زیاتر له ۴۰ کتییی نووسیه له بواره‌کانی، شانۆ، شیعەر، ڤه‌خه، گوتاری فیکری، له‌گه‌ل ۱۲ ڤۆمان، که کران به کرمانجی، فارسی، عه‌ره‌بی، نه‌لمانی، ئیتالی، فه‌ره‌نسی، ئینگلیزی و زمانی دیکه‌ش. سالی ۲۰۱۷ خه‌لاتی نیلی زاکیسی به‌ده‌ست هینا، که بوو به یه‌که‌م نووسەر به زمانیکی نه‌وروپی نه‌نوو‌سیت و نه‌و خه‌لاته‌ش به‌ده‌ست به‌هینیت. سالی ۲۰۰۵، وه‌زاره‌تی ڤۆشنیری ڤۆمانی 'شاری مؤسیقاره سپیه‌کان'ی وه‌ک باشت‌ترین کتییی سال دیاریکرد. سالی ۲۰۰۹ یه‌که‌مین خه‌لاتی 'هه‌ردی' به‌ده‌ست هینا. سالی ۲۰۱۴ خه‌لاتی شیرکو یکه‌سی به‌ده‌ست هینا. له سالی ۱۹۹۸-ه‌وه له کۆلین ده‌ژی له نه‌لمانیا.

Kajal Ahmad (1967-), a contemporary Kurdish poet and journalist, was born in Kirkuk, a contested city in Iraq. Known for the show Dijebaw on Kurdsat, she began writing poetry in 1986. Her poems, known for being “fierce” and “sensual,” have been translated into Arabic, Persian, Turkish, Norwegian, and English. The English-language *Handful of Salt (The Word Works)*, a translated collection of her poetry, was published in 2016.

که ژال ئه حمهد (۱۹۶۷-) شاعیر و ږوژنامه نووسه، له کهړکوک له دایک بوو. یه کیک له و شتانه ی که ژالی پښ د ه ناسریتته وه بهرنامی 'د ژه باو' بوو له که نالی کوردسات. که ژال له سالی ۱۹۸۶ ه ده سته به نویسی شاعر کردوو. شعیره کانی که به وه ناسراون 'یاخی' و 'هه ستیار'ن، وه رگړدراونه ته سهر زمانی عه ره بی، فارسی، تورکی، نرویکی و ینگلیزی. سالی ۲۰۱۶ کتیبی 'مشتیک خوئ' به زمانی ینگلیزی بلاو بوووه.

John Ash (1948 - 2019) was an expatriate British poet and writer.

His lifelong interest in Byzantium (especially its architecture) was a major theme which ran through his poetry, fiction and travel writing, along with family, friends and the three major cities he has lived in.

Ash was born in Manchester, England in 1948, the son of schoolteachers. With a brief break to attend the University of Birmingham (B.A. 1969) and to take a post-graduation year in Cyprus, he remained in the city of his birth until 1985.

Moving to New York City in 1985, Ash became associated with the New York School of poets and formed a strong and lasting friendship with its leading proponent, John Ashbery. After stints teaching at the University of Iowa and the University of California, Berkeley, he moved to Istanbul in 1996.

جۆن ئاش (۱۹۴۸-۲۰۱۹)، شاعیر و نووسەری دوورەولاتی بەریتانی، بەدیزایی ژيانی ئارەزوویەکی زۆری ھەبوو. بۆ بیزەتینیپەکان (بەتایبەتی لەرووی بیناسازییەو)، ئەو ھەش ڕەنگدانەو ھەبوو. لە شاعر و بەرھەمە خەیاڵییەکان و یادداشتی گەشت و گەڕانەکانی، لە پال خیزان، ھاوریکانی و ئەو سنی شارە سەرھەکیبەکی کە تێیاندا ژیاو.

ئاش، لە سالی ۱۹۴۸ لە شاری مانچستەر لەدایک بوو. دایک و باوکی مامۆستای قوتابخانە بوون. جگە لە ماوەیەکی کورت کە لە زانکۆی بیرمینگھام خویندوویەتی (بەکالۆریۆس ۱۹۶۹) ھەروەھا سالیکی خویندنی بالا لە قوبرس، تا سالی ۱۹۸۰ لە مانچستەر ماوەتەو.

لەو سالی دا بەرھەو شاری نیویۆرک ڕۆشتوو و پەییوەست بوو بە قوتابخانەکی نیویۆرکی شاعیران. ھەروەھا پەییوەندییەکی بەھیز و درێژخایەنی لەگەڵ شاعیری ناوداری ئەمەریکی جۆن ئاشبیری ھەبوو. دواک ماوەیەکی وائەوتنەو لە زانکۆی نایووا و زانکۆی کالیفۆرنیا، بێرکلی، لە سالی ۱۹۹۶ جۆن ئاش ڕۆیشتوو بۆ نیستەنبۆل.

Lazo Azad (1985-) was born in Slemani. She left Kurdistan in 2000 and finished elementary and high school in Sweden. She has a Bachelors Degree in Social Science and a Masters Degree in Youth and Community. She now lives with her daughter Ophelia in the United Kingdom. She is the Co-founder and former Director of the Mexek Project in Birmingham and a member of the Kanga Management team.

لازۆ ئازاد (۱۹۸۰-) له سلیمانی له دایک بووه. له ساڵی ۲۰۰۰وه کوردستانی به جیهیشتوووه و قۆناغی ناوهندی و نامادهیی له سوید خویندوووه. خاوهنی برۆانامه‌ی به کالۆریۆسه له زانسته کۆمه‌لایه‌تییه‌کاندا له‌گه‌ڵ برۆانامه‌ی ماسته‌ر له گه‌نج و کۆمه‌لگه‌دا. نیسته له‌گه‌ڵ ئۆفیلیای کچیدا له به‌ریتانیا ده‌ژی. یه‌کیکه له لیژنه‌ی دامه‌زرینه‌ری پرۆژه‌ی میخه‌ک له بێرمینگهام و نه‌دامی تیمی 'کانگا'یه.

Hafsah Aneela Bashir is a Manchester-based poet, playwright and performer originally from East London. Founder and co-director of Outside The Frame Arts, she is passionate about championing voices outside the mainstream. Winner of the Jerwood Compton Poetry Fellowship 2019, she was writer-in-residence with Manchester Literature Festival, is an Associate Artist with The Poetry Exchange, an Associate Artist with Oldham Coliseum Theatre and a Supported Artist at Royal Exchange Theatre. Her debut poetry collection *The Celox And The Clot* is published by Burning Eye Books.

حەفسە ئەنیلە بەشیر شاعیر و شانۆنامەنووس و پێرفۆرمەر دانیشتووی شاری مانچێستەر، خەلکی ڤۆژھەلاتی لەندەن. دامەزرێنەر و بەرپۆبەری (دەرەوێ چوارچۆوەکانی ھونەر)، ھەول دەدات دەنگی ئەو کەسانە بگەیەنێتە خوێنەر کە لە دەرەوێ ڕەوتی گشتی کاردەکەن. براوەی جیروود کۆمتۆنی باربوی خوێندنە ڤۆ شیعەر لە ساڵی ۲۰۱۹، یەکێک بوو لە نووسەرەکانی نیشتمانی جیپووی فیستیڤالی ئەدەبیاتی مانچێستەر، یەکێکە لە ئەندامانی ھونەرەدانی شیعەر، ئەندامی ھونەرەدانی شانۆگەری ئۆلدهام کۆلیژیەم، یەکێکە لە ھونەرەندە دیارەکانی شانۆگەری ڤۆیال. کۆمەڵە شاعیری کە بە ناوی (سیلۆکس و برین) کە لە لایەن چاپخانەی کتێبی چاوی سوتاووە ڤۆ کراوەتەو.

Nazand Begikhani (1964-) was born in Kurdistan beside the Zagros Mountains. She is a contemporary Kurdish/British writer, and poet as well as a leading academic researcher into gender-based violence and an active human rights advocate. She is an honorary Senior Research Fellow at the University of Bristol's Centre for Gender and Violence Research, has been awarded the Vincent Wright Chair 2019-2020, and works as a visiting professor at Sciences Po School for International Affairs, Paris.

نەزەند بەگىخانى (۱۹۶۴-) شاعىر ۋە لىكۇلەرە لە توندوتىژىيە جىندەرىيەكاندا ۋە پالېستىكارى مافەكانى مەۋشە ۋە بە ھەردوو زمانى كوردى ۋە ئىنگلىزى دەنوسىت. ئەندامى فەخرى سەنتەرى جىندەر ۋە لىكۇلىنەۋەى توندوتىژىيە لە زانكۆى بريسٹۆل، سالى ۲۰۱۹-۲۰۲۰ Vincent Wright Chair پى بەخشاۋە ۋە ۋەك پروفېسسورى ميوان لە قوتابخانەى 'پۆى' زانست بۆ پەيوەندىيە نىۋودەۋلەتییەكان كار دەكات.

Sherko Bekas (1940–2013) published over forty books and served as the founding chair for Sardam, a major publishing house in Iraqi Kurdistan. In his twenties, he joined the Peshmerga and fought the Baathist regime. Under severe political pressure, he sought asylum in Sweden from 1987 to 1992. His poems have been translated into Arabic, Swedish, Danish, Dutch, Italian, French, and English.

شیرکو بیکهس (۱۹۴۰-۲۰۱۳) زیاتر له ۴۰ کتیبی بلاوکرده و ووهک سرڅکی ده ستگای سرده م خزمه تی کردو ووه. له بیسته کانی تمه نیډا، په یوه نډی کردو ووه به هیزه کانی پشمه رگه ووه و دڅی رژیمی به عس جه نگاوه. له ژیر په ستانی سیاسیدا چو ووه یو سوید و سالی ۱۹۸۷ یو ۱۹۹۲ له وی ژیاوه. شیعره کانی ووه رگپر دا ونه ته سر زمانه کانی عره بی، سویدی، دانیماړکی، هو له نډی، نیټالی، فنه ونسی و ټینگلیزی.

Eva Gore-Booth (1870 –1926) was an Irish poet and dramatist, and a committed suffragist, social worker and labour activist. The daughter of Anglo-Irish landowners, Gore-Booth was born in 1870 in County Sligo into a life of privilege. The private education she received helped spawn her independent thinking and creative self-expression. Gore-Booth's poetry, especially such later works as *The One and the Many* and *The Egyptian Pillar*, include themes of social change and sexual liberation.

Gore-Booth became a leading voice in the suffragist movement, especially after they moving to the industrial city of Manchester. There she helped female factory workers organize and fight for better working conditions. In 1900 Gore-Booth became a leading figure of the Manchester Trade Union Council, which was enormously influential in the formation of dozens of other female unions.

ئىفا گۆر بوت (۱۸۷۰-۱۹۲۶) خانمە شاعىر و شانۇنامە نووسى ئىرلەندى، داکۇكىكارى مافى دەنگدانى ژان و کارمەندى كۆمەلایەتى و چالاکوانى مافەکانى گۆرکاران بوو. لە بنەمالەیهكى ساماندارى خاوەن-زەوىی ئەنگلۆ ئىرلەندى لە دەشەرى سلیگۆ لە سالى ۱۸۷۰ دا لە دایک بوو. بە هۆی خویندنى تايبەتەوہ توانیویەتى بىیتە خاوەن مەعریفە و فکرى خۆی و توانای دەرپرینی بیروباوەرەکانى خۆی هەبیت. شیعەرەکانى گۆر بوت، بە تايبەتى هۆنراوەکانى کۆتایی ژيانى بۆ نموونە (تاک و زۆرینە) و (کۆلەكەى میسرى) باس لە پرسەکانى وەك گۆرانى كۆمەلایەتى و نازادى سیکسى دەکات.

گۆر بوت یەکیك بوو لە دەنگە دیارەکانى بزوتنەوہى ژان بۆ داواکردنى مافى دەنگدان بۆ ژان، بە تايبەتى دواى گواستنەوہى بۆ شارى مانچېستەر كە شارێك بوو پيشەسازى تيايدا بە هیزبوو. لەوژى توانى یارمەتى ژاننى کرێکار بدات یەكبگرن و داواى مافەکانى خۆیان بکەن لە پیناوى فەراھەمکردنى دۆخێكى باشتەر بۆ کارکردن. لە سەرەتای ۱۹۰۰ دا، بوو بە کەسیكى دیارى یەکیتى ئەنجومەنى بازرگانى مانچېستەر، کە زۆر کاریگەر بوو لە دامەزراندنى دەیان یەکیتى دیکەى ژان.

Dilan (1927-1990) His father, Ahmed Dilan was a poetry enthusiast and a maqam specialist, apart from Kurdish he was fluent in Persian and Arabic, he played a key role in his son's love for poetry and maqam. Dilan went to Xalidiye Primary School, before completing secondary school, his father became ill; family responsibilities fell on his shoulder and he had no choice but to leave school and work. He was offered a job at the local tobacco company as a Clerk. The first poem Dilan wrote was in 1948, at a festival, he recited the poem to the famous Kurdish nationalist poet Faiq Bekas, father to Sherko Bekas. In 1948, Dilan and his brother, Qadir Dilan, a musician, met with Piramerd in Mewlewi street, the aging philosopher took out his cigarette packet and wrote the Newroz poem on it before handing it over to them, he then asked if they could write a melody for the poem and if Dilan himself could sing it when Newroz arrives. It didn't take long before Qadir Dilan wrote the timeless Newroz melody with Dilan being the first artist to sing it on 21 March 1948. Today all over the cities of Kurdistan the song is played when Newroz arrives.

دیلان (۱۹۲۷-۱۹۹۰) باوکی دیلان، نهمه د دیلان، شاعیر و مه قامیژر بوو، بیجگه له کوردی، فارسی و عهره بی به باشی زانیوه، رڼلی سهره کی هه بووه له وه دا که کوره که ی حه زی له شیعر و مه قام بیټ. دیلان قوڼاگی سهره تای خویندن ته و او کردووه، به لام له قوڼاگی ناوه ندی باوکی نه خوش ده که ویت، ئیدی له ناچاریدا واز له خویندن دینیت و ئه رکه کانی خیزانه ی ده گریتته نه ستو. دیلان سالی ۱۹۴۸ یه که م شیعر نووسی. سالی ۱۹۴۸، دیلان و براکه ی قادر دیلان که موسیقار بوو، له شه قامی مه ولوی چاویان که وت به پیره میژد. پیره میژدی فله یله سوفی به ته مهن پاکه تی جگه ره که ی ده رهینا و شیعر نه ورۆزی له سهر نووسی و دی پینان و داوای لیکردن نه گهر بتوانن ناوازیکی بو دابنن و دیلان خوی بیکات به گورانی بو نه ورۆز. ئیدی بو یه که م جار له نه ورۆزی ۱۹۴۸ دا قادر دیلان کردی به گورانی.

Rosie Garland writes long and short-form fiction, poetry and sings with post-punk band The March Violets. She also performs twisted cabaret as Rosie Lugosi the Vampire Queen. With a passion for language nurtured by libraries, she started out in spoken word, garnering praise from Apples and Snakes as ‘one of the country’s finest performance poets’. She has six published poetry collections and three published novels.

رۆزی گەرلاند نووسەرێکی دیاره و جۆری جیاواز له تێکست ده‌نوسیت، له ناویاندا چیرۆکی درێژ و کورت و شیعەر، له هه‌مان کاتدا له‌گه‌ڵ گروپی په‌نکی (مارچ فایڤلیتس)، رۆلی وه‌کو رۆزی لوگۆسی بینیه‌وه له به‌نامه‌ی فامپایه‌ر کویڤ. ئه‌و حه‌زه‌ی هه‌یه‌تی که به هۆی کتێبخانه‌کانی شاره‌که‌یه‌وه دروست بوو وای لێ کرد به ده‌نگی خۆی شیعهره‌کانی بخوێنێته‌وه. له لایه‌ن (ناپلز و سنه‌یکسه)وه به‌ باشتترین پێشکه‌شکاری هونه‌ری ناوبرا. رۆزی خاوه‌نی شه‌ش کتێبی شیعیری و سێ رۆمانه‌.

Elizabeth Gaskell (1810 –1865), often referred to as Mrs Gaskell, was an English novelist, biographer and short story writer. Her novels offer a detailed portrait of the lives of many strata of Victorian society, including the very poor. Her work is of interest to social historians as well as readers of literature. Her first novel, *Mary Barton*, was published in 1848. Other notable works include *The Life of Charlotte Brontë*, 1857, the first biography of Charlotte Brontë; and the novels *Cranford* (1851–53), *North and South* (1854–55), and *Wives and Daughters* (1865).

ئىلزابېت گاسكىل (۱۸۱۰-۱۸۶۰) كە ناسراۋە بە خاتوو گاسكىل، ئۇنىڭ نۇقتىلىق ۋە چىرۆكنوۋىسى ۋە ژىاننامە نوۋىسى ئىنگلىزچە. دۆمانەكانى باس لە كۆمەلگەي فېكتۇرىيى دەكات، لە ئىۋېپاندا ژيانى ھەژارەكانى ئۇ سەردەمە. كارەكانى جىي سەرنجى مېژۋونوۋىسى ۋە عاشقانى ئۇ دەپىياتى. يەكەم دۆمانى كە بە ناۋى (مارى بارتۇن) لە سالى ۱۸۴۸ بىلاۋكرايەۋە. كارە ناسراۋەكانى ترى (ژيانى چارلىت پىرۇنتى) ئۇ گىرېتەۋە، يەكەم نوۋىسىنى ژىاننامەى بوۋ. كارەكانى ترى پىكھاتوۋون لە (كرانفۇرد) كە سالى ۱۸۰۱-۱۸۰۳ كارى لەسەر كىردۈۋە، (باكوۋى ۋە باشوۋى) كە سالى ۱۸۰۴-۱۸۰۰ نوۋىسىۋىيەتى ۋە (ژن ۋە كچان) كە سالى ۱۸۶۰ نوۋىسىراۋە.

Abdulla Goran (1904-1962) received his education in the local schools of Kirkuk and became a teacher in the same city. He took part in radical political and social causes in the 1930s and was frequently arrested until the 14 July Revolution in 1958. He worked years creating a single Kurdish literary language by merging two Kurdish dialects: Kurmanji and Sorani. He was also a skilled translator, bringing texts from English, French, Persian, and Turkish into Kurdish.

گۆران (۱۹۶۲-۱۹۰۴) خۆیندنی له کرکوک ته‌واو کردوووه و هه‌ر له‌وێش بووه به مامۆستا. به‌شداری چالاکییه سیاسییه‌کانی ۱۹۳۰یه‌کانی کردوووه و ده‌ستگیر کراوه تا شوێنشی ۱۴-ی جولای ۱۹۵۸. گۆران وه‌رگێڕێکی به‌تواناش بوو و تێکستی له‌ زمانه‌کانی ئینگلیزی و فه‌ره‌نسی و فارسی و تورکییه‌وه ده‌کرد به‌ کوردی.

Hamdi was born Ahmed Fatah Beg Haji Ibrahim Beg Mahmood Beg of Sahebqran (1876/8-1936) in Sulaimani. As a poet, he was born into a lineage of poets: Kurdi was his father's uncle and Salim was his father's cousin. After a lifetime in and out of government positions, Hamdi withdrew from all public life in 1926 and died in 1936 of a heart attack. This means he witnessed, as many other poets of his generation, the division of Kurdistan into four parts, the "cruelty, the catastrophe" of WWI.

حهمدی (۱۸۹۶-۱۹۳۶) له سلیمانی له دایک بووه. له خیزانیکی شاعیر چاوی کردوووتهوه کوردی شاعیر مامی باوکی بووه و سالم ئاموژای. پاش وه رگرتنی چهن دین پووستی هوکومی، سالی ۱۹۲۶ له ههموو شتیک دوورکه وتوووتهوه و سالی ۱۹۳۶ به سهکتهی دل کوچی دوايي کرد. نه مه واتا له هه ر شاعیریکی دیکه ی سهرده می خو ی زیاتر دابه شبوونی کردستانی به چاوی خو ی بینیه له کاره ساتی جه نگی جیهانیی یه که مدا.

Katherine Horrex has worked as a processing clerk in a bank, a mail sorter, a book reviewer, an assistant editor, and a proof reader of forms filled out by mystery shoppers. She now runs a small business making and selling ceramics, online and at markets. Her poems have appeared in PN Review, Poetry London, the TLS, and others. Horrex's northern English background (born in Hull, living in Manchester) infuses her writing with images of industrial presence and decline, and an awareness of the social and political implications of both. Her debut full length collection *Growlery* is published by Carcanet (2020).

کاسرین هۆرڤکس چەندین کاری جیاوازی کردووه، لهوانه کارمه‌ندی بانق، به‌زید، وه‌ک په‌خه‌گری کتێب، یاریده‌ده‌ری ئیدیته‌ر، هه‌روه‌ها پێداچوونه‌وه به‌و فۆرمانه‌ی له‌لایه‌ن کۆمپانیاکانی چاودێری بازرگانیه‌وه ئاماده‌ده‌کران. ئیستا خاوه‌نی بازرگانیه‌کی بچووکى خۆیه‌تی که سیرامیک ده‌فرۆشیت. شیعره‌کانی له‌ چەندین شوێنی جیاواز بڵاوکراونه‌ته‌وه، له‌وانه؛ پی ئین ریڤیو، په‌وتری لهنده‌ن، تی ئیل ئیس. پاشخانه‌که باکوورییه‌کی هۆرڤکس (له‌ شاری هه‌ل له‌ باکووری ئینگلته‌را له‌دایک بووه و له‌ مانچسته‌ر ده‌ژی) وای کردووه شیعره‌کانی لیوانلیو بن له‌ ئاماده‌یی وێنه‌ی پیشه‌سازی و داکشان. هه‌روه‌ها ئاگاداربوون له‌ کاریگه‌رییه‌ کۆمه‌لایه‌تی و سیاسیه‌کانی هه‌ردووکیان. یه‌که‌م‌ین کاری بڵاوکراوه‌ی هه‌ل‌بژارده‌یه‌که له‌ شیعره‌کانی که له‌ ساڵی ۲۰۲۰ له‌ لایه‌ن بڵاوکراوه‌ی کارکانی‌ت چاپ کراوه.

Shamshad Khan is a poet and resilience coach. She has written for page, stage and performance. Her work explores themes including human rights, love, power and identity. Shamshad's poetry collection "Megalomaniac" is published by Salt Publishing (2007) and has been the set text on the English degree at Lancaster University.

شهمشاد خان شاعیر و راهبینه‌ری خؤراگرییه، که نووسینه‌کانی بلاقردنه‌وه و شانۆ و پیشکه‌شکردن له‌خۆده‌گریت. کاره‌کانی بابه‌تی جیاواز له‌خۆده‌گریت وه‌کو مافی مرقوف و خوشه‌ویستی و ده‌سه‌لات و شووناس. کۆمه‌له‌ شیعره‌کانی که ژیر ناوی (میگالۆمانیاک) له‌ لایه‌ن چاپخانه‌ی سالتنه‌وه سالی ۲۰۰۷ بلاقرایه‌وه و له‌ لایه‌ن زانکۆی لانکاسته‌ره‌وه له‌ به‌شی ئاداب ئینگلیزییه‌وه به‌کارده‌هینریت.

Mahwi (1830/6-1904/9) was born Mullah Mahmood Mullah Osman Balkhi and began his studies at age seven. He journeyed to Baghdad as a student to be taught by Mufti Zahawi, Jamil al-Zahawi's father, who gave Mahwi his ijaza. In 1859, fully credentialed, he started serving as a mullah in the Gaylani Mosque. Mahwi performed the hajj in 1883 and returned to Istanbul to visit Sultan Abdul-Hamid. Sultan Abdul-Hamid held Mahwi in high regard, who received a salary of 20 gold lira for his service to the poor and both permission and funds to build a khanaqa in Sulaimani. When Mahwi came back to Sulaimani, he built his khanaqa and taught there until his death.

مه‌حو‌ی (۱۸۳۰-۱۹۰۴) له حه‌وت سالییه‌وه چوو‌ه‌ته به‌ر خویندن و پاشان چوو‌ه بۆ به‌غداد و له ژێر ده‌ستی مو‌فتی زه‌هاویدا خویندوو‌ه‌یه‌تی که ده‌کاته باوکی جه‌میل زه‌هاوی و پاشان ئیجازه‌ی لیوه‌رگرتوو‌ه. سالی ۱۸۵۹ وه‌ک مه‌لا ده‌ستی به‌ خزمه‌ت کرد له مزگه‌وتی گه‌یلانی. سالی ۱۸۸۳ چوو بۆ حه‌ج و پاشان گه‌رایه‌وه بۆ نه‌سته‌مبول تا سه‌ردانی سولتان عب‌دول‌حمید بکات. سولتان پێشوازییه‌کی گه‌رمی لیکرد و مو‌چه‌یه‌کی ۲۰ لی‌ره‌یی بۆ برییه‌وه و مؤ‌له‌تی دا خانه‌قایه‌ک له سلیمانی دروست بکات و بری تیچوو‌ه‌که‌شی گرت‌ه نه‌ستۆ. کاتی‌ک مه‌حو‌ی گه‌رایه‌وه سلیمانی، خانه‌قا‌که‌ی دروستکرد و له‌وی تا کۆتایی ژیا‌نی وانه‌ی گوت‌ه‌وه.

Anwar Qadir Mohammed a poet, translator and professor was born in 1947 in Arbat Sulaimani. He has many researches about literature and literary criticism. Now he retired and lives in Sulaimani.

ئەننور قادر محمد شاعیر و ۋەرگپ و مامۇستای زانکۆ، سالی ۱۹۴۷ لە
عەرەبەت لەدایک بوو. چەندین لیکۆلینەووی ئەدەبی و پەخنە ئەدەبی هەیە. لە
ئێستەدا خانەنشینه و لە سلیمانی دەژی.

Nali, born Khidr Ahmed Shawaisi Mikayali (1797/1800-1855/6), Nali grew up in Khak w Khol village, on the Sharazur plain of Sulaimani. As a student, he travelled across villages and cities—primarily Sanandaj, Mahabad, Qaradagh, Halabja, and Sulaimani—seeking religious education until he received his ijaza. In 1830, he left Sulaimani to perform the hajj. Returning from Mecca, he traveled through Shaam, a province that at the time included modern Syria, Lebanon, Jordan, Israel/Palestine, and parts of southern Turkey. Here, in 1834, he wrote his letter to Salim, a poem that would become famous, asking his dear friend whether he should continue home to Sulaimani since the city had fallen to the Ottomans. Salim warned Nali away. Nali, heeding his warning, traveled instead to Istanbul in 1835 to join Ahmed Pasha, the exiled and final prince of the Babans. Nali died in Istanbul and was buried there.

نالی (۱۷۹۷-۱۸۵۰) له گوندی خاک و خۆل له شاره‌زور له‌دایک بووه. وه‌ک خویندکار ده‌ستی کردووه به گه‌ران به گوند و شاره‌کاندا-سنة، مهاباد، قه‌ره‌داخ، هه‌له‌بجه و سلیمانی و به شوین زانستدا گه‌راوه تا نیجازه‌کی وه‌رگرتوووه. سالی ۱۸۳۰ سلیمانی جیه‌یشته‌وووه و چوووه بۆ حه‌ج و له گه‌رانه‌وه‌دا چوووه بۆ شام، لی‌ره سالی ۱۸۳۴ نامه‌کی خۆی بۆ سالم ده‌نووسی‌ت و لی‌ی ده‌پرسی‌ت نایا بگه‌رێته‌وه، سالمیش ناگاداری ده‌کاته‌وه که نه‌گه‌رێته‌وه. نالی له‌بری گه‌رانه‌وه ده‌چیت بۆ نه‌سته‌مبول و له‌وێ کۆچی دوا‌یی ده‌کات و ده‌نیژریت.

Diké Omeje (1972-2007)

Award winning Mancunian poet Dike Omeje first took to the stage in 1995 and immediately earned high praise for his poetry performances. He was an active member of Commonword's identity writing group, inspiring and encouraging his colleagues. Dike published two anthologies of his poems and through his work in schools, colleges and prisons he encouraged expression through creative writing. Dike was an accomplished performer and poetry slam champion. He has been described as "a talent that comes round only once in a decade" and "A smooth mix of passion, intensity, and a sprinkling of humour with a metaphysical 'eye in the storm' of life". He regularly appeared on BBC Radio, performed as part of Black History Month at Manchester Art Gallery and shared the stage with greats such as Benjamin Zephaniah and Linton Kwesi Johnson.

دايك ئۆمىچ ۲۰۰۷-۱۹۷۲

شاعىرى خاھەن خەلات دايك ئۆمىچ بۇ يەكەمجار لە سالو ۱۹۹۰ چوۋەسەر شانۇ و بەزۋويى ناۋبانگى پەيداكد و ستايشكرا بۇ نمايشە شىعرييەكانى. ئۆمىچ يەكەك بوو لە ئەندامە چالاكەكانى رېكخراوى كۆمۇنۇرد، كە رېكخراۋىكى تاييەتە بە ھاندانى نوۋسەرانى گەنج و خاھەن بەھرە. ئۆمىچ دوو ھەلبۇزاردە لە شىعەرەكانى بۇلۇكدوۋەتەۋە، ھەرۋەھا لەرپى كارەكانى لە قوتابخانە، كۇلچ و بەندىنخانەكان ھانى خەلكى داۋە گوزارشت لەخۇيان بكنە لەرپى نوۋسىنى داھىنەرانەۋە. ھەرۋەھا ئۆمىچ يەكەك بوو لە ناۋە ديارەكانى خويۇندەۋە و پېشكەشكدنى شىعەر لەسەر شانۇ و لە شوئىنە گشتىيەكاندا. لەبارە ئۆمىچەۋە وتراۋە كە "بەھرەيەكە كە لە ھەر دەيەيەكدا يەك جار دەردەكەۋىت" ھەرۋەھا "تېكەلەيەكى نيانە لە سۆز، سوۋرېۋون و بركى كەم لە قۇشمەيى لەگەل بوۋنى 'چاۋىكى مېتافىزىكىي لە زرياندا' بۇ ژيان". ئۆمىچ بەشۋەيەكى بەردەۋام لە رادىۋى بى بى سى قىسە دەكد و ۋەك بەشېك لە مانگى مېژۋويى پەشپىستەكان لە گەلەرىي ھونەرىي مانچستەر شىعەرى پېشكەش كرددوۋە ھاۋشانى گەۋرە ناۋانى ۋەك بنىامىن زىفانيا و لىنتۇن كوئىسى جۇنسەن.

Adam O’Riordan was born in 1982. He read English at Oxford and in 2008 became Poet-in-Residence at The Wordsworth Trust, the Centre for British Romanticism.

His first collection of poems *In the Flesh* won a Somerset Maugham Award and his second *A Herring Famine* was followed by a highly acclaimed collection of short stories *The Burning Ground*.

ئادەم ئۆرۈدرىان لە سالى ۱۹۸۲ لەدايك بوو. زمانى ئىنگلىزىي لە
زانكۆى ئۆكسفۆرد خويندوو. لە سالى ۲۰۰۸ بوو بە شاعىرى-بەرەنگارى
لە ناوہندى (رۇمانتسىزىمى بەرىتانی بەناوى (The Wordsworth Trust).
يەكەمىن بۆلۆكراوہى شىعەرىي بەناوى 'لە گۆشتدا' خەلاتى 'Somerset Maugham
'Award بەدەستەيىناو. دووہم بۆلۆكراوہى بەناوى 'قاتوقرى ماسى' بوو، دواتر
كۆمەلە چىرۆكىكى بۆلۆكرادەوہ بەناوى 'زەمىنى سووتاو' كە پيشوازييەكى زۆرى لى كرا.

Piramerd was born Tofîq Beg Mahmood Agha Hamz-agma in Goizha, Sulaimani, 1867. Beyond being an accomplished poet, Piramerd was also an editor, publisher, and translator. As an editor and publisher, Piramerd opened his own printing house and released 1015 issues of Zheen, a newspaper and literary outlet. As a writer and translator, he collected and translated proverbs from all over Kurdistan as well as brought poetry and narrative epics from Gorani and Kurmanji into Sorani. Shortly before his death in Sulaimani, in 1950, he wrote, "Today it is Thursday, January 26, 1950 (Gregorian)—exactly 25 years after we established our newspaper. A quarter-century, by God, that's too much. In Iraq, who has walked the road of even one decade of newspaper work? Only this 85-year-old man. I who am 60 years older than the newspaper."

پیره میرد سالی ۱۸۶۷ له گوږه له دایک بووه. جگه له ووهی شاعیریکي به توانا بوو، نیدیتور و بلاوکار و وه رگیږیش بوو. وه ک نیدیتور و بلاوکار، پیره میرد خانه یه کی چاپی تاییه ت به خوی کرده وه و ږوژنامه ی ژینی ده رکرد. وه ک وه رگیږ هه موو په ندی پیشینانه کانی کوردوستانی کو کرده وه و وه ریگیږان، له گه ل وه رگیږانی داستانه کاند له گورانی و کورمانجییه وه ږو سورانیدا. ماوه یه کی که م به ر له کوچی دوا ییه که ی سالی ۱۹۰۰ نووسی، "نهمږو سیشتممه یه، ۱۹۰۰/۱/۲۶، بیست و پینج سالی ته و او تیپه ږده بیټ به سهر ده رکردنی ږوژنامه که ماندا. چاره که سه ده یه که، سو پاس ږو خوا، نه وه زور زوره. له عیراق ک تنانه ت ده سال کاری ږوژنامه ی کردو وه؟ نه م پیا وه ۸۰ ساله نه بیټ. من که ۶۰ سال له ږوژنامه که به تمه تترم."

Gerry Potter is a poet, playwright, director, actor, and both creator and destroyer of his alter ego, the infamous gingham diva Chloe Poems. A favourite son of Manchester and his hometown Liverpool, he trained at Everyman Youth Theatre and National Museums Liverpool lists him among the city's leading LGBTQ+ icons. His writing is often informed by working class and socialist principles and discusses masculinity, family, identity and human rights.

جیری پۆتەر، شاعیر، شانۆنامە نووس، دەرھێنەر، ئەکتەر و کۆرێ دڵخوازی مانچستەر و شاری لەدایکبوونی؛ لیفەرپۆل. پۆتەر لە 'شانۆی ھەمووانی گەنجان' رەھینانی کردوو و مۆزەخانەی نیشتمانی لیفەرپۆل وەک یەکێک لە ئایکۆنەکانی کۆمەڵگەی ھاوڕێگەزخوازانە شارەکان ناساندویەتی. نووسینەکانی زیاتر لەبارەی چینی کرێکار و پرەنسیپە سۆسیالیستیەکانەووەیە، ھەروەھا باس لە پرسەکانی پیاووەتی، خێزان، شووناس و مافەکان مەزۆف دەکات.

Dlawar Qaradaghi was born in Sulimani in 1963. He graduated from Baghdad Fine Arts College in 1986. He is the father of two sons 'Damun' and 'Nali'. He published his first poetry book in 1992. He has published 13 poetry books, 42 translated books, and five books for children.

دلاوهر قهره داخی سالی ۱۹۶۳ له سلیمانی له دایک بووه. سالی ۱۹۸۶ کوليجی هونه ره جوانه کانی به غدادی ته و او کردووه. باوکی دوو کوره به ناوه کانی 'دامون' و 'نالی'. سالی ۱۹۹۲ یه که م کتیبی خوی بلاو کرده وه. تا نیسته ۱۳ کتیبی شیعری و ۴۲ کتیبی وه رگیژان و ۵ کتیبی مندانانی بلاو کردووه ته وه.

Michael Symmons Roberts was born in 1963 in Preston, Lancashire, UK. His poetry has won the Forward Prize, the Costa Poetry Prize and the Whitbread Poetry Award, and been shortlisted for the Griffin International Poetry Prize and the T.S. Eliot Prize. He has published two novels, and is Professor of Poetry at Manchester Metropolitan University.

مايكل سيمۆنس رۆبېرتس لە ساڵى ۱۹۶۳ لە شارى پرېستن لە ناوچەى لانكاشاير لەدايک بوو. شيعرەکانى خەڵاتەکانى فۆروارد، کۆستا پەوترى و وايتېرېد پەوترى بەدەستھيڤاوه، ھەرۆھەا لە خراوەتە کورتەليستی خەلاتى نێدەولەتیی گريفيڤ و خەلاتى تى ئېس ئېليەت. رۆبېرتس دوو رۆمانیشى نووسيووه و پرۆفيسۆرى شيعرە لە زانکۆى مانچستەر مېترۆپۆليتان.

Salim, born Abdurrahman Beg Mohammed Beg Qarajahanam Ahmed Beg Sahebqran (1800/5-1856/69), his first pen name was Bîmar, or Wounded. A man who likely battled with depression and other illnesses, he took on a physician who recommended that he change his name to Salim, or Healthful. He started his education in the mosque, but did not wish to reach certification. Instead, he devoted himself to poetry. The fall of the Baban principality scarred him. After Ottomans occupied the city, he would often escape to Sanandaj and Tehran. Salim and Kurdi, two of the three “Pillars of the Babans,” were cousins; their fathers were brothers. Though both lived out their lives in Sulaimani, their village of origin, Sahebqran, is in Iran. Salim is buried in Sulaimani, beside Kurdi, his cousin and fellow poet.

سالم (١٨٠٠-١٨٥٦) یه کهم نازنای 'بیمار' بوو. له بهر نهوه ی خه مۆکی و نه خۆشی دیکه ی هه بوو، چوو بۆ لای پزیشک و نهویش پیشنیازی بۆ کرد ناوه که ی بگۆږیت به سالم که به مانای ته ندروست دیت. له مزگهوت دهستی به خویندن کرد، به لām نه یویست شه هاده وه بگریت، له بری نهوه خۆی بۆ شیعر ته رخان کرد. ږوخانی میزنشینى بابان برینداری کرد. پاش نهوه ی عوسمانییه کان شاره که داگیر ده کهن، سالم هه لدیت بۆ سنه و تاران. سالم و کوردی که دوو شاعیری سئ گوچکه ی بابانن، نامۆزا بوون. سالم له تهنیشت کوردی نامۆزا و هاوږی شعرییه وه له سلیمانی به خاک سپړدراوه.

Percy Bysshe Shelley (1792 –1822) was one of the major English Romantic poets. A radical in his poetry as well as in his political and social views, Shelley did not achieve fame during his lifetime, but recognition of his achievements in poetry grew steadily following his death and he became an important influence on subsequent generations of poets including Browning, Swinburne, Hardy and Yeats.

The Masque of Anarchy (or *The Mask of Anarchy*) is a British political poem written in 1819 following the Peterloo Massacre in Manchester that year. In Shelley's call for freedom, it is perhaps the first modern statement of the principle of nonviolent resistance. The poem was not published during Shelley's lifetime and did not appear in print until 1832 when published by Edward Moxon in London with a preface by Leigh Hunt who withheld it from publication because he "thought that the public at large had not become sufficiently discerning to do justice to the sincerity and kind-heartedness of the spirit that walked in this flaming robe of verse". The poem has 372 lines, largely in four-line quatrains.

پیرسی بیش شیلی (۱۷۹۲-۱۸۲۲) یه کیکه له شاعیره دیاره‌کانی شیعرى (رؤمانتیکی ټینگلیزی، که که سیکى رادیکال بووه هم له شیعره‌کانیدا هم له تیروانینه سیاسى و کومه‌لایه‌تییه‌کانیدا. تا خوى له ژياندا بوو، شیلی ناوبانگى پيدا نه‌کرد، به‌لکو له دواى مردنیه‌وه ورده ورده کاره شیعرییه‌کانی ناسیندaran و کاریگه‌رییه‌کی به‌رچاوى له‌سره نه‌وه‌کانی دواى خوى له دنیای شیعردا جی‌ه‌یشت، له‌وانه؛ برؤونیرن، سوینبورن، هاردی و ییتس.

ماسکى نه‌نارشی شیعرى‌کی سیاسى به‌ریتانییه که له سالى ۱۸۱۹ نووسراوه دوا به‌دواى کومه‌لکوژي پیت‌رلوو که له‌همان سالد له شارى مانچستر رووى دا. په‌نگه بانگه‌وازی شیلی بو‌نازادی، یه‌که‌میرن بانگه‌یشتنامه بیت له دنیای مؤدیرندا بو‌به‌رخودانى ناتوندوتیژ. نه شیعره له سرده‌مى شیلی خویدا بلاونه‌کراوه‌ته‌وه و تا سالى ۱۸۳۲ چاپ نه‌کراوه، که له و سالد له لایه‌ن نیدوارد مۆکۆسۆن له لندهن بلاوکرایه‌وه له‌گه‌ل پيشه‌کییه‌دا له‌لایه‌ن لی‌ه‌نت که ږیگری کرد له بلاوبوونه‌وه‌ی به‌هوى نه‌وه‌ی پي و ابوو "به‌شیوه‌یه‌کی گشتی خه‌لک به‌پي پیویست وردییرن نین تا به‌ویژدانه‌وه‌ه سیری سرراستی و دلپاکیی نه‌و (رؤحه‌ه بکه‌ن که به‌ناو دیره‌کلپه‌سندووه‌کاندا ده‌گه‌ږیت."

نه‌م قه‌سیده‌یه پینک دیت له ۳۷۲ دیر، که به‌زوری به‌شیوه‌ی چوارخشته‌کیی دانراون.

Keisha Thompson is a Manchester based writer, performance artist and producer. Keisha is Senior Manager of Children, Young People and Learning at Arts Council England, chair of radical arts funding body, Future's Venture Foundation, a MOBO x London Theatre Consortium Fellow and a member of Greater Manchester Cultural and Heritage Group, and recipient of The Arts Foundation Theatre Makers Award 2021.

She is currently working with commissioners Eclipse Theatre, York Theatre Royal and Pilot Theatre to stage new play, *The Bell Curves*. The script was made in development with Box of Tricks.

She is also working with Fuel Theatre and Alan Lane (*Slung Low*) to create new children's show, *Izzy, BOSS & Fractal*.

In August 2020, she released a new mini album, *Ephemera*, in collaboration with Tom "Werkha" Leah and featuring riveting cellist, Abel Selaoe.

In 2020, she finished touring award-winning solo show, *Man on the Moon*. Her debut book, *Lunar*, features her poetry and the show script. Whilst *Moonwhile* is a poetic mini album featuring music from the show.

She has supported artists such as Kae Tempest, Hollie McNish, The Last Poets, Saul Williams, Amiri Baraka and has performed in Brave New Voices festivals 2008 & 2009. Her work has been presented at venues high profile venues and platforms such as Tate Modern, Blue Dot Festival and the British Council Showcase in Edinburgh.

کیشا تۆمپس نوسەر و ھەنرمەند و دەرهێنەری شاری مانچێستەر. کیشا بەرپۆبەری (منال و گەنج و فێرخوازی) لە ئەنجومەنی ھونەر لە ئینگلاند، سەرکۆپی بوجە ھونەرە ڤادیکالەکانە لە ڤێخراوی فووجەر، قێنچەر، ئەندامی مۆبۆ ئیکسی شانۆی کۆنسۆرتیۆم لە لاندەن، ئەندامی گروپی مانچێستەری بۆ کلتور و کەلەپوور، ھەرۆھا یەکێکە لە براوەکانی خەڵاتی شانۆ لە لایەن ڤێخراوی ھونەرەووە سالی ۲۰۲۱.

لە ئێستادا ئەندامی لیژنەی شانۆی ئیکلپس و شانۆی یۆرک ڤۆیال و پایلۆتە و کار لەسەر شانۆنامەیەکی نوێ دەکات بە ناوی زەنگەکە دەچەمیترەو، کە بە یارمەتی پرۆژەیی بۆکس ئۆف تریکس ئامادە دەکەیت.

ھاوکات کار لەگەڵ شانۆی فیوڵ و ئالان لەین دەکات بۆ دروست کردنی بەرنامەیەکی منالان بە ناوی ئیزی و بۆس و فراکتال.

لە مانگی ئابی ۲۰۲۰دا، کیشا ئەلبومیکی کورتی بڵاوکردەووە بە ناوی ئیفیمیرا بە ھاوبەشی لەگەڵ تۆم ویژکا لێیا و چەلۆژەنی ناسراو ئەیل سیللیکۆو.

لە سالی ۲۰۲۰دا، توانی بەرنامەی سۆلۆ بە ناوی پیاوی سەر مانگ تەواو بکات کە خەڵاتی بە دەست ھێنا. یەکەم کتیی بە ناوی (لونا)ووە کۆکراوەی شیعر و نووسینەکانی، لە ھەمان کاتدا (کاتی مانگی) ئەلبومیکی کە کۆکراوەی ئەو مۆسیقایانەیە کە لە بەرنامەکاندا بەکارھاتبوون.

کیشا یارمەتی ھونەرەندی جیاوازی داوە، بۆ نمونە کە تیملیست، ھۆلی مکنش، دوا شاعیرەکان، سۆل ولیمز و ئەمیری بەرکە. ھەرۆھا لە فیستیڤالی جیاوازا کاری کردوو لە سالانی ۲۰۰۸ و ۲۰۰۹. کارەکانی لە شوونی تری بە ناوبانگدا پێشکەشکراون، بۆ نمونە تەیت مۆدێرن، بلو دۆت فیستیڤال، ئەنجومەنی بەریتانی بۆ پێشکەشکردنی ھونەری لە ئیدنیزگ.

Louise Wallwein is an accomplished poet first finding acclaim for her one-woman show on the wing of a WW11 Shackleton aircraft, when she was commissioned by Ric Michael at Manchester Poetry Festival.

She has held many residencies in the UK and internationally including Poet in Residence of Queensland and Writer in Residence at the University of Manitoba Winnipeg, Canada.

In schools, with care leavers, in libraries , in prisons, youth clubs, mother and baby groups, sure start centres, Pupil Referral Units, recovery units, homeless projects, in communities regenerating, in communities after riots, Louise has worked tirelessly to make poetry with everyone. Using poetry as a powerful tool for community cohesion and for pleasure.

لویزا والوین یه کیک له و خانمه شاعیرانه ی له بهرنامه ی تاکیدا خوی دۆزییه وه وه کو که سایه تیه کی دیاری ناو شاعیران له سهر بالی فرۆکه یه کی به کارهاتووی جهنگی جیهانی دووهم، که له لایهن ږیک مایکل وه هه لبرژدرابوو بۆ فیسټیڤالی شیعیر له مانچیسټهر. بۆته جیی باوه ږی زۆریک له بهریتانیا و هه موو جیهان، بۆ نمونه شاعیریکی ناسراوی کووینسلاند و نوسهری دانیشتوو یوو له نه نیټوبا ونیپگ، که نه دا.

له قوتابخانه، له گهل کریکار، له کتییخانه، له زیندان، له سهنتهری گهنجان، له گهل دایک و گروپی مندالان، سهنتهری هاوکاریکردن، یه کیتی خویندکاران، یه کی چاکسازی، پرۆژهی یارمهتی دانی کهسانی بن مال، له گهل کۆمهله ی بهرهمینان، کۆمهلگا دواي خویشاندان، لویز به بن ماندوو بوون هه ولی داوه شیعیر بگه یه نیته هه موو یه کیک له م کۆمهلانه. کار له سهر نه وه دهکات شیعیر وه کو نامرازیک به کاربێنیت بۆ یه کگرتنه وه ی کۆمهلایه تی و بۆ چیرۆکه رگرتن.

Katan Xadimi (1975-) was born in Hawraman. She has been working as a journalist, poet and fiction writer for 25 years. She has published two book of poetry: *My Mother's Kashkul* and *When a Lady Poet Dies*.

كهتان خاديمي سالی ۱۹۷۰ له هه ورامان له دايك بووه. بۆ ماوی ۲۰
سال وهك شاعیر و رۆژنامه نووس و چیرۆکنووس کاری کردوووه. دوو کتییی شعری
بلاوکردوووه تهوه: كه شكۆله كهی دایکم و کاتیک ژنیکی شاعیر ده مریت.

ABOUT THE TRANSLATORS

Savan Abdulrahman Ahmed is the editor-in-chief at DidiMn, a Kurdish cultural website. She is currently a Research Assistant on an LSE research project on the roots of masculinity. As a literary translator, she has worked with Kashkul and in consultation with the director of Zheen Archive to select and translate Piramerd's selected prose and poetry into English. Ahmed has an accounting degree from the Administration and Economics department at the University of Sulaimani in the Kurdistan Region of Iraq. She is also the founder of Tema Group for education and research where she supervised research on abortion as a moral act and a woman's freedom to choose. Her translated works have appeared in, M—Dash, Mask Magazine and The Militant. Her book-length works include Translation: An Act More Than Changing Words (DidiMn) Universalities in a Neoliberal World (May68 Youth Group).

سافان عبدالرحمن ئىديتەرى دىدى مەن، كە سايىتىكى كلتورىيە. لە ئىستەدا يارىدەدەرى توۋرە لە پۈژەى لىكۆلىنەوۋى LSE لەسەرە ۋەگەكانى پياوسالارى. ۋەك ۋەرگىرى ئەدەبى كارى لەگەل كەشكۆل ۋە بنكەى ژىندا كىردوۋە ۋە چەند گوتارىكى پىرەمىردى ۋەرگىراۋە بۆ نىنگلىزى. سافان لە زانكۆى سلېمانى بەشى ژمىريارى خويندوۋە. يەككە لە دامەزرىنەرانى گروپى تېما كە تايىتە بە بوارەكانى پەرۋەردە ۋە ھەر لەوئى سەرپەرشتىارى لىكۆلىنەوۋەپەك بوو لە بارەى لەباردېردى مندال ۋە ئازادى دايك بۆ ھەبوۋى ئەو بۇرادەپە. كارە ۋەرگىرداۋەكانى لە —M Militant ۋە Dash بۆلاۋىرەنەتەوۋە.

Halo Fariq has translated seventeen books between Kurdish and English, from novels, poetry, short stories, and articles to movies of all genres for local and international newspapers, magazines, websites, and movie theaters. His latest works are Yoko Ogawa's *The Memory Police* and Roz Mohammed's *Between Two Rivers*, forthcoming in November and December respectively. He is also the Language Coordinator on the TED Website, having translated and reviewed more than 140 talks. For two years, he has volunteered in the Hiwa Hospital for Kids with Cancer. He also serves as a three-star Captain in the Kurdish fighting forces; he will be promoted to Major next March.

هەلۆ فەریق ۋەرگێڕێکی پربەرەمە. تا ئێستە حەڤدە کتییە لە نێوان ئینگلیزی کوردیدا ۋەرگێڕاوە لە ڤۆمان، شیعەر، کورتە چیرۆک، لەگەڵ چەندین گوتار و فیلم بۆ ڤۆژنامە و گۆڤار و ویبسايت و سینەما ناوڤۆ و جیھانییەکان. دواھەمین کاری، کتییە ھەژدەیم و نۆزدەھەمی بریتین لە ڤۆمانی 'پۆلیسی یادەوہری' لە نوسینی ڤۆماننوسی یابانی 'یۆکۆ نۆگاوا' و گرافیک کۆمیک ستۆری 'نێوان دوو ڤووبار' لە نوسینی ڤۆز محمد، کە لە مانگەکانی نۆڤەمبەر و دیسەمبەردا بڵاو دەبنەوہ. ھەرۆھە بەرپرسی زمانەوانی کاردەکات لە ویبسايتی TED و تا ئێستە ۋەرگێڕان و پێداچوونەوہی بۆ زیاتر لە ۱۴۰ شیدیۆ کردووە. بۆ ماوہی دوو سالییش لە نەخۆشخانە ی ھیوا کاری خۆبەخشی کردووە. ھەلۆ لە ئێستەدا پلە ی نەقیبە و لە ھیزی پێشمەرگە ی کوردستان خزمەت دەکات. خۆشەختانە نەوڕۆزی داھاتوو پلە ی بەرز دەبێتەوہ بۆ راند.

Alana Marie Levinson-LaBrosse is an Assistant Professor in the English department at the American University of Iraq, Sulaimani (AUIS), where she founded the department in 2011. She earned her PhD in Kurdish Studies at the University of Exeter, specializing in nineteenth century poetry. A poet, writer, and translator, her work has appeared in Poetry Daily, World Literature Today, Modern Poetry in Translation, Words Without Borders, and The Iowa Review; book-length works include Kajal Ahmed's *Handful of Salt* (The Word Works, 2016) and Abdulla Pashew's *Dictionary of Midnight* (Phoneme Media, 2019). She currently serves as the Founding Director of Kashkul, the center for arts and culture at AUIS, and as a board member for Zheen Archive. With Shene Mohammed, she is preparing an anthology of Classical Kurdish poetry to be published by Phoneme Media in 2023.

ئالانا ماری لیفینسون-لابرۆس یاریده ده‌ری پرۆفیسۆره له به‌شی
نینگلیزی زانکۆی ئەمریکی له سلیمانی که دامه‌زرینه‌ری نه‌و به‌شیه له سالی
٢٠١١. پروانامه‌ی دکتۆراکه‌ی له زانکۆی Exeter به‌ده‌سته‌یه‌نا له خویندنی کوردیدا
که تاییه‌ت بوو شعری سه‌ده‌ی نۆزه. وه‌ک شاعیر و وه‌رگێڕ، کاره‌کانی له Poetry
Daily, World Literature Today, Modern Poetry in Translation, Words
Without Borders, The Iowa Review بلا‌وکراونه‌ته‌وه. دوو کتیی وه‌رگێڕدراوی
شعریشی هه‌ن: 'مشتیک خوی' هه‌لبژاردیه‌ک له شیعره‌کانی که ژاڵ نه‌حه‌مه ٢٠١٦,
فه‌ره‌ه‌نگی نیوه‌شه‌و، دیوانی عبدالله په‌شیو ٢٠١٩. له ئیسته‌دا وه‌ک په‌ڕێوه‌به‌ری
که‌شکۆڵ کارده‌کات، سه‌نته‌ریک تاییه‌ت به‌ کلتور و هونه‌ر له زانکۆی ئەمریکی له
سلیمانی. هه‌روه‌ها نه‌ندامی بنکه‌ی ژینه تاییه‌ت به‌ نه‌رشیفکردن. له‌گه‌ڵ شینتی
محمددا، کار له‌سه‌ر نه‌تتۆلۆجیای شیعری کلاسیکی کوردی ده‌که‌ن که سالی ٢٠٢٣
له‌لایه‌ن Phoneme Media وه‌ چاپ و بلا‌و ده‌کرێته‌وه.

Shene Mohammed is an MFA candidate in Literary Translation at the University of Iowa. She has worked as a Translator and Assistant Director at Kashkul. She has worked closely with Kashkul's Founding Director, Alana Marie Levinson-LaBrosse, to bring fifteen major Kurdish classical poets of the nineteenth century into English. She serves as a Managing Editor for Exchanges Journal of Literary Translation. Her writing has appeared in *World Literature Today*, *M—Dash*, *Modern Poetry in Translation*, *Balinde* and *Chirok*.

شینۆ محمد خویندکاری ماسته ره له وه‌رگێرانی ئەده‌بیدا له زانکۆی نایۆوا. وه‌ک وه‌رگێر و جیگری به‌پێوه‌به‌ر له که‌شکۆل کاری کردووه‌. له‌گه‌ل ئالانا ماری لابرۆس پازده شاعیری کلاسیکی کوردی وه‌رگێراوه‌ته‌ سه‌ر زمانی ئینگلیزی. وه‌ک سه‌رنووسه‌ر له‌ گۆڤاری ئیکسچه‌ینجز کارده‌کات که‌ تایبه‌ته‌ به‌ ئەده‌بی وه‌رگێردراوی جیهان. وه‌رگێران و نووسینه‌کانی له (World Literature Today, Modern Poetry) و چیرۆک و بالنده‌ بلاکراونه‌ته‌وه‌. (in Translation, M--Dash)

Mewan Nahro holds a BA in International Studies from the American University of Iraq, Sulaimani (AUIS) and an MA in Public Administration - Management of Governance Networks from Erasmus University of Rotterdam. Originally from Erbil, Nahro spent significant amount of her childhood in the Netherlands. She advocates for Kurdistan and women's rights and began translating Ahmad because she sees her own values resonating in Ahmad's poetry. In addition to poetry and human rights, she has a passion for business. She was Program Manager at Five One Labs, an organization that supports small and medium businesses in conflicted areas. Later, she co-founded her own business called Koerdische Kleding to design and ship Kurdish clothes worldwide to spread Kurdish culture. In addition, she is currently employed as a Strategic Projects Coordination at AsiaCell.

میوان نه هرو به کالۆریۆسی له زانکۆی ئەمریکی له سلیمانی خویندوووه له پەییوهندییه نێودهوڵەتییه کاندا، ماستەر له پەڕیوه بەردنی گشتی-بەڕیوه بەردنی تۆرە هوکومییه کان له زانکۆی Erasmus له رۆتەردام. میوان که خەڵکی هەولێره، بەشیکی زۆری مندالی له هۆلندا ژیاوه. پالپشتیکاری کوردستان و مافه کانی ژنانە و دەستی کردوووه به وه‌رگێڕانی شیعره‌کانی ئەحمەد چونکه پێی وایه هه‌موو به‌هاکانی خۆی له شیعره‌کانی ئەودا ده‌دۆزێته‌وه. جگه له شیعر و مافه‌کانی مرقوف، حەزی له بزێسه. به‌ڕیوه‌به‌ری پرۆژه‌یه‌ک بوو تایبەت پالپشتیکردنی بزێسی بچووک و مامناوه‌ند له‌گەڵ Five One Labs که رێکخراوی‌که له ناوچه‌کانی جه‌نگدا خزمەت ده‌کات. پاشان به‌ هاوبه‌شی هه‌ستا به‌ دروستکردنی بزێسیک به‌ ناوی Koerdische Kleding، که تایبەته‌ دی‌زاینکردن و ناردنه‌ ده‌ره‌وه‌ی جلی کوردی بۆ هه‌موو جیهان. له‌ ئێسته‌دا کارمه‌ندی پرۆژه‌ ستراتیجییه‌ هاوبه‌شه‌کانی ئاسیاسیله.

Darya Najim is a literary translator based in Stockholm. She holds a masters degree in Middle Eastern Studies from Lund University. Her translations include “Kurdish Women’s Stories,” and “A Handful of Salt,” a poetry collection by Kajal Ahmed, a project focusing on gendered experiences in the Kurdistan region of, also the topic of her masters’ dissertation. This is her first publication that takes a poetry collection from English to Kurdish.

دەريا نەجم ۋە رەگېرې ئەدەبىيەت ۋە نىشتە جىيى ستۇكھۆلمە. خاۋەنى بېروانامەى ماستەرە لە بۋارى زانستى رۆژھەلاتى ناۋەراست لە زانكۆى لوند. بە شىك لە بەرھەمە ۋە رەگېرداۋەكانى برىتيين لە: "چىرۆكى ژنى كورد" ۋە "مشتىك خۆئ" ھەلېزاردەيەك لە شىعرەكانى كەژال ئەحمەد، پرۆژەيەك لە بارەى ئەزمونە بەجىندەركراۋەكان لە ھەرئىمى كوردستانى عىراق، ھەرۋەھا بابەتى توپژىنەۋەى ماستەرەكەى. ئەمە يەكەمىن بەرھەمى ۋە رەگېرانى شىعريەتى لە زمانى ئىنگلىزىيە ۋە بۆ كوردى.

Renwar Najim is an English Language and Literature graduate from the University of Human Development (UHD). He has been working in Kurdish media for over ten years. As a journalist and editor, he has worked for several renowned Kurdish media outlets. He has also worked as a Kurdish editor for AUIS's Center for Gender and Development Studies (CGDS). He is currently doing his Master's degree in Peace and Conflict Studies, a joint program offered by the University of Kent in the United Kingdom, and the Philipps-Universität Marburg in Germany.

رینوار نهجم ده‌چووی به‌شی زمان و ئه‌ده‌بی ئینگلیزییه له زانکۆی گه‌شه‌پێدانی مرۆیی. بۆ ماوه‌ی زیاتر له ۱۰ ساله‌ وه‌ک رۆژنامه‌نووس و وه‌رگێڕ کار ده‌کات. بۆ ژماره‌یه‌ک له رۆژنامه و میدیای کوردی کاری کردووه. هه‌روه‌ها وه‌ک ئیدیته‌ری کوردی بۆ سه‌نته‌ری جێنده‌ر و گه‌شه‌پێدان له زانکۆی ئه‌مه‌ریکی کاری کردووه. ئیستا سه‌رقالی خوێندنه‌ بۆ به‌ده‌سته‌هێنانی پروانه‌ی ماسته‌ر له بواری ناشتی و مملانی، که پرۆگرامیکی هاوبه‌شی نیوان زانکۆی که‌نت له به‌ریتانیا و زانکۆی فیلیپس ماربۆرگ له ئه‌لمانیا.

A LIST OF CONTRIBUTORS

for the Kurdish to English translations

(alphabetical by last name)

Note: where no Kurdish-language Copy Editor is listed, the co-translators performed that role.

“Love and Daggers”	Anwar Qadir Muhammed
Translators	Halo Fariq and Alana
	Marie Levinson-LaBrosse
Kurdish-language Copy Editor	Pshtiwan Kamal Babakir

“Sunlight, Moonlight”	Anwar Qadir Muhammed
Translators	Pshtiwan Kamal Babakir,
	Halo Fariq, and Alana
	Marie Levinson-LaBrosse

“The Poet’s Fate”	Anwar Qadir Muhammed
Translators	Halo Fariq and Alana
	Marie Levinson-LaBrosse
Kurdish-language Copy Editor	Pshtiwan Kamal Babakir

“A Dictator’s Will to Children”	Bakhtiyar Ali
Translators	Halo Fariq and Alana
	Marie Levinson-LaBrosse
Kurdish-language Copy Editor	Pshtiwan Kamal Babakir

“A Killer and a Martyr”

Translators

Bakhtiyar Ali

Halo Fariq and Alana

Marie Levinson-LaBrosse

“The Bloody Flower”

Translators

Abdulla Goran

Halo Fariq and Alana

Marie Levinson-LaBrosse

“Dervish Abdulla”

Translators

Abdulla Goran

Halo Fariq and Alana

Marie Levinson-LaBrosse

Kurdish-language Copy Editor

Jiyar Homer

“Kurdistan”

Translators

Abdulla Goran

Halo Fariq and Alana

Marie Levinson-LaBrosse

Kurdish-language Copy Editor

Shene Mohammed

“For Poldi”

Translators

Dilan

Halo Fariq and Alana

Marie Levinson-LaBrosse

Kurdish-language Copy Editor

Pshtewan Kamal Babakir

“Father, Open the Window”

Translators

Dlawar Qaradaghi

Pshtewan Kamal Babakir,

Halo Fariq, and Alana

Marie Levinson-LaBrosse

“Poets’ Alley”

Translators

Dlawar Qaradaghi

Pshtiwan Kamal Babakir,

Halo Fariq, and Alana

Marie Levinson-LaBrosse

“[If the drunkennes of a lover]”

Translators

Hamdi

Halo Fariq and Alana

Marie Levinson-LaBrosse

Kurdish-language Copy Editor

Pshtiwan Kamal Babakir

“[I delight more]”

Translators

Hamdi

Halo Fariq and Alana

Marie Levinson-LaBrosse

Kurdish-language Copy Editor

Mohammed Fatih

“[The morning]”

Translators

Hamdi

Halo Fariq and Alana

Marie Levinson-LaBrosse

Kurdish-language Copy Editor

Mohammed Fatih

“[“Oh, wine seller,]”

Translators

Hamdi

Halo Fariq and Alana

Marie Levinson-LaBrosse

Kurdish-language Copy Editor

Mohammed Fatih

"No"	Kajal Ahmad
Translators	Darya Abdul-Karim Ali Najm, Barbara Goldberg, Mewan Nahro Said Sofi, and Alana Marie Levinson-LaBrosse
"Red Flower"	Kajal Ahmad
Translators	Darya Abdul-Karim Ali Najm, Mewan Nahro Said Sofi, and Alana Marie Levinson-LaBrosse
"Tales from the other side of a window behind a locked door"	Katan Xadimi
Translators	Halo Fariq and Alana Marie Levinson-LaBrosse
Kurdish-language Copy Editor	Pshtiwan Kamal Babakir
"Flying Without Wings"	Katan Xadimi
Translators	Halo Fariq and Alana Marie Levinson-LaBrosse
Kurdish-language Copy Editor	Pshtiwan Kamal Babakir

“The man who subdues me with a kiss”	Lazo Azad
Translators	Halo Fariq and Alana Marie Levinson-LaBrosse
“[Those enthroned today]”	Mahwi
Translators	Savan Abdulrahman and Alana Marie Levinson- LaBrosse
Kurdish-language Copy Editor	Mohammed Fatih
“[He asks]”	Mahwi
Translators	Halo Fariq and Alana Marie Levinson-LaBrosse
Kurdish-language Copy Editor	Mohammed Fatih
“[I sacrifice myself]”	Nali
Translators	Alana Marie Levinson- LaBrosse and Shene Mohammed
Kurdish-language Copy Editor	Jiyar Homer
“My Body is Not Yours”	Nazand Bagixani
Translators	Halo Fariq and Alana Marie Levinson-LaBrosse

“Me and the Stars”

Translators

Piramerd

Savan Abdulrahman, Halo
Fariq, and Alana Marie
Levinson-LaBrosse

“Newroz”

Translators

Piramerd

Savan Abdulrahman,
Alana Marie Levinson-
LaBrosse, and
Shene Mohammed

Kurdish-language Copy Editor

Jiyar Homer

“An Eloquent Kurd”

Translators

Piramerd

Halo Fariq and Alana
Marie Levinson-LaBrosse
Lazha Taha

Kurdish-language Copy Editor

“[I sacrifice my body]”

Translators

Salim

Savan Abdulrahman,
Alana Marie Levinson-
LaBrosse, and
Shene Mohammed

Kurdish-language Copy Editor

Jiyar Homer

“Answer”	Sherko Bekas
Translators	Halo Fariq and Alana Marie Levinson-LaBrosse
Kurdish-language Copy Editor	Jiyar Homer
“The Cemetery of Lanterns” (an excerpt from a book-length poem)	Sherko Bekas
Translators	Halo Fariq and Alana Marie Levinson-LaBrosse
“Poor Books”	Sherko Bekas
Translator	Halo Fariq
Kurdish-language Copy Editor	Alana Marie Levinson- LaBrosse
“The Story of a Candleholder”	Sherko Bekas
Translator	Halo Fariq
Kurdish-language Copy Editor	Alana Marie Levinson- LaBrosse
“Women”	Sherko Bekas
Translator	Halo Fariq
Kurdish-language Copy Editor	Alana Marie Levinson- LaBrosse

ليستى به شدار بووان بو وه رگيره كوردى بو ئينگليزييه كان

(ئه لفابيتته كان به پيى ناوى كو تاييه)

تينيى: له هه ر جييه كدا ناوى كو پي-ئيديتته رى زمانى كوردى نه هاتيتت،
هاوبه شيكاره وه رگيره كه به و كاره هه ستاو.

”خه نجه ر و خوشه ويستى”
وه رگيره كان
ئه نوهر قادر محمد
هه لۆ فه ريق و ئالانا ماري
لائينسوڻ-لابرؤس
پشتيوان كه مال
بابه كر
كو پي ئيديتته رى زمانى كوردى

”تاو و تريفه”
وه رگيره كان
ئه نوهر قادر محمد
پشتيوان كه مال
بابه كر و هه لۆ فه ريق
ئالانا ماري لائينسوڻ-لابرؤس

”چاره نوسى شاعير”
وه رگيره كان
ئه نوهر قادر محمد
هه لۆ فه ريق و ئالانا
مارى لائينسوڻ-لابرؤس
پشتيوان كه مال بابه كر
كو پي ئيديتته رى زمانى كوردى

”وه سيه تى ديكتاتوريك بو مندالان”
وه رگيره كان
به ختيار على
هه لۆ فه ريق و ئالانا ماري
لائينسوڻ-لابرؤس

کۆپی ئیدیتەری زمانی کوردی

پشتیوان کەمال بابەکر

”پیاو کوژ و شەهیدیک“

وەرگیڕەکان

ئەنوەر قادر محمد

هەڵۆ فەریق و ئالانا ماری

لیفینسۆن-لابرۆس

”گۆلی خویناوی“

وەرگیڕەکان

عبدلله گۆران

هەڵۆ فەریق و ئالانا ماری

لیفینسۆن-لابرۆس

”دەرۆیش عبدلله“

وەرگیڕەکان

عبدلله گۆران

هەڵۆ فەریق و ئالانا ماری

لیفینسۆن-لابرۆس

کۆپی ئیدیتەری زمانی کوردی

ژیار ھۆمەر

”کوردوستان“

وەرگیڕەکان

عبدلله گۆران

هەڵۆ فەریق و ئالانا ماری

لیفینسۆن-لابرۆس

کۆپی ئیدیتەری زمانی کوردی

شینێ محمد

”بۆ پۆلیدی“

وەرگیڕەکان

دیلان

هەڵۆ فەریق و ئالانا ماری

لیفینسۆن-لابرۆس

کۆپی ئیدیتەری زمانی کوردی

پشتیوان کەمال بابەکر

”باوکە پەنجەرە کە بکەرەووە“

وەرگێڕەکان

دلاوەر قەرەداخی

پشتیوان کە مال بابە کر و هەڵۆ

فەرێق و ئالانا ماری

لیفئینسۆن- لابرۆس

”گەرەکی شاعیران“

وەرگێڕەکان

دلاوەر قەرەداخی

پشتیوان کە مال بابە کر و هەڵۆ

فەرێق و ئالانا ماری لیفئینسۆن-

لابرۆس

”[لەسەر خۆچوونی عوش شاقە]“

وەرگێڕەکان

حەمدی

هەڵۆ فەرێق و ئالانا ماری

لیفئینسۆن-لابرۆس

پشتیوان کە مال بابە کر

کۆپی ئیدیتەری زمانی کوردی

”[سۆج پێ ناکەن]“

وەرگێڕەکان

حەمدی

هەڵۆ فەرێق و ئالانا ماری

لیفئینسۆن-لابرۆس

محمد فاتیح محمد

کۆپی ئیدیتەری زمانی کوردی

”[مە ی بە زیو و زەر]“

وەرگێڕەکان

حەمدی

هەڵۆ فەرێق و ئالانا ماری

لیفئینسۆن-لابرۆس

محمد فاتیح محمد

کۆپی ئیدیتەری زمانی کوردی

"[بۇيە من مەستىم]"

ۋەرگىزەكان

حەمدى

ھەلۋە فەرىق ۋ ئالانا مارى

لېڧتېنسۇن-لابرۇس

محمد فاتىح محمد

كۆپى ئىدىتەرى زمانى كوردى

"نە"

ۋەرگىزەكان

كەژال ئەحمەد

دەريا عبدلكريم على نەجم،

باربارا گۆلدبېرگ، مېوان نەھرۇ

سەيد سۆفى ۋ ئالانا مارى لېڧتېنسۇن

لابرۇس

"گۈلى سوور"

ۋەرگىزەكان

كەژال ئەحمەد

دەريا عبدلكريم على نەجم،

مېوان نەھرۇ سەيد سۆفى ۋ

ئالانا مارى لېڧتېنسۇن-لابرۇس

"فەرىن بەبى بال"

ۋەرگىزەكان

كەتان خادىمى

ھەلۋە فەرىق ۋ ئالانا مارى

لېڧتېنسۇن-لابرۇس

پشتىوان كەمال بابەكر

كۆپى ئىدىتەرى زمانى كوردى

"ھىكايە تەكانى نەمدىو پەنچە رەيەك"

ۋەرگىزەكان

كەتان خادىمى

ھەلۋە فەرىق ۋ ئالانا مارى

لېڧتېنسۇن-لابرۇس

پشتىوان كەمال بابەكر

كۆپى ئىدىتەرى زمانى كوردى

“نەو پیاوەى بە ماچىك داگىرم دەكات”

وەرگێڕەكان

لازۆ نازاد

هەلۆ فەرىق و ئالانا ماری

لێفئىنسۆن-لابرۆس

“[نەوەى ئەمڕۆ بە دەورى تەختىایە]

وەرگێڕەكان

مەحوى

ساقان عبدالرحمان و ئالانا ماری

لێفئىنسۆن-لابرۆس

كۆپى ئىدىتەرى زمانى كوردى

محمد فاتىح محمد

“[دەپرسى: بۆچى من دەركەوتم]

وەرگێڕەكان

مەحوى

هەلۆ فەرىق و ئالانا ماری

لێفئىنسۆن-لابرۆس

كۆپى ئىدىتەرى زمانى كوردى

محمد فاتىح محمد

“[قوربانى تۆزى ڤىگەتم]

وەرگێڕەكان

نالى

ئالانا ماری لافئىنسۆن-لابرۆس و

شىننى محمد

كۆپى ئىدىتەرى زمانى كوردى

ژيار هۆمەر

“جەستەم هى ئیوہ نىیە”

وەرگێڕەكان

نەزەند بەگىخانى

هەلۆ فەرىق و ئالانا ماری

لێفئىنسۆن-لابرۆس

“من و نەستێرەكان”

وەرگێڕەكان

پیرەمێرد

ساقان عبدالرحمن، هەلۆ فەرىق

و ئالانا ماری لافئىنسۆن-لابرۆس

“نه وړوږز”

وه رگړه کان

پیره میږد

ساقان عبدلرحمن و

نالانا ماری لیقینسون-لابرؤس و

شینئ محمد

ژیار هوومه ر

کږپی نیدیته ری زمانی کوردی

“کور دی ره وان”

وه رگړه کان

پیره میږد

هه لږ فهریق و نالانا

ماری لیقینسون-لابرؤس

لاژه ته ها

کږپی نیدیته ری زمانی کوردی

“گیانم فیدای سروه که ت”

وه رگړه کان

سالم

ساقان عبدلرحمن و نالانا ماری

لیقینسون-لابرؤس و شینئ محمد

ژیار هوومه ر

کږپی نیدیته ری زمانی کوردی

“وه لام”

وه رگړه کان

شیرکو بیکه س

هه لږ فهریق و نالانا ماری

لیقینسون-لابرؤس

ژیار هوومه ر

کږپی نیدیته ری زمانی کوردی

“به شینک له کتییی [گورستانی چراکان]”

وه رگړه کان

شیرکو بیکه س

هه لږ فهریق و نالانا ماری

لیقینسون-لابرؤس

ژیار هوومه ر

کږپی نیدیته ری زمانی کوردی

“كتيپه هه ژاره كان”

وه رگپه كان

كوپي ئيديته ري زما ني كوردي

شپرکو بيكه س

هه لو فە ريق

ئالانا ماري ليقينسۆن-لابرؤس

“چيرؤكي مؤمدانيك”

وه رگپه كان

كوپي ئيديته ري زما ني كوردي

شپرکو بيكه س

هه لو فە ريق

ئالانا ماري ليقينسۆن-لابرؤس

“ژن”

وه رگپه كان

كوپي ئيديته ري زما ني كوردي

شپرکو بيكه س

هه لو فە ريق

ئالانا ماري ليقينسۆن-لابرؤس

جەستەم ھە ئۆو ھە ئۆو

ئەدەب ئاۋەتە ئۆستە و مۆزۈۋى كۆمەلگە مەۋقايەتەكانە. كوردەش كە خاۋەنى زياتەر لە ۲۰ ھەزار دەق و مەلۇدى رەسەنى خۇبەتە: ھەمەو مۆزۈ و ژيان و نەزەوون و گەردەنپەنى و بېرەۋاۋ ۱۸مەن و نەندەشەو خۇشەوېستە و ھەوارە ھاۋارەكانە لەناو دەقە نەدەبەكانە تۆمارگەردەو. نەم دېۋانە. ژوانى كۆگەردەوې بۆردەپەكە لە سەردەم و كەس و دەقە جىاۋازەكان لە دووسەد سالى نەدەبەكانە نۆپى كوردە لە شارى سەلماندا. نەم پۆلە بالندە بەرەمەندەش پەيامى تەۋاگەردەنى پردى نېۋان نېمە و شارى خۇشەوېستە مانچەستەر و تەۋاۋى مەۋقايەتەن، لە نەتەۋەپەكەو كە چاۋى لە نۆمەند و ناپندە و ژيان و كەشەكەردەن و بەھا مەۋقايەتەن بەلاكان و نەدەبەنى بالا و پەكەتەۋاگەردەنى ھاۋسەنگانە مەۋقايەتەن.

ھەقەل نەبەۋەكەر

پارزەگارى سەلمانى

Literature is the mirror between human communities past and present. Kurds, possessing hundreds of thousands of original texts, have documented their history, life, experience, worldview, thought, contemplation, imagination, love, pain, and refuge in their literature. This anthology provides space for selected sages, authors, and texts of the last two hundred years to gather, celebrating centuries of Kurdish literature from Slemani. These birds blend with those from beloved Manchester and that vibrant flock reflects the friendship and communication between us and the world at large. Consider each page of this anthology a message from a nation longing for hope, life, progress, sublime literature, a future, and to find in in the world mutual complementary humanity.

Haval Abubakr
Slemani Governor

مانچەستەر شارى شەيرە، لەسەر شۆستەكانى شەرەكە، لەسەر دېۋارەكان، لەناو پاس و ئۆستەكى شەمەندەفەر نوسراۋە. شەير لە زانگە و كەركە جىاۋازەكان و لە كافى و مەيخانە و كەتتەپەنە و دوۋكانى كەتتەپەنە و مۆزەخانە و پەرستگاكاندا دەدۆزەتەو. نەتەۋەنەنى شەرەۋانى شارى مانچەستەر باۋەرەيان ۋاپە كە شەير و نەدەب و ھەنەر و كەتەر بەشەكى گەنگى شوناسمانە. مەن نەم كەشكۆلە دەسپەردەم بە خۇشەۋەرەن و ھىۋادارە ۋەكە كارىكى راستگۆ و ھەژنەر بېيەن و ناساندەنكى پەر نېلھام بېت بۆ شەرەكەمان و شەيرەكانمان.

لوتفەر رەھمان،

جەنگى سەرۆكى نەتەۋەنەنى شارى مانچەستەر

Manchester is a city of poetry. It is inscribed into our city pavements, found on building walls, and it is displayed in bus and train stations. Poetry is found in our universities, in our communities and is performed in cafes, bars, libraries, book shops, museums and faith centres across the city. Manchester City Council believes that poetry, literature, arts and culture are vital to our sense of identity and to our creative economy. I commend this anthology to readers and hope you find in it an honest, moving and inspirational introduction to our city and our poets.

Cllr Luthfur Rahman,
Deputy Leader,
Manchester City Council

A UNESCO City
of Literature

